

Programmabegroting 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Welkom	5
Inleiding	6
Totaal financieel overzicht	8
Toelichting begroting 2026	13
Programma 1 Ruimte	15
Programma 2 Sociaal Domein	22
Programma 3 Bedrijfsvoering	35
Paragrafen	40
Paragraaf Bedrijfsvoering	41
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	44
Paragraaf Lokale heffingen	48
Paragraaf Financiering	53
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	56
Paragraaf Grondbeleid	58
Paragraaf Verbonden partijen	60
Paragraaf Wet Open Overheid	66
Bijlagen	67
Geprognosticeerde balans	68
Overzicht meerjarig EMU-saldo	69
Overzicht van baten en lasten per programma	70
Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden	82
Investeringschema	88
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	90
Overzicht reserves en voorzieningen	91
Overzicht incidentele baten en lasten, structurele mutaties reserves en structureel begrotingssaldo	93
Overzicht verplichte BBV indicatoren waarstaatjegemeente.nl	96

Welkom

Inleiding

Met deze begroting presenteren wij het financiële kader voor het jaar 2026. De begroting vormt de vertaling van onze gezamenlijke ambities en verantwoordelijkheden naar concrete middelen, zodat we samen kunnen werken aan een leefbare, duurzame en toekomstbestendige gemeente. Deze begroting is beleidsarm, dat wil zeggen dat alleen de ontwikkelingen in prijs en lonen zijn meegenomen evenals de financiële effecten van de vastgestelde begrotingen van de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen.

Terugblik

Dit is de laatste begroting van het huidige college. De afgelopen jaren hebben we, samen met de gemeenteraad, veel mooie dingen bereikt. We hebben geïnvesteerd in de leefbaarheid van onze kernen en buurtschappen, in voorzieningen en in duurzaamheid. Tegelijkertijd blijven er uitdagingen genoeg: veranderende wetgeving, economische onzekerheden en een toenemende druk op maatschappelijke voorzieningen vragen blijvend onze aandacht.

Sluitende begroting

De begroting voor 2026 is sluitend. Dat is een resultaat waar we trots op mogen zijn. Daarnaast zien we voor de komende jaren dat de verantwoordelijkheden van de gemeente groeien en dat er grote uitdagingen op ons afkomen. Voor 2027 en verder verwachten we momenteel dat de begroting niet sluitend zal zijn.

Ravijnjaar

Het landelijke ravijnjaar is inmiddels doorgeschoven naar 2028. Daarmee zijn de financiële onzekerheden niet opgelost, maar slechts uitgesteld. Dit vraagt om scherpe keuzes en een zorgvuldige afweging tussen ambities en beschikbare middelen. Onze gemeente heeft de afgelopen periode al een aantal maatregelen genomen om dit financiële gat zo goed mogelijk op te vangen. We hebben kritisch gekeken naar onze uitgaven, gezocht naar efficiëntieverbeteringen en prioriteiten gesteld om de belangrijkste voorzieningen en ondersteuning te behouden.

Ontwikkelingen

Ondertussen werken we verder aan mooie plannen en ontwikkelingen binnen de drie programma's.

- Op het gebied van Ruimte zetten we in op voldoende en betaalbare woningen voor onze inwoners, met name voor starters, senioren en doelgroepen zoals genoemd in het landelijke programma 'Een thuis voor iedereen'. Projecten als Singel 1 en 2, 't Beggelder en Slingeplas 't Broock zijn hiervan concrete voorbeelden. Ook werken we aan de uitbreiding van het bedrijventerrein in Aalten.

Duurzaamheid blijft een belangrijk speerpunt: daarbij denken we niet alleen aan energiebesparing, maar ook aan klimaat-adaptatie en een leefomgeving die klaar is voor de toekomst.

- Binnen het Sociaal Domein krijgt de onderwijshuisvesting bijzondere aandacht. Voor de locatie Slingelaan ligt een keuze voor nieuwbouw van Schaersvoorde binnenkort ter besluitvorming voor aan de raad. Ook zetten we ons in voor goede voorzieningen op het gebied van sport en cultuur en een beweeg-vriendelijke leefomgeving. Een belangrijk project is 'Eén Toegang Sociaal Domein' met als doel een laagdrempelige, toegankelijke en vindbare toegang tot zorg en ondersteuning voor al onze inwoners.

- Op het gebied van Bedrijfsvoering werken we aan een nieuwe Dienstverleningsvisie, waarmee we beter aansluiten op landelijke ontwikkelingen en de wensen van onze inwoners. Dit doen we deels samen met het project Eén Toegang, omdat beide trajecten veel raakvlakken hebben. Daarnaast bereiden we ons voor op de gemeenteraadsverkiezingen en geven we verder vorm aan gebiedsgericht werken in het kader van de Omgevingswet. Daarmee kunnen we per gebied beter afstemmen welke regels en voorzieningen passen bij de kenmerken en opgaven van dat gebied.

Weerbaarheid en veiligheid

De wereld om ons heen verandert snel. De internationale onrust en maatschappelijke ontwikkelingen raken ook onze gemeente. Juist daarom zetten wij in op het versterken van onze weerbaarheid en veiligheid.

Tot slot

We realiseren ons dat er veel van ons wordt gevraagd, maar we blijven onze verantwoordelijkheid nemen. We zijn trots op wat we de afgelopen jaren samen met de gemeenteraad, inwoners en partners hebben bereikt. Ondanks de uitdagingen kijken we met vertrouwen vooruit en blijven we bouwen aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en samenleven is. Nu én in de toekomst.

Voorstel behandeling begroting

- Woensdag 08 oktober Begrotingscafé;
- Maandag 20 oktober Oordeelsvormende raadsvergadering begroting 2026;
- Dinsdag 21 oktober Oordeelsvormende raadsvergadering begroting 2026;
- Maandag 27 oktober Voor 09.00 (resterende) beleidsvragen indienen bij de griffie;
- Dinsdag 04 november Raadsbehandeling.

Voorstel

We stellen u voor over te gaan tot het vaststellen van de programmabegroting 2026, inclusief de meerjarenraming 2027-2029.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten,

De gemeentesecretaris De burgemeester

drs. A.J.M. Gildhuis mr. A.B. Stapelkamp

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Aalten op 4 november 2025
de voorzitter, de griffier,

mr. A.B. Stapelkamp E.M. Geldorp

Totaal financieel overzicht

Totaal financieel overzicht

Hieronder staat het verloop van het begrotingssaldo met als uitgangspunt de door de raad vastgestelde

cijfers uit de Voorjaarsnota 2025. Daaronder zijn de mutaties vermeld die zijn meegenomen in deze begroting met op de volgende pagina's de toelichtingen.

De begrotingen van de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen zijn geïndexeerd op basis van vooraf gemaakte afspraken. Onderstaand genoemde mutaties bij de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen zijn conform de vastgestelde begrotingen 2026.

Nr.	Omschrijving (min teken houdt een voordeel in)		2026	2027	2028	2029
I = Incidenteel S = Structureel						
Saldo voor begroting 2026-2029			2.047	1.905	1.874	1.920
			tekort	tekort	tekort	tekort
Programma 1 Ruimte						
1.	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	S	54	54	54	54
2.	SPUK-Sport	I	-86	0	0	0
3.	Leges veegplannen	I	-80	-80	0	0
Programma 2 Sociaal Domein						
4.	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)	S	9	13	13	37
5.	Laborijn	S	64	117	275	434
6.	Regio Achterhoek	S	8	8	8	8
7.	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	S	62	62	62	62
8.	ZOOV	S	-72	-72	-72	-72
9.	Wmo, woonvoorzieningen	S	-25	-25	-25	-25
Programma 3 Bedrijfsvoering						
10.	Algemene uitkering, meicirculaire 2025	S	-4.878	-4.032	-2.403	-3.071
11.	ICT-samenwerking	S	146	146	146	146
12.	Werkkostenregeling politieke ambtsdragers	S	51	51	51	51
13.	Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer CAO	S	200	200	200	200
14.	Rentebijstelling	S	-284	-268	-294	-215
Algemeen						
15.	Indexaties	S	2.443	2.923	2.923	2.923
	Overige mutaties		-143	-154	-205	-232
Totaal mutaties			-2.531	-1.057	733	300
Begrotingssaldo na alle mutaties			-484	848	2.607	2.220
			overschot	tekort	tekort	tekort

Toelichting op de punten uit het financieel overzicht

Programma 1 Ruimte

1. Omgevingsdienst Achterhoek (ODA), structureel € 54.000 nadeel

Op basis van de gebruikelijke indexaties en realisatie van de afgelopen jaren heeft de ODA de begroting 2026 opgesteld. Deze is aangevuld met noodzakelijke aanpassingen zoals de kosten voor nieuwe huisvesting en de stijgende reiskosten. Dit betekent een stijging van de bijdrage van € 54.000.

Daarnaast speelt de ontwikkeling dat de ODA en ODVeluwe een traject starten om samen verder te gaan als één omgevingsdienst. Dit is in gang gezet als gevolg van de landelijke eisen waar omgevingsdiensten voor

1 april 2026 aan moeten voldoen. Deze stelt dat omgevingsdiensten over voldoende mensen, middelen en slagkracht moeten beschikken, samenhangend met de maatschappelijke opgaven en de complexiteit van het werkgebied. Dit traject zal geleidelijk en in afstemming met colleges en gemeenteraden de komende maanden worden uitgewerkt en daarna worden vastgelegd in een intentieverklaring.

2. SPUK Sport uitkering, incidenteel € 86.000 voordeel

Door een wetswijziging in 2019 is het recht op aftrek van BTW voor gemeenten op het gebied van sport

komen te vervallen. Omdat de wetswijziging direct voortvloeit uit Europese regelgeving en dus geen bezuinigingsmaatregel is, heeft de Rijksoverheid toegezegd de opbrengst van deze extra belastingmaatregel terug te laten vloeien naar de benadeelden. Gemeenten kunnen in elk geval tot 2026 aanvragen.

De verwachting is dat deze gelden vanaf 2027 in de algemene uitkering wordt verwerkt. Voor het jaar 2026 is € 86.000 aan inkomsten geraamd.

3. Leges veegplannen, incidenteel in 2026 en 2027 € 80.000 voordeel

In de eerstkomende jaren is de verwachting dat het aantal ruimtelijke projecten blijft toenemen. Het aantal aanvragen om omgevingsvergunning, waarbij een uitgebreide procedure moet worden gevolgd of een herziening van het omgevingsplan moet worden doorlopen blijft tenminste op het huidige niveau. De afgelopen jaren heeft dit telkens geresulteerd in hogere opbrengsten. Dit is de reden om de raming voor de jaren 2026 en 2027 bij te stellen.

Programma 2 Sociaal Domein

4. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), 2026 € 9.000, 2027 & 2028 € 13.000 en 2029 € 37.000 nadeel

In de uitgangspuntennota 2026 is de GGD uitgegaan van een gewogen loon- en prijsindex volgens de vastgestelde indexeringsystematiek. Deze gewogen loon- en prijsindex voor 2026 is 4,57% en is verwerkt in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027 tot en met 2029 van de GGD. In deze begroting worden de cijfers uit de vastgestelde GGD begroting één op één overgenomen. Dit zorgt voor een nadeel van € 9.000 in 2026, € 13.000 nadeel in 2027 en 2028 en een nadeel van € 37.000 in 2029.

5. Laborijn uitvoeringslasten en overige regelingen, 2026 € 64.000, 2027 € 117.000, 2028 € 275.000 en 2029 € 434.000 nadeel

De uitvoeringslasten en de lasten van de individuele regelingen van Laborijn zijn opgenomen conform de begroting van Laborijn. Vanaf 2026 worden de volledige middelen voor beschut werk die de gemeente ontvangt van de Integratie Uitkering Participatie volledig doorbetaald aan Laborijn. Laborijn ziet dat de uitvoeringskosten voor de Participatiewet toenemen door niet beïnvloedbare ontwikkelingen (waaronder indexaties). Daarentegen nemen de uitvoeringskosten voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en Inburgering per saldo af doordat de Rijksbijdrage Wsw toeneemt en Laborijn een lager aantal inburgeraars verwacht te bedienen.

De reserves van Laborijn om de uitvoeringskosten te dekken, en daarmee de bijdrage voor de gemeenten (tijdelijk) te verlagen, zijn in 2027 verbruikt waardoor de uitvoeringslasten vanaf 2028 op het werkelijke niveau worden doorbelast. In de berekende uitvoeringslasten is al rekening gehouden met de sinds 2025 ingezette besparingsmaatregelen. De financiële effecten hiervan zijn structureel doorgerekend tot en met 2029. Deze ontwikkelingen zorgen voor een nadeel van € 64.000 in 2026, € 117.000 nadeel in 2027,

€ 275.000 nadeel in 2028 en een nadeel van € 434.000 in 2029.

6. Regio Achterhoek, structureel € 8.000 nadeel

De gemeentelijke bijdrage aan Regio Achterhoek is opgenomen conform de vastgestelde begroting van Regio Achterhoek. Voor 2026 betreft de stijging van de inwonersbijdrage alleen de autonome kostenstijging volgens de afgesproken indexeringsystematiek. De bijdrage van de gemeente stijgt van € 8,01 in 2025 naar € 8,24 in 2026.

7. Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG), structureel € 62.000 nadeel

De gemeentelijke bijdrage aan de VNOG is opgenomen conform de vastgestelde begroting van VNOG. De vastgestelde Kadernota 2026-2029 van de VNOG is de basis voor de opgestelde begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. De effecten van deze kadernota betreffen onder andere de toegepaste ramingsgrondslagen, loon- en prijsindexaties en autonome ontwikkelingen. De kadernota bevat géén nieuw beleid. Voor de 10% structurele korting op de Rijksbijdrage voor de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) is in 2026 dekking binnen de VNOG begroting gevonden. Hoe de korting op de Rijksbijdrage structureel voor de jaren 2027 en verder moet worden gedekt en wat de gevolgen zijn zal verder uitgewerkt moeten worden. De structurele effecten van de korting worden meegenomen in de Kadernota 2027. Vanaf 2027 zal de gemeentelijke bijdrage aan de VNOG stijgen wegens investeringen.

8. ZOOV, structureel € 72.000 voordeel

De kosten voor ZOOV zijn in deze begroting opgenomen conform de door ZOOV opgestelde begroting 2026. Dit betreft de uitgaven voor het leerlingenvervoer, bewegingsonderwijs, Op Maat, Wmo en Jeugd. Dit levert een structureel voordeel op van € 72.000. Dit voordeel ontstaat doordat voorheen de kosten hoger waren ingeschat dan door ZOOV zijn begroot. In de Najaarsnota 2024 is er een structurele bijstelling gedaan voor ZOOV van € 95.000 voor de stijging van de tarieven vanwege de ingang van het nieuwe contract per januari 2024. Deze bijstelling is te hoog geweest. Daarnaast was er met de jaarrekening 2024 een voordeel ontstaan van € 36.000 voor ZOOV Op Maat omdat er minder gebruik is gemaakt van de vervoerscentrale. Door deze wijziging sluiten de cijfers in deze begroting aan bij de begrote cijfers van ZOOV.

9. Wmo, woonvoorzieningen, structureel € 25.000 voordeel

De gemeente heeft op grond van de Wmo een wettelijke taak om woningaanpassingen te verstrekken. De uitgaven voor woningaanpassingen binnen de Wmo zijn afhankelijk van de vraag als de omvang van de benodigde aanpassing. In de afgelopen jaren is structureel sprake geweest van een onderbesteding op dit budget. In de najaarsnota's is dit budget meermaals naar beneden bijgesteld. Op basis van deze ontwikkeling is het budget in deze begroting voor 2026 structureel met € 25.000 verlaagd.

Programma 3 Bedrijfsvoering

10. Algemene uitkering, 2026 € 4.878.000, 2027 € 4.032.000, 2028 € 2.403.000 en 2029 € 3.071.000 voordeel

De uitkomsten van de doorrekening van de Meicirculaire 2025 vormt de basis voor de berekening van de algemene uitkering voor 2026 en de jaren daarna. In 2026 loopt de algemene uitkering op met afgerond

€ 4,9 miljoen. Dat is een aanpassing van € 195.000 ten opzichte van de eerdere raadsmededeling doordat de herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo van 2026 doorgeschoven is naar 2027.

Voor het jaar 2027 neemt de algemene uitkering toe met € 4 miljoen. In 2028 neemt het toe met € 2,4 miljoen en in 2029 met afgerond € 3,1 miljoen. In raadsmededeling 69-2025 Meicirculaire 2025 staat een gedetailleerde verklaring van de cijfers.

11. ICT-samenwerking, structureel € 146.000 nadeel

In de begroting van de ICT-samenwerking is er een prognose gemaakt van de totale kosten ICT-samenwerking voor onze gemeente gebaseerd op afname van producten, stijging licentiekosten en exclusief de latere verrekening van alle afgenomen producten binnen de ICT-samenwerking.

De toename zit onder meer in de vermeerdering van het aantal accounts het afgelopen jaar en daarmee is er ook een toename in de apparatuur. Dit in combinatie met de toenemende licentiekosten zorgt dit per saldo voor een verhoging van het budget van € 146.000.

12. Werkkostenregeling politieke ambtsdragers, structureel € 51.000 nadeel

Door middel van de ledenbrief van 7 maart 2025 geeft de VNG een advies hoe om te gaan met de vrije ruimte in de werkkostenregeling. De benadeling van de werknemers in de gemeentelijke sector in het kader van deze regeling stond in de afgelopen jaren al vaker op de agenda. De VNG adviseert nu in de administratie de loonsom voor de politieke ambtsdragers en de werknemers te splitsen. Hiermee wordt inzichtelijk hoe groot de vrije ruimte voor de politieke ambtsdragers respectievelijk de werknemers is. Op deze wijze komt de vrije ruimte van de werknemers aan hen toe en ontstaan vergelijkbare arbeidsmarktomstandigheden als in de niet-publieke sectoren. Conform dit advies is het budget structureel met € 51.000 verhoogd.

13. Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer CAO, structureel € 200.000 nadeel

Op grond van de cao Gemeenten is de werkgever verplicht met ingang van 1 januari 2026 lokaal een regeling vast te stellen voor een vergoeding van reiskosten woon-werkverkeer. De cao bevat géén uitgewerkte regeling. Een regeling waarin reiskosten kunnen worden uitgeruild via het IKB (zoals nu in de gemeente Aalten), is niet toereikend. Daarnaast verplicht het Besluit CO2-reductie werk gebonden personenmobiliteit werkgevers actie te ondernemen met betrekking tot de verduurzaming van het woon-werkverkeer en het zakelijke verkeer.

Het voornemen is een marktconforme regeling woon-werkverkeer te treffen, die medewerkers een hogere vergoeding geeft naarmate duurzamer én vitaler wordt gereisd. Daarnaast wordt een verbetering van de fietsregeling onderzocht. Dit sluit aan bij de uitkomsten van de mobiliteitsscan die in 2023 uitgevoerd is door het regionale initiatief GAON. En draagt bij aan het vitaliteitsbeleid. Hiervoor is een raming van structureel € 200.000 opgenomen.

14. Rentebijstelling, 2026 € 284.000, 2027 € 268.000, 2028 € 294.000 en 2029 € 215.000 voordeel
De bijstelling voor de rente bestaat voornamelijk uit lagere lasten voor de langlopende leningen. Medio 2025 ligt de kapitaalmarktrente tegen de 3%. Om die reden wordt voor 2026 met 3% rente rekening gehouden. Per saldo levert die een rentevoordeel op van € 284.000 (2026), € 268.000 (2027), € 294.000 (2028) en € 215.000 (2029). Verdere toelichting over de rente is te vinden in de paragraaf financiering.

Indexatie

Omschrijving (toelichting)

15. Indexaties, 2026 € 2.443.000 en 2027 en verder € 2.923.000 nadeel

Onderstaand een overzicht dat inzicht geeft in de gebieden en hoogten van de diverse indexaties. De loonindexatie betreft de cao-verhoging op basis van de cao-gemeenten 2025-2027. Deze komt in de looptijd van twee jaar uit op een loonstijging van 6,7% en 35 euro nominaal. Dit vertaalt zich naar een verhoging van de loonsom met € 1.020.000 in 2026 en vanaf 2027 met € 1.500.000.

Totale indexatie prijzen en inkomsten

De loongevoelige onderdelen zoals de zorgbudgetten zijn op basis van de loonvoet sector overheid geïndexeerd met 2,0%. De inkoop zorg is zoals regionaal afgestemd met 5,09% geïndexeerd. Dit percentage is gebaseerd op de overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) en het prijsindexcijfer particuliere consumptie (PPC).

Met betrekking tot de prijsindex zijn de indexcijfers uit de meicirculaire 2025 aangehouden van 2,1%. Sommige prijsstijgingen zoals die van afval en riolering worden doorberekend in de tarieven en betekenen geen budgettaire last voor de gemeentebegroting. De subsidies zijn verhoogd op basis van de indexaties volgens de subsidieafspraken. De leges en overige inkomsten zijn, net als de externe kosten, verhoogd met 2,1%.

Vanaf 2026 wordt gestart met de nieuwe inkoop voor de Huishoudelijke Ondersteuning. Voor deze nieuwe aanbesteding is een nieuw reëel tarief bepaald welke voldoet aan de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Reële Tarieven. De tarieven voor 2025 zijn vastgesteld waarin de laatste cao-wijzigingen niet zijn meegenomen, omdat de onderhandelingen nog bezig waren toen het tarief voor 2025 werd vastgesteld. Het onderzoeksbureau heeft het tarief voor 2025 berekend waarin deze loonstijgingen wel zijn meegenomen, deze loonstijging betreft 7,5%. Dit tarief is de basis om het tarief voor 2026 te berekenen. Het vastgestelde tarief van 2025 stijgt met 12,7% voor 2026. De indexatie is opgebouwd uit een gecombineerde index van 90% de kosten van personeel (OVA) en 10% van de materiële kosten (PPC).

Overige mutaties

Er zijn diverse mutaties die in de afzonderlijke programma's verder worden verklaard.

Excel-tabel

Bedragen x € 1.000				
Gevolgen van de indexatie	2026	2027	2028	2029
Loonindexatie cao-verhoging	1.020	1.500	1.500	1.500
Zorgbudgetten, diverse percentages	629	629	629	629
Huishoudelijke ondersteuning 12,7%	578	578	578	578
Externe kosten 2,1%	262	262	262	262
(Budget)subsidies, diverse percentages	141	141	141	141
Opbrengsten huren leges rechten 2,1%	-187	-187	-187	-187
	1.423	1.423	1.423	1.423
Totale indexatie prijzen	2.443	2.923	2.923	2.923

Toelichting begroting 2026

Het college streeft naar een degelijk sluitende begroting voor 2026, zo mogelijk ook voor de jaren daarna maar dat is nogal afhankelijk van externe factoren zoals aangegeven. De volgende uitgangspunten worden voorgesteld:

1. Het jaar 2026 wordt reëel sluitend gemaakt, eventueel via ombuigingen.
2. De algemene uitkering wordt zoals gewoonlijk opgenomen op basis van de meicirculaire 2025, eventueel aangevuld met de meest actuele informatie over belangrijke richtlijnen/afspraken rondom het gemeentefonds.
3. In afwachting van duidelijkheid over de genoemde onderdelen van de algemene uitkering is er gestart met een budgetanalyse.
4. In afwachting van duidelijkheid over de genoemde onderdelen van de algemene uitkering wordt voorgesteld geen verplichtingen aan te gaan met structurele financiële consequenties die het begrotingstekort vanaf 2026 verder doen toenemen.
5. De bijdragen aan verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen worden op basis van vooraf gemaakte afspraken geïndexeerd. Ontwikkelingen met structurele financiële consequenties voor verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen buiten indexaties zullen worden meegenomen in de begroting nadat de begroting van de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen door het bestuur van de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen is vastgesteld.
6. Subsidies en bijdragen aan derden worden geïndexeerd op basis van de prijsindex overheidsconsumptie voor 2026 uit de meicirculaire 2025, tenzij er budgetafspraken zijn gemaakt over de indexering.
7. De budgetten die betrekking hebben op externe kosten worden eveneens volgens de meicirculaire prijsindex geïndexeerd, tenzij er andere afspraken zijn gemaakt met leveranciers. Beoordeeld wordt waar er extra indexatie moet plaatsvinden zoals bij de inkoop zorg, energie en brandstof.
8. Met betrekking tot de loongerelateerde budgetten wordt uitgegaan van de in meicirculaire 2025 opgenomen 'loonvoet sector overheid'.
9. Zoals gebruikelijk worden de afvalstoffen- en rioolheffing op een dekkingspercentage van 100% gesteld.
10. De begroting zal zoals gebruikelijk worden opgebouwd met de prijsindex overheidsconsumptie zoals aangegeven in de meicirculaire 2025. Hieronder vallen ook de OZB en de leges.

Global Goals in de begroting

In 2015 is de agenda met zeventien Global Goals for Sustainable Development aangenomen door alle lidstaten van de Verenigde Naties. Een ambitieuze agenda welke van alle lidstaten de nodige inzet eist. Ook op lokaal niveau is het nodig om ons in te zetten om de gezamenlijke doelen te kunnen bereiken. Er worden meer en meer stappen gezet om de Global Goals in onze organisatie en in de projecten te borgen.

Per programma is inzichtelijk gemaakt welke doelen we raken.

Programma 1 Ruimte

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Regionale Energie Strategie (RES)

In het najaar van 2025 wordt de RES 2.0 vastgesteld. Daarin is een herijking van het Achterhoekse bod (opwek 1,35 TWh) aan de orde, als ook een andere verdeling van wind en grootschalig zon over de zoekgebieden. Voor Aalten is in het zoekgebied Hagenwind een opwek van 88 Gigawatt uur voorzien in 2030. Grootschalige zonnenvelden zijn niet gewenst en de zonopgave kan geheel worden bediend door zon op een gebouw. Dat wil zeggen grote 'agrarische' daken en bedrijfsdaken. Het Uitnodigingskader zon en wind wordt in het najaar van 2025 herijkt. Dit is noodzakelijk omdat het huidige kader de RES-uitbreiding van wind niet mogelijk maakt. Essentieel in dit kader is een nadere beschouwing van de noodzaak van wind op land en het belang van natuur, landschap en voorkomen hinder voor omwonenden. Daarbij zijn ook de nieuwe geluidsnormen voor windmolens van belang en het principe dat nieuwe windmolens niet tot overlast mogen leiden. De congestie op het elektriciteitsnet, het te volle net, zal zeker blijven voortduren tot 2033 en mogelijk tot 2035. Het jaar 2026 staat dan ook in het teken van het voorbereiden van het realiseren van het regionale, en daarmee het gemeentelijke RES-bod. De ontwikkeling en het vergunning traject voor windmolens is een kwestie van lange adem. Voor zon op gebouwen is er de uitdaging om de opgewekte energie direct te gebruiken in de omgeving of lokaal op te slaan. Daarnaast is vanuit het verlichten van de congestie aandacht nodig voor opslagsystemen (batterijen) en netbewust bouwen.

Verduurzaming bebouwde omgeving

In het Akkoord van Groenlo hebben de Achterhoekse gemeenten afgesproken om in 2050 klimaatneutraal en energieneutraal te zijn. In het landelijke klimaatakkoord dient Nederland in 2050 aardgasvrij te zijn. Ter voorbereiding hierop moet er eind 2026 een Warmteprogramma zijn vastgesteld. Hierin staat op welke wijze de gemeente wijken, buurten en dorpskernen gaat verduurzamen en welke warmtebron hiervoor gebruikt gaat worden. Naast warmte zal ook koeling een aandachtspunt zijn omdat de zomers steeds heter worden. Daarom is er gekozen voor het opzetten van een Warmte- en Koude programma.

De eerste stap bij verduurzaming is energiebesparing en het isoleren van de woningen. De gemeente gaat in 2026 verder met het Nationaal Isolatie Plan om inwoners te ondersteunen. Samen met het Energieloket Achterhoek zorgt de gemeente ervoor dat zoveel mogelijk inwoners gebruik gaan maken van de 'Isolatie Subsidie Achterhoek', de ISDE-subsidie van het rijk en duurzaamheidsleningen. De verduurzamingsopgave van de gebouwde omgeving wordt vanwege de energietransitie alleen maar groter en samen met de problematiek rond netcongestie en natuurvriendelijk isoleren zorgt dit voor extra uitdagingen die de gemeente op moeten pakken. Het Soortenmanagement plan (SMP) onderzoek zal in 2026 van start gaan. Aan de hand van dit plan zal een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aangevraagd worden in 2027. Op basis van deze gebiedsgerichte omgevingsvergunning is na-isoleren weer beter mogelijk en is het behouden van gebouw bewonende diersoorten beter geborgd. De dienstverlening en ondersteuning van inwoners en ondernemers zal in 2026 verder worden doorontwikkeld in samenwerking met de andere Achterhoekse gemeenten. Ook zet de gemeente zich verder in op de aanpak van energiearmoede met o.a. de Bespaarhulp aan huis en de Witgoedregeling. In 2026 moet de aanpak en financiering voor de ondersteuning van kwetsbare groepen in kaart worden gebracht.

Klimaatadaptatie

Medio 2025 zijn de eindproducten van het regionale project 'Water en Bodem Sturend' (WBS) opgeleverd: de digitale signaleringskaart, het voorbeeldenboek en het stappenplan voor het gebruik van deze producten. Gemeente Aalten was één van de drie pilotgemeenten binnen dit project, waardoor al vroeg met de opgedane inzichten kon worden gewerkt. Ook wordt het een van de belangrijke uitgangspunten voor de Omgevingswet. In de regio is er een verkenning gestart naar borging en een leertraject om andere gemeenten te ondersteunen om hiermee te werken, dit laatste geldt niet voor de gemeente Aalten aangezien er al intensief mee gewerkt is in de pilotfase. Deze stappen worden in 2026 afgerond.

Eind 2025 wordt de subsidie voor klimaatmaatregelen opengesteld. Er wordt ervoor gezorgd dat inwoners goed geïnformeerd zijn over de mogelijkheden en voordelen. Om hen actief te ondersteunen bij het klimaat adaptief inrichten van hun tuin, wordt in 2026 gestart met het inzetten van 'afkoppelcoaches': vrijwilligers uit de gemeente die advies geven en eventueel helpen bij het afkoppelen van regenwater.

Daarnaast doet gemeente Aalten in 2026 opnieuw mee aan het 'NK Tegelwippen'. De editie van 2025 was zeer succesvol en deze positieve lijn wordt voortgezet.

Uitbreiding bedrijventerrein Aalten

Bij de kern Aalten is behoefte aan uitbreiding van het aantal hectares bedrijventerrein. In een haalbaarheids-scan is gekeken naar geschikte locaties en uit deze studie is het gebied ten westen van het bestaande bedrijventerrein in Aalten als meest kansrijk naar voren gekomen. Verschillende scenario's voor die locatie zijn vervolgens onderzocht. Op basis hiervan is het plangebied ten zuidwesten van het bestaande bedrijventerrein en ten noorden van de Keizersbeek tot stand gekomen. Eind 2024 is er een akkoord gegeven voor het uitvoeren van de verdiepende onderzoeken voor de ontwikkeling van het plangebied als eerste stap in het kader van de planvorming voor het bedrijventerrein. Deze onderzoeken, waaronder een waterhuishoudkundige onderzoek, verkeersonderzoek en onderzoek flora en fauna, zijn inmiddels in gang gezet en worden in 2026 afgerond. De uitkomsten worden, samen met de eerste schetsmatige uitwerking, aan de raad voorgelegd met een voorstel over het vervolg. Daarna wordt er gestart met de stedenbouwkundige uitwerking en het opstellen van de grondexploitatie.

Omgevingsvisie Aalten 2040

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Eén van de vervolgp opdrachten bij gemeente is het maken en vaststellen van een nieuwe omgevingsvisie die voldoet aan alle eisen die de Omgevingswet daaraan stelt. Deze nieuwe omgevingsvisie moet uiterlijk 1 januari 2027 zijn vastgesteld. Het gaat hierbij niet alleen om de visie zelf, maar ook om een nieuw kerninstrument dat in de plaats komt van alle andere documenten met ambities, plannen en beleid. Eind 2025 zal het voorontwerp worden vastgesteld waarna in 2026 de nieuwe omgevingsvisie wordt afgerond en vastgesteld. Zodra de nieuwe omgevingsvisie er is, moet deze worden vertaald naar uitvoeringsprogramma's. In 2026 wordt een begin gemaakt met het opstellen van deze uitvoeringsprogramma's.

Wonen

Er is een wetsvoorstel voor de Wet versterking regie volkshuisvesting. Het wetsvoorstel stelt dat de woon-visie vanuit de Woningwet wordt overgeheveld naar de Omgevingswet en wordt vervangen door een verplicht op te stellen volkshuisvestingsprogramma (VHP) voor minstens de komende vijf jaar. In dit VHP is de visie op wonen van de gemeente Aalten opgenomen voor 2026 en verder.

De hernieuwde regionale Woondeal 1.1, welke in 2025 is vastgesteld, geeft een extra impuls aan het bouwen van woningen en het realiseren van de ambities. De regietafel Wonen van de gemeente Aalten is de bestuurlijke en ambtelijke regietafel waar de regie van bestaande potentiële locatie en onderzoeken naar nieuwe locaties plaatsvindt.

Voor een aantal uitbreidingsplannen (met o.a. 't Beggelder, Singel 1 en 2, Slingeplas) worden stedenbouwkundige plannen gemaakt c.q. afgerond en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd waarna (bij positieve besluitvorming) de planologische procedure (vermoedelijk het omgevingsplan) wordt voorbereid en gestart.

Het college geeft verder uitvoering aan de motie van de gemeenteraad door een onderzoek naar uitleglocatie(s) in Aalten uit te voeren om de woningbouwopgave in het dorp Aalten te kunnen realiseren.

Gebiedsontwikkeling Slingeplas - 't Broock

In Bredevoort is het initiatief genomen voor de gebiedsontwikkeling Slingeplas - 't Broock. Op hoofdlijnen bestaat het plan uit drie onderdelen, namelijk woningbouw op de locatie van het huidige sportpark, verplaatsing van het sportpark naar de Slingeplas en het vergroten van de recreatieve mogelijkheden van de Slingeplas. Het voorlopige ontwerp en het vervolgproces is inmiddels vastgesteld, zodat de gebiedsontwikkeling gestart kan worden. In 2026 wordt het definitief ontwerp opgesteld en de benodigde onderzoeken afgerond. Daarna wordt gestart met de planologische procedures en de voorbereiding voor realisatie met als doel dat eind 2027 de werkzaamheden kunnen starten.

Herontwikkeling Schaersvoorde Dinxperlo

Per 1 augustus 2023 heeft de scholengemeenschap Schaersvoorde de locatie Dinxperlo (Europastraat 6) verlaten en is het gebouw teruggekomen in beheer en in eigendom van de gemeente. De gemeenteraad heeft op 8 juli 2025 besloten het pand te transformeren en her te bestemmen naar maatschappelijke functies en ca. 17 woningen /studio's. Voor de plannen is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om een en ander verder uit te werken. In 2026 verwacht de gemeente de plannen voor transformatie van de lokalen naar woningen verder te hebben uitgewerkt. In 2026 kan dan de ruimtelijke procedure worden opgestart en een aannemer (via aanbesteding) worden gezocht voor de verbouwwerkzaamheden. Voor het maatschappelijke gedeelte is in 2026 de verwachting dat het pand wordt overgedragen en de nieuwe eigenaar is gestart met de verbouwwerkzaamheden.

Singel 1 en 2 Aalten

Er is in de gemeente Aalten een grote en groeiende behoefte aan nieuwe woningen. U heeft in 2023 nadrukkelijk verzocht om tempo te maken in de woningbouwontwikkeling en is het gebied aan de Singelweg (Singel 1 en 2) aangedragen voor woningbouw. De locatie biedt kansen voor een toekomstbestendige, duurzame woonwijk in aansluiting op de bestaande bebouwing. Voor Singel 1 is dan ook direct gestart met de voorbereidingen.

In 2026 wordt het stedenbouwkundigplan voor Singel 1 en 2 ter besluitvorming voorgelegd. Daarna kunnen de woningbouwplannen verder worden uitgewerkt en de planologische procedure worden opgestart.

Nieuwbouw Schaersvoorde locatie Aalten

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Aalten (IHP) is vervangende nieuwbouw van Schaersvoorde locatie Slingelaan opgenomen. Er zijn verschillende scenario's (renovatie, vernieuwbouw en nieuwbouw) onderzocht, waarbij ook is verkend of er aanvullende functies zijn waarvan het meerwaarde heeft deze toe te voegen aan de diverse scenario's. Wat betreft stichtingskosten verschillen de scenario's niet veel. De éénmalige kosten voor tijdelijke huisvesting voor renovatie en vernieuwbouw zijn echter dusdanig hoog in vergelijking met nieuwbouw dat deze scenario's niet realistisch zijn om uit te voeren. Het college heeft dan ook gekozen voor nieuwbouw, de raad neemt hierover in de tweede helft van 2025 een besluit.

Indien de raad hiermee instemt wordt een vervolgonderzoek gestart naar geschikte locaties inclusief de mogelijke toevoeging van maatschappelijke functies. Naar verwachting worden de uitkomsten van dit vervolgonderzoek in de tweede helft van 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.1 Herontwikkeling Schaersvoorde Dinxperlo

Omschrijving (toelichting)

De her invulling van het pand Schaersvoorde Dinxperlo wordt uitgevoerd.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

Acties

- Pand bouwkundig splitsen en woningbouwplan voor lokalen verder uitwerken inclusief de planologische procedure.

Naam

Pand bouwkundig splitsen en woningbouwplan voor lokalen verder uitwerken inclusief de planologische procedure.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.2 Singel 1 en 2 Aalten

Omschrijving (toelichting)

Stedenbouwkundig ontwerp woningbouw Singel 1 en 2 is gereed.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

Acties

- Stedenbouwkundig plan uitwerken en opstarten voorbereiding planologische procedure.

Naam

Stedenbouwkundig plan uitwerken en opstarten voorbereiding planologische procedure.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.3 Omgevingsvisie Aalten 2040

Omschrijving (toelichting)

Afronden en vaststellen nieuwe omgevingsvisie Aalten 2040.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Omgevingsvisie vaststellen door de raad. Ook het doorlopen van een MER-beoordeling voor de Omgevingsvisie.

Naam

Omgevingsvisie vaststellen door de raad. Ook het doorlopen van een MER-beoordeling voor de Omgevingsvisie.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.4 Programma Omgevingsvisie

Omschrijving (toelichting)

De eerste programma's nieuwe omgevingsvisie worden opgeleverd.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Op basis van nieuwe omgevingsvisie ontwikkelen van (eerste) uitvoeringsprogramma's.

Naam

Op basis van nieuwe omgevingsvisie ontwikkelen van (eerste) uitvoeringsprogramma's.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.5 Gebiedsontwikkeling Slingeplas - 't Broock

Omschrijving (toelichting)

Eind 2027 wordt gestart met de realisatie gebieds-ontwikkeling Slingeplas - 't Broock.

Portefeuillehouder

- Gertjan Sikking

Acties

- De benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd en er ligt een definitief ontwerp. De planologische procedures zijn opgestart.

Naam

De benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd en er ligt een definitief ontwerp. De planologische procedures zijn opgestart.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.6 Uitbreiding bedrijventerrein Aalten****Omschrijving (toelichting)**

In de tweede helft van 2026 is de onderzoeksfase voor de planvorming uitbreiding bedrijventerrein Aalten afgerond.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

Acties

- De benodigde onderzoeken zijn afgerond en er ligt een globaal schetsontwerp met financiële doorrekening.

Naam

De benodigde onderzoeken zijn afgerond en er ligt een globaal schetsontwerp met financiële doorrekening.

Portefeuillehouder

- T.M.M. Kok

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.7 Nieuwbouw Schaersvoorde locatie Aalten****Omschrijving (toelichting)**

Medio 2026 is duidelijk wat de beste locatie is voor nieuwbouw Schaersvoorde.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

Acties

- Potentiële locaties voor nieuwbouw zijn onderzocht, inclusief een verkenning van de mogelijke toevoeging van maatschappelijke functies.

Naam

Potentiële locaties voor nieuwbouw zijn onderzocht, inclusief een verkenning van de mogelijke toevoeging van maatschappelijke functies.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.8 Klimaatadaptatie****Omschrijving (toelichting)**

De andere gemeenten binnen de Samenwerking Water Achterhoek+ betrekken bij de verdere stappen van het project 'Water en Bodem Sturend'; het leertraject en verkenning van de borging.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Verkenning van de borging binnen de regio is afgerond.

Naam

Verkenning van de borging binnen de regio is afgerond.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.9 Klimaatadaptatie**

Omschrijving (toelichting)

Er wordt nader ingezet op het afkoppelen van hemelwaterafvoer op het rioolstelsel.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Er wordt gestart met de inzet van afkoppelcoaches.

Naam

Er wordt gestart met de inzet van afkoppelcoaches.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.10 Klimaatadaptatie****Omschrijving (toelichting)**

Er worden stappen gezet naar een klimaat- en energie neutrale gemeente volgens het Akkoord van Groenlo en het Landelijke Klimaatakkoord.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Er wordt een warmte- en koude programma opgesteld en vastgesteld om zo aan de landelijke verplichting te voldoen.

Naam

Er wordt een warmte- en koude programma opgesteld en vastgesteld om zo aan de landelijke verplichting te voldoen.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.11 Verduurzaming woningvoorraad****Omschrijving (toelichting)**

Er wordt gewerkt aan een oplossing voor de problematiek rondom het isoleren van woningen in relatie tot de wet Natuurbescherming.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Er wordt een Soortenmanagementplan (SMP) opgesteld om een gebiedsgerichte Omgevingsvergunning te kunnen aanvragen.

Naam

Er wordt een Soortenmanagementplan (SMP) opgesteld om een gebiedsgerichte Omgevingsvergunning te kunnen aanvragen.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.12 Aanpak energiearmoede****Omschrijving (toelichting)**

De verdere aanpak van energiearmoede met onder andere de Bespaarhulp aan huis en de Witgoedregeling is herijkt.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- De aanpak en financiering voor de ondersteuning van kwetsbare groepen is in kaart gebracht.

Naam

De aanpak en financiering voor de ondersteuning van kwetsbare groepen is in kaart gebracht.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven

De toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2025 en 2026 en volgende jaren is opgenomen in de bijlagen van dit boekwerk in het overzicht van baten en lasten per programma.

Overzicht middelen per taakveld

Dit programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Programma 1 Ruimte	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Verkeer en vervoer	-183	-102	-105	-105	-105	-105
Parkeren	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Openbaar vervoer	-1	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	-4	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.420	-25	-34	-34	-1.284	-9
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-35	-38	-38	-38	-38	-38
Economische promotie	-321	-312	-318	-318	-318	-318
Sportaccommodaties	-355	-321	-326	-240	-240	-240
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-72	-69	-71	-71	-71	-71
Riolering	-2.212	-2.528	-2.510	-2.570	-2.589	-2.590
Afval	-2.106	-2.364	-2.488	-2.488	-2.488	-2.488
Milieubeheer	-967	-5.068	-504	-504	-504	-504
Begraafplaatsen en crematoria	-279	-327	-334	-334	-334	-334
Ruimte en leefomgeving	-326	-745	-139	-139	-59	-59
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-800	-1.145	-1.406	-417	-254	-230
Wonen en bouwen	-873	-549	-267	-267	-267	-267
Totaal baten	-10.955	-13.594	-8.541	-7.526	-8.552	-7.254
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.924	4.934	4.079	4.099	4.245	4.243
Parkeren	23	54	40	40	39	39
Openbaar vervoer	5	19	20	20	20	20
Economische ontwikkeling	63	101	68	68	68	68
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.001	25	31	31	1.281	6
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	52	75	73	72	74	74
Economische promotie	216	231	246	236	236	236
Sportaccommodaties	1.824	2.054	1.893	1.880	1.867	1.866
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.696	2.313	2.416	2.383	2.320	2.320
Riolering	1.681	1.884	1.946	2.006	2.025	2.026
Afval	1.780	1.905	2.015	2.015	2.015	2.015
Milieubeheer	2.388	6.262	1.603	1.603	1.603	1.603
Begraafplaatsen en crematoria	269	293	292	302	284	284
Ruimte en leefomgeving	1.478	2.483	1.073	1.069	1.064	1.064
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	611	898	1.375	386	223	199
Wonen en bouwen	1.419	3.886	1.052	996	995	995
Totaal lasten	18.430	27.417	18.222	17.206	18.359	17.058
Totaal programma 1 Ruimte	7.475	13.823	9.681	9.680	9.807	9.804

Programma 2 Sociaal Domein

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Monitoring Sociaal Domein

Er gebeurt veel in het sociaal domein van de gemeente Aalten waardoor het lastig is om het geheel te overzien. In 2025 is daarom met de gemeenteraad afgesproken om de monitoring van het Sociaal Domein door te ontwikkelen.

In 2025 zijn de thema's (6), wetten (24), opgaven (62) en resultaten op een duidelijke manier in kaart gebracht. Deze basis gebruiken we in 2026 om de impact op de opgaven systematisch te monitoren, te duiden en waar nodig bij te sturen. Zo ontstaat overzicht, voor de ambtelijke organisatie, voor de raadsleden en voor de betrokken organisaties in onze gemeente.

Er wordt verbinding aangebracht met reeds lopende vormen van verantwoording, zoals het periodieke Dashboard Sociaal Domein en de vaste Planning en Control-cyclus. De opgaven en resultaten worden tweemaandelijks gemonitord en bijgestuurd waar nodig. Met dit nieuwe doorlopende monitoringsproces wordt een constructieve dialoog gevoerd over de impact op de opgaven in het sociaal domein. In 2026 vindt elke twee maanden ambtelijke monitoring en evaluatie plaats, waarmee we de dialoog blijven voeren over wat werkt, wat beter kan en waar we bijsturen.

Met elkaar samenleven/implementatie inclusiebeleid

In 2022 heeft de gemeenteraad de Startnota Inclusie vastgesteld om een inclusieve organisatie en samenleving te bevorderen. De visie en adviezen uit de nota zijn nog onvoldoende doorvertaald naar beleid, processen en uitvoering. In 2025 is het project gestart. Binnen dit proces wordt gekeken naar toegankelijkheid en het samen leven. In 2026 starten we met de implementatie van de concrete voorstellen.

Integraal Zorgakkoord, Gezond en Actief Leven Akkoord en Aanvullend zorg- en welzijnsakkoord
Het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn twee belangrijke beleidsakkoorden die nauw met elkaar samenhangen en gericht zijn op het toekomstbestendig maken van de zorg en het bevorderen van gezondheid. In juli 2025 is er een akkoord bereikt over aanvullend zorg- en welzijnsakkoord (AZWA). Dit akkoord is tot stand gekomen door een brede coalitie van organisaties in zorg, welzijn, GGD en gemeenten.

Alle drie akkoorden dragen bij aan de transitie van zorg naar gezondheid. Ze erkennen dat de zorgvraag stijgt, terwijl het aantal professionals niet meegroeit. Daarom is er een gezamenlijke inzet op:

- Meer preventie en gezondheid (GALA).
- Betere samenwerking en passende zorg (IZA).
- Concreet uitvoerbare afspraken en innovatie (AZWA).

Het akkoord erkent de cruciale rol van gemeenten in het organiseren van preventie, ondersteuning en samenwerking in de wijk. Gemeenten krijgen in het AZWA meer ruimte en ondersteuning om lokaal maatwerk te leveren in zorg en welzijn. Daarnaast krijgen gemeenten extra handvatten om preventieprogramma's te versterken, zoals valpreventie, mentale gezondheid en vaccinatiecampagnes.

Een aantal regelingen vanuit het GALA worden als basisfunctionaliteiten structureel ingebed bij gemeenten. Dit zal ook in de uitkering naar gemeenten worden verwerkt. Welke onderdelen dit zijn en hoe de uitkering naar gemeenten wordt ingericht, is op dit moment nog niet bekend.

We werken aan vier verschillende thema's binnen GALA/IZA:

- Veerkrachtig ouder worden
- Mentaal gezond
- Preventie en gezondheid
- Prettig werken in zorg en welzijn

Veerkrachtig ouder worden

Aanvraag snelle toets door zorgverzekeraars is goedgekeurd en wordt nader uitgewerkt in het transformatie-plan. Verwachting is dat dit plan begin 2026 is goedgekeurd.

In 2026 gaan we dit plan concretiseren en uitvoering geven aan de impact volle opgaven:

- Eigen kracht, samen kracht
- Integrale wijkteams
- Het goede (levensloop) gesprek.

Mentale gezondheid

Nadat het transformatieplan Mentale Gezondheid is goedgekeurd door de zorgverzekeraars wordt in 2026 uitvoering gegeven aan het plan. Er wordt gewerkt aan:

- Mentale gezondheidsnetwerken
- Welzijn en herstel
- Digitalisering en technologie

Preventie en gezondheid

In 2026 wordt verder gewerkt aan een brede gezondheidsaanpak die gezonde keuzes stimuleert en gezondheidsverschillen verkleint. Doel is dat inwoners minder afhankelijk worden van zorg en meer eigen regie ervaren. Informele zorg wordt volwaardig onderdeel van de keten.

De regionale uitvoeringscoalitie werkt aan vijf opgaven:

- Het terugdringen van gezondheidsachterstanden
- Het versterken van eigen regie en gezondheidsvaardigheden
- Het ondersteunen van informele zorg
- Het stimuleren van leefstijl in de zorg en
- Het inrichten van regionale ketenaanpakken

Samen sterk voor Aalten

Gemeenten hebben een opdracht gevende verantwoordelijkheid voor de preventieve aanpak, de hulp in het vrijwillig kader, de toegang tot de specialistische hulp, Veilig Thuis en de Gecertificeerde instellingen.

In dit kader geven twee landelijke programma's gezamenlijk richting aan de verbetering van het jeugd- en veiligheidsstelsel in Nederland. De Hervormingsagenda Jeugd met als doel de structurele verbetering van het jeugdstelsel, zodat kinderen en gezinnen tijdig, passende en effectieve hulp krijgen. Het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming staat voor een duurzame verbetering van de hulp en bescherming aan gezinnen en huishoudens waar sprake is van misbruikend, verwaarlozend of gewelddadig relationeel gedrag en vraagt een wezenlijk andere manier van werken én een structuur die dat mogelijk maakt.

Om deze verbetering door te voeren worden in de ambities van de landelijke programma's hogere eisen gesteld aan de inrichting van de lokale praktijk. Er is een eenduidig, niet vrijblijvend kader voor lokale teams vastgesteld met een regierol in veiligheids casuïstiek.

Met de projecten Herinrichting toegang en Sterke lokale teams gaan we hier mee aan de slag.

Herinrichting Toegang

In 2024 is de projectstructuur voor 'Eén Toegang Sociaal Domein' vastgesteld. De opdrachten voor 'Herijking Dienstverleningsvisie' en 'Eén Toegang Sociaal Domein' worden als aparte projecten uitgevoerd, met onderlinge samenwerking om verbindingen tijdig te realiseren. De dienstverleningsvisie dient hierbij als overkoepelend kader. Voor de eerste fase van het project Toegang, de vraagverheldering, is de stand van het Radar-adviesrapport uit 2022 geëvalueerd. Dit rapport vormt de basis voor verdere ontwikkeling van de sociale basis binnen de gemeente. De bevindingen uit het adviesrapport en de analyse vormen de basis voor de verdere uitvoering, met als doel een laagdrempelige en zichtbare toegang tot zorg en ondersteuning. Ook is in kaart gebracht hoe de huidige toegang wordt ervaren door medewerkers en gebruikers en is gekeken naar landelijke ontwikkelingen en inzichten uit onderzoek en praktijk met betrekking tot het verbeteren van de toegang. De projectgroep Herinrichting Toegang werkt momenteel aan de praktische uitwerking, met oplevering gepland in het tweede kwartaal van 2026. Waarbij we streven naar een toegankelijke, laagdrempelige en vindbare toegang, fysiek én digitaal, voor al onze inwoners.

Sterke lokale teams

In 2025 is een werkgroep gestart om de toegang tot jeugdhulp en de werking van lokale teams te analyseren. Deze analyse richt zich op het versterken van lokale teams, het verbeteren van de toegang en het versterken van de (jeugd)beschermingsketen. Deze uitgangspunten sluiten aan bij de landelijke opdracht om sterke lokale teams te formeren.

In 2026 gaan we over naar de ontwikkelfase. Op basis van de uitkomsten van de analyse wordt gewerkt aan een implementatieplan dat inzet op een betere aansluiting van lokale teams bij de toegang, normalisering, preventie en vroege interventie. We willen kwalitatieve, toegankelijke en tijdige ondersteuning bieden aan kinderen, gezinnen en huishoudens.

Ons uiteindelijke doel is het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving waarin kinderen, gezinnen en huishoudens de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om optimaal te kunnen deelnemen aan de samenleving.

Preventie Platform Jeugd

Het Preventie Platform Jeugd (PPJ) is in 2025 geformaliseerd door middel van een samenwerkingsovereenkomst. In 2026 willen we het PPJ zodanig op de kaart zetten dat het voor iedereen vindbaar is en heel normaal wordt om daar aanbod en advies te zoeken. Ook wordt er gewerkt aan betere monitoring. Met deze ontwikkelingen spelen we in op de opdrachten vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en de uitkomsten van het rekenkameronderzoek Preventie en vroegsignalering van jeugdhulp in de gemeente Aalten, Oost Gelre en Winterswijk.

Toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg

In 2025 is er onderzoek gestart naar een Toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg (JGZ). De uitkomsten hiervan en de manier van organiseren zullen in 2026 worden uitgewerkt. Dit kan betekenen dat de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg anders georganiseerd moet worden. De huidige constructie is dat Yunio uitvoering geeft aan de JGZ van 0 tot 4 jaar en de GGD van 4 tot 18 jaar.

Onderwijsachterstandenbeleid

De SPUK gelden voor het Onderwijsachterstandenbeleid worden vanaf 2026 gekort met 10%. Hiervan betalen we de voor- en vroegschoolse educatie voor doelgroepkinderen en daarnaast financieren we een aantal activiteiten die bijdragen om leer- en ontwikkelachterstanden bij kinderen te verminderen. Met de korting op de SPUK ziet het er naar uit dat we niet alle activiteiten, zoals bijvoorbeeld de zomerschool en activiteiten van de bibliotheek, kunnen blijven financieren vanuit dit budget. De voor- en vroegschoolse educatie wordt ook aanmerkelijk duurder doordat de uur prijzen van de kinderopvang met 5% worden opgehoogd. We teerden afgelopen jaren al in op de reserves uit deze SPUK maar vanaf 2026 zullen we waarschijnlijk tekort gaan komen op dit budget. In september 2025 wordt duidelijk wat het budget precies zal worden en welke aanvragen we voor 2026 ontvangen. Op basis daarvan zal er in de voorjaarsnota van 2026 een bijstelling plaatsvinden.

Herijking huidige subsidiebeleidsregels welzijn

Op basis van de Kadernota sociaal domein en de introductie van de ambities ten aanzien van de sociale basis (zie Adviesrapport Herijking van de sociale basis en Uitvoeringsnota 2023-2027 'Zo persoonlijk blijven meedoen') dienen de huidige subsidiebeleidsregels te worden getoetst op de wijze waarop deze bijdragen aan en aansluiten op de in deze beleidsdocumenten geformuleerde maatschappelijke opgaven en gewenste effecten. Op grond hiervan worden in 2026 deze subsidiebeleidsregels opnieuw geformuleerd. Hierbij vormt het algemene subsidiebeleidskader dat in de tweede helft van 2025 aan de raad wordt voorgelegd de (formele) basis.

Invoeren en effectueren van de methode 'subsidieren op maatschappelijk effect'

In 2026 worden volgens de subsidiemethode Subsidieren op maatschappelijk effect de al ingezette trajecten verder uitgewerkt. Daarna kunnen ook voor de overige daarvoor in aanmerking komende grotere maatschappelijke organisaties dergelijke trajecten worden opgestart.

Gemeenschapshuizen/infrastructuur sociale basis

Het bestuur van de Stichting Gemeenschapshuis Aalten, belast met het beheer en de exploitatie van 'De Pol' heeft aangegeven de periode tot 2027 nodig te hebben om in een concreet beleidsplan de verschillende toekomstscenario's, inclusief financiële consequenties, voor hun gemeenschapshuis nader uit te werken. Medio 2026 maakt het stichtingsbestuur de gemeente duidelijk of zij toekomst heeft en welke (financiële) gemeentelijke ondersteuning zij daarbij denkt nodig te hebben. In 2026 oriënteert de gemeente zich in het kader van het beoogde onderzoek naar de gewenste infrastructuur voor de sociale basis nader op mogelijke multifunctionele inzetbaarheid van bestaand maatschappelijk vastgoed.

Dorpsplannen en dorpsvisies

Na invoering van een gerichte subsidieregeling ter financiële ondersteuning van het tot stand brengen van dorpsvisies door dorpsbelangenorganisaties in 2023 wordt in 2026 een concreet handelingskader opgesteld, waarbij de samenwerking/inbreng van de gemeente bij het voorbereiden, opstellen, uitwerken en uitvoeren van de (actiepunten uit een) dorpsplan wordt vastgelegd. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de mogelijke ontwikkelingen naar 'gebiedsgericht werken' vanuit de gemeentelijke organisatie.

Versterken regionale samenwerking via cultuur en erfgoedakkoord Achterhoek

De 8 Achterhoekse gemeenten hebben in 2025 het Cultuur en Erfgoed akkoord ondertekend. Om de ambities in het akkoord goed uit te voeren gaat in 2026 een kwartiermaker aan de slag om de zichtbaarheid en toegankelijkheid van cultuur en erfgoed in de regio te vergroten.

Verankering en uitvoering geven aan de erfgoednota Oost Achterhoek 2025

Eind 2025 is de erfgoednota Oost Achterhoek 2025 vastgesteld. In 2026 worden in samenwerking met lokale en regionale partners projecten ontwikkeld die bijdragen aan het behoud, beleving, educatie en participatie rondom erfgoed.

Toekomstbestendig sportlandschap

Op basis van de uitgangspunten en principes uit de adviesnota Toekomstbestendig Sportlandschap worden een nota sportvoorzieningenbeleid en een beleidsvisie op een beweegvriendelijke leefomgeving opgesteld en in 2026 geïmplementeerd.

Sportvoorzieningenbeleid

Sportvoorzieningen zijn een middel om sport- en bewegen te stimuleren. Door het aanbieden van kwalitatief goede en passende voorzieningen aan de inwoners van de gemeente Aalten worden zij in staat gesteld te sporten en te bewegen. De eisen die aan sportvoorzieningen gesteld worden en de behoeften van de gebruikers zijn anders dan vroeger. De rol van de gemeente is veranderd: gebruikers van met name buitensportvoorzieningen zijn meer zelf gaan en doen en de gemeente heeft een terugtrekkende beweging gemaakt. Het teruglopend aantal leden en het de steeds kleiner wordende groep vrijwilligers zorgen bovendien voor een grotere druk op sportverenigingen. In het sportvoorzieningenbeleid moet een duidelijke visie op de gemeentelijke sportvoorzieningen opgenomen worden. Een visie die helpt bij het maken van keuzes en ervoor zorgt dat er een gezond sport- en beweegklimaat blijft bestaan in onze gemeente.

Sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte: een beweegvriendelijke leefomgeving

De manier waarop we onze openbare ruimte gebruiken is de afgelopen jaren sterk veranderd. Mensen gaan vaker naar buiten om te bewegen, te sporten, te spelen of elkaar te ontmoeten. De openbare ruimte is daarmee steeds meer een plek geworden waar gezondheid, ontmoeting en vitaliteit samenkomen. Het speelvoorzieningenbeleid uit 2014 sluit daar niet meer volledig op aan. Een slimme inrichting van de buitenruimte (denk aan beweegvriendelijke routes, aantrekkelijke speelplekken (en of zelfs de vorm van een parkeerhaven) kan het verschil maken. Hierbij wordt gekeken naar de openbare speelvoorzieningen in onze gemeente. Het speelvoorzieningenbeleid uit 2014 wordt dan automatisch ook geactualiseerd binnen dit project. Deze aanpassingen kunnen mensen letterlijk in beweging brengen. Dit draagt niet alleen bij aan het verbeteren van de fysieke gezondheid, maar ook aan het mentaal welbevinden, het bevorderen van sociale contacten en het langer vitaal blijven van onze inwoners.

Bibliotheek

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) wordt momenteel herzien, met als doel om een wettelijke zorgplicht voor gemeenten en provincies in te voeren. De toegang tot de openbare bibliotheek wordt hiermee voor alle inwoners gegarandeerd. De beoogde inwerkingtreding is op 1 januari 2027.

Van armoedebeleid naar financiële bestaanszekerheid

In november 2024 is de nota 'Van armoedebeleid naar financiële bestaanszekerheid' vastgesteld.

Deze nota markeert een bredere benadering van armoedebestrijding, met meer aandacht voor toegankelijkheid van regelingen, meedoen en het vergroten van de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners. In 2025 vindt een effectmeting plaats om het huidige beleid te evalueren. De uitkomsten hiervan worden betrokken bij de verdere doorontwikkeling van het armoedebeleid.

In 2026 blijven we inzetten op het bevorderen van meedoen en het terugdringen van niet-gebruik, met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren. Daarbij blijven we werken aan begrijpelijke communicatie, betere ondersteuning en het actief benaderen van inwoners.

Werk en inkomen

Binnen de keten van werk en inkomen (participatie) vinden landelijk en regionaal ontwikkelingen en hervormingen plaats. Sociaal (werk-)ontwikkelbedrijven en dus ook onze uitvoeringsorganisatie Laborijn zitten in een meerjarige transitie waarbij budgetten en uitvoeringskosten steeds meer onder druk komen te staan. (Keten-)samenwerking met stakeholders en andere maatschappelijke partners binnen onze regio en lokaal is sociaal domein breed van essentieel belang. In 2026 is het Regionaal Werkcentrum Achterhoek operationeel.

Participatie

Laborijn zit in een meerjarige transitie met nieuwe (complexere) doelgroepen met een arbeidsbeperking. Landelijk wordt de arbeidsmarktinfrastructuur hervormd en krijgen we te maken met nieuwe wet- en regelgeving. In 2026 vinden o.a. de volgende acties plaats:

- Implementatie 'Participatiewet in Balans' inclusief nieuwe re-integratie verordening;
- Er is een verbeterplan opgesteld voor dienstverlening aan jongeren (aansluiting op de wet 'Van School naar Duurzaam Werk') en de doelgroep beschut werk;
- Het project oudkomers (met een Participatiewet uitkering) wordt afgerond;

Opvang van Nieuwkomers

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor Oekraïense ontheemden is verlengd tot 4 maart 2027. Dit betekent dat zij tot die datum recht blijven houden op opvang, huisvesting, medische zorg, toegang tot de arbeidsmarkt en onderwijs. Inzet vanuit de gemeente is hiervoor noodzakelijk.

Voor statushouders verandert het beleidslandschap in 2026. Nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van huisvesting, verblijfsvergunningen en gezinshereniging zal directe gevolgen hebben voor hun integratieproces. Het sociaal domein moet hierop anticiperen door eventueel het huidige beleid aan te passen. Dit vraagt om een nauwe samenwerking tussen uitvoeringspartners en maatschappelijke organisaties. Vanuit het domein Wonen is het noodzakelijk om in 2026 concrete prestatieafspraken te maken met woningcorporatie De Woonplaats. Doel hiervan is om optimaal gebruik te maken van de beschikbare woningvoorraad en zo de huisvesting van zowel statushouders als andere urgente doelgroepen te kunnen realiseren.

Wat betreft de opvang van asielzoekers, blijft de gemeente Aalten volgens de Spreidingswet gehouden aan het realiseren van minimaal 200 opvangplekken, conform het vernieuwde verdeelbesluit van het Rijk. In 2026 moet dit verder worden uitgewerkt en geconcretiseerd op basis van de kaders van de gemeenteraad.

Borgen Inkoop Wmo en Jeugd

In 2025 is in regionaal verband een solide fundament gelegd voor de inrichting van gemeentelijke inkoopprocessen. In 2026 ligt de focus op het structureel borgen van deze werkwijze binnen alle relevante domeinen, teneinde continuïteit, rechtmatigheid en doelmatigheid te waarborgen.

Openbare orde en veiligheid

Een veilige leefomgeving is een basisvoorwaarde voor het welzijn van onze inwoners.

Voor het aankomende jaar zoomen we in op onderstaande twee thema's:

- Weerbaarheid en brede maatschappelijke continuïteit

De toename van maatschappelijke spanningen, geopolitieke instabiliteit, cyberdreigingen en extreme weersomstandigheden heeft ook op lokaal niveau impact. Deze dreigingen vragen om een veerkrachtige en goed voorbereide samenleving, waarin inwoners, ondernemers en instellingen in staat zijn om adequaat te reageren op incidenten, desinformatie, verstoringen van de openbare orde of digitale aanvallen. Het kabinet heeft via de Voorjaarsnota €70 miljoen vrijgemaakt, bestemd voor onder andere het inrichten van lokale en regionale noodsteunpunten en een publiekscampagne die zelfredzaamheid en samenredzaamheid moet bevorderen. Het versterken van weerbaarheid is daarom een speerpunt binnen onze veiligheidsaanpak in samenwerking met de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) en GGD NOG. Dit thema krijgt de aankomende jaren extra aandacht. Dit jaar nog starten er waarschijnlijk in alle veiligheidsregio's pilots, waarbij ook op lokaal niveau (wijk- en buurniveau) noodsteunpunten moeten worden aangewezen waar ten minste informatie verkregen kan worden, en mogelijk enkele noodvoorzieningen. Daarnaast heeft de VNG een 'Handreiking weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau' opgesteld, met daarin een stappenplan en prioritering van de te nemen maatregelen voor gemeenten.

- Ondernijning – interventieteam

Ondernijnde criminaliteit vormt een ernstige bedreiging voor de rechtsstaat, het vertrouwen in de overheid en de veiligheid binnen onze samenleving. De samenwerking met de acht gemeenten binnen de regio Achterhoek wordt daarom steeds meer opgezocht. Er wordt gestart binnen het werkgebied van het basisteam Achterhoek Oost met het zogenaamde interventieteam. Het betreft hier een pilotproject, waarin de politie en de gemeenten Aalten, Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk en de Regisseur Ondernijning Achterhoek intensief gaan samenwerken. Dit heeft als doel het zicht op het nalevingsgedrag van wet- en regelgeving en ondernijning in de betreffende gemeenten te verbeteren. Zo wordt er niet alleen gebruik gemaakt van elkaars netwerk, ervaring en expertise, maar politie, gemeentelijke buitengewoon opsporingsambtenaar (boa's) en toezichthouders voeren in dit verband ook gezamenlijk controles en toezicht met een vaste regelmaat uit.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.1 Monitoring Sociaal Domein

Omschrijving (toelichting)

Inzicht hebben in de impact op de opgaven binnen het Sociaal Domein.

Acties

- Verbinding leggen met de monitoring en verantwoording in P&C cyclus. Dialoog voeren met de raad over de impact op de opgaven in het Sociaal Domein.

Naam

Verbinding leggen met de monitoring en verantwoording in P&C cyclus. Dialoog voeren met de raad over de impact op de opgaven in het Sociaal Domein.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.2 Met elkaar samenleven/implementatie inclusiebeleid

Omschrijving (toelichting)

Borgen van het actieplan.

Acties

- Geformuleerde adviezen uit 2025 zijn vertaald naar concrete acties en er ligt een vastgesteld actieplan.

Naam

Geformuleerde adviezen uit 2025 zijn vertaald naar concrete acties en er ligt een vastgesteld actieplan.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.3 Veerkrachtig ouder worden

Omschrijving (toelichting)

IZA – het concreet maken en uitvoeren van het transformatieplan.

Acties

- Het concretiseren en uitvoering geven aan het ge-meentelijke deel van de impactvolle opgaven.

Naam

Het concretiseren en uitvoering geven aan het ge-meentelijke deel van de impactvolle opgaven.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.4 Mentale gezondheid****Omschrijving (toelichting)**

IZA – het concreet maken en uitvoeren van het transformatieplan.

Acties

- Het concretiseren en uitvoering geven aan het gemeentelijke deel van de impactvolle opgaven.

Naam

Het concretiseren en uitvoering geven aan het gemeentelijke deel van de impactvolle opgaven.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.5 Preventie en gezondheid****Omschrijving (toelichting)**

Bevorderen van een brede gezondheidsaanpak die ervoor zorgen dat gezonde keuzes makkelijker worden.

Acties

- Het concretiseren en uitvoering geven aan de opgaven: - Terugdringen gezondheidsachterstanden, - Stimuleren eigen regie en gezondheidsvaardigheden, - Informele zorg, - Stimuleren leefstijl in de zorg, - Regionale inrichting ketenaanpakken.

Naam

Het concretiseren en uitvoering geven aan de opgaven: - Terugdringen gezondheidsachterstanden, - Stimuleren eigen regie en gezondheidsvaardigheden, - Informele zorg, - Stimuleren leefstijl in de zorg, - Regionale inrichting ketenaanpakken.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.6 Herinrichten toegang****Omschrijving (toelichting)**

De toegang tot gemeentelijke ondersteuning is voor alle inwoners merkbaar verbeterd.

Acties

- Ontwikkelen en realiseren van een toegankelijke, integrale, vindbare en laagdrempelige toegang, fysiek én digitaal, waarin de inwoner centraal staat. Samenwerken met partners in het voorliggend veld.

Naam

Ontwikkelen en realiseren van een toegankelijke, integrale, vindbare en laagdrempelige toegang, fysiek én digitaal, waarin de inwoner centraal staat. Samenwerken met partners in het voorliggend veld.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.7 Sterke lokale teams****Omschrijving (toelichting)**

Opstellen van een implementatieplan Sterker Lokaal Team zodat in 2028 de gemeente beschikt over een sterk lokaal team.

Acties

- Er is een implementatieplan Sterker Lokaal Team opgesteld.

Naam

Er is een implementatieplan Sterker Lokaal Team opgesteld.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.8 Preventie Platform Jeugd****Omschrijving (toelichting)**

Een goed gepositioneerd PPJ met herkenbare en bruikbare trainingen en adviezen.

Acties

- Uitvoering geven aan de plannen die in 2025 zijn opgesteld.

Naam

Uitvoering geven aan de plannen die in 2025 zijn opgesteld.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.9 Jeugdgezondheidszorg****Omschrijving (toelichting)**

Een toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg.

Acties

- Uitvoering geven aan de uitkomsten van het onderzoek Toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg.

Naam

Uitvoering geven aan de uitkomsten van het onderzoek Toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.10 Subsidiebeleidsregels Welzijn****Omschrijving (toelichting)**

Actuele subsidiebeleidsregels Welzijn.

Acties

- Herijken huidige subsidiebeleidsregels welzijn.

Naam

Herijken huidige subsidiebeleidsregels welzijn.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.11 Dorpsplannen en dorpsvisies****Omschrijving (toelichting)**

Stimuleren totstandkoming dorpsplannen/dorpsvisies.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.12 Cultuur en Erfgoedakkoord Achterhoek****Omschrijving (toelichting)**

Versterken regionale samenwerking via het Cultuur en Erfgoed akkoord Achterhoek.

Acties

- In 2026 gaat een kwartiermaker aan de slag om de zichtbaarheid en toegankelijkheid van cultuur en erfgoed in de regio te vergroten.

Naam

In 2026 gaat een kwartiermaker aan de slag om de zichtbaarheid en toegankelijkheid van cultuur en erfgoed in de regio te vergroten.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**2.13 Erfgoednota Oost Achterhoek****Omschrijving (toelichting)**

Verankering en uitvoering geven aan de erfgoednota Oost-Achterhoek 2025.

Acties

- In 2026 worden in samenwerking met lokale en regionale partners projecten ontwikkeld die bijdragen aan het behoud, beleving, educatie en participatie rondom erfgoed.

Naam

In 2026 worden in samenwerking met lokale en regionale partners projecten ontwikkeld die bijdragen aan het behoud, beleving, educatie en participatie rondom erfgoed.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.14 Sportvoorzieningenbeleid

Omschrijving (toelichting)

Het implementeren van de visie op toekomstbestendig sportlandschap.

Acties

- Er is op basis van de uitgangspunten en principes uit de adviesnota Toekomstbestendig Sportlandschap een Nota sportvoorzieningenbeleid.

Naam

Er is op basis van de uitgangspunten en principes uit de adviesnota Toekomstbestendig Sportlandschap een Nota sportvoorzieningenbeleid.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.15 Beweegvriendelijke omgeving

Omschrijving (toelichting)

De mogelijkheden om de openbare ruimte te gebruiken als beweegvriendelijke omgeving zijn nader onderzocht en uitgewerkt.

Acties

- Er wordt een beleidsvisie op een beweegvriendelijke leefomgeving opgeleverd welke het huidige speelvoorzieningenbeleid vervangt.

Naam

Er wordt een beleidsvisie op een beweegvriendelijke leefomgeving opgeleverd welke het huidige speelvoorzieningenbeleid vervangt.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.16 Bibliotheek

Omschrijving (toelichting)

Een volwaardige en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners.

Acties

- Er is in samenhang met de aankomende zorgplicht een gemeentelijk meerjarenplan opgesteld.

Naam

Er is in samenhang met de aankomende zorgplicht een gemeentelijk meerjarenplan opgesteld.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.17 Participatie

Omschrijving (toelichting)

Doorontwikkeling en toekomstbestendig maken sociaal (werk-)ontwikkelbedrijf Laborijn in samenwerking met partijen binnen het sociaal domein.

Acties

- In 2026 vinden o.a. de volgende acties plaats: - Implementatie 'Participatiewet in Balans'; - Er is een verbeterplan opgesteld voor dienstverlening aan jongeren en de doelgroep beschut werk;

Naam

In 2026 vinden o.a. de volgende acties plaats: - Implementatie 'Participatiewet in Balans'; - Er is een verbeterplan opgesteld voor dienstverlening aan jongeren en de doelgroep beschut werk;

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

2.18 Wmo en Jeugdhulp

Omschrijving (toelichting)

Het borgen van de nieuwe inkoop per 01-01-2026.

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven

De toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2025 en 2026 en volgende jaren is opgenomen in de bijlagen van dit boekwerk in het overzicht van baten en lasten per programma.

Overzicht middelen per taakveld

Dit programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Bestuur	-36	-48	-49	-49	-49	-49
Crisisbeheersing en brandweer	-8	-2	-2	-2	-2	-2
Openbare orde en veiligheid	-12	-20	-21	-21	-21	-21
Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-24	-36	-38	-38	-38	-38
Onderwijsbeleid en leerling zaken	-605	-378	-312	-312	-312	-312
Sportbeleid en activering	-245	-254	-217	-48	-48	-48
Cultuurpresentatie, -productie en - participatie	-172	-32	0	0	0	0
Musea	0	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	-60	-34	-13	-13	-13	-13
Media	-115	-88	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.900	-4.161	-1.894	-1.771	-1.771	-1.589
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-98	0	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-23	-24	-24	-24	-24
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-50	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-5.646	-6.633	-6.523	-6.719	-6.897	-7.095
WSW en beschut werk	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	-8	0	0	0	0	0
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1	0	0	0	0	0
Huishoudelijke hulp (Wmo)	-280	-276	-282	-477	-477	-477
Begeleiding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg begeleiding	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0
PGB Wmo	0	0	0	0	0	0
PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0
Beschermd wonen (Wmo)	-338	0	0	0	0	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0
Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0	0	0	0
Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	0	0
Volksgezondheid	-329	-173	-122	0	0	0
Totaal baten	-11.877	-12.208	-9.497	-9.474	-9.652	-9.668

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten						
Bestuur	2.750	3.102	2.345	2.338	2.338	2.338
Crisisbeheersing en brandweer	1.950	2.053	2.065	2.200	2.211	2.210
Openbare orde en veiligheid	929	1.147	1.303	1.287	1.284	1.293
Openbaar basisonderwijs	8	8	9	9	9	9
Onderwijshuisvesting	979	1.312	1.050	1.046	1.022	1.006
Onderwijsbeleid en leerling zaken	1.651	1.349	1.327	1.327	1.327	1.327
Sportbeleid en activering	548	611	482	310	310	310
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	417	297	281	281	281	281
Musea	345	373	380	379	368	367
Cultureel erfgoed	136	146	131	133	131	131
Media	683	806	736	617	617	617
Samenkracht en burgerparticipatie	5.234	6.720	4.466	4.366	4.366	4.366
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.140	270	63	63	63	63
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	255	260	260	260	260
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	733	711	711	711	711
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	67	18	18	18	18
Inkomensregelingen	10.159	11.077	11.076	11.437	11.921	12.279
WSW en beschut werk	7.218	6.499	6.452	6.203	5.794	5.393
Arbeidsparticipatie	521	617	655	667	680	694
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.120	988	990	990	990	990
Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.898	3.883	4.461	4.461	4.461	4.461
Begeleiding (Wmo)	3.509	3.124	3.280	3.280	3.280	3.280
Dagbesteding (Wmo)	10	27	28	28	28	28
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	3	5	5	5	5	5
Jeugdzorg begeleiding	2.692	0	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	203	0	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	67	0	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Pleegzorg	230	0	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	2.069	0	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.414	0	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	451	0	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	949	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal	0	610	5.795	5.795	5.795	5.795
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	4.885	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	395	4.285	4.285	4.285	4.285
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	3.806	5	5	5	5
Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	98	100	100	100	100
PGB Wmo	0	522	532	532	532	532
PGB Jeugd	0	46	47	47	47	47
Beschermd wonen (Wmo)	53	356	16	16	16	16
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	11	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	256	370	377	377	377	377
Jeugdreclassering	79	33	34	34	34	34
Coördinatie en beleid Wmo	0	969	1.039	1.039	1.039	1.039
Coördinatie en beleid Jeugd	0	861	952	952	952	952
Volksgezondheid	1.431	1.621	1.586	1.490	1.514	1.538
Totaal lasten	55.113	60.041	57.342	57.088	57.171	57.157

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal programma 2 Sociaal Domein	43.236	47.833	47.845	47.614	47.519	47.489

Programma 3 Bedrijfsvoering

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Samen op weg naar de gemeenteraadsverkiezing 2026

In 2026 mogen inwoners opnieuw hun stem laten horen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. De gemeenteraad bepaalt de koers van onze gemeente voor de komende vier jaar, en ieders stem telt. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk mensen gebruikmaken van hun stemrecht. Daarom ligt de focus de komende tijd op het bevorderen van de opkomst en wordt er in elke buurtschap een stembureau geplaatst. Dit betekent dat er verschillende acties en activiteiten georganiseerd worden om inwoners te informeren, te motiveren en te enthousiasmeren om te gaan stemmen. Samen wordt ervoor gezorgd dat iedereen weet hoe en wanneer ze kunnen stemmen – en vooral: waarom het ertoe doet.

Herijking Dienstverleningsvisie

In 2025 is gestart met een organisatie-breed traject om de visie op dienstverlening uit 2013 te herijken. Eind 2025 moet deze visie gereed zijn. De visie wordt vanaf 2026 binnen de organisatie geïmplementeerd. Naast de visie wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de visie wordt vertaald naar werkbare principes die in het dagelijks werk worden toegepast.

Gebiedsgericht werken

De Omgevingswet verplicht gemeenten om integraal en participatief te werken aan de fysieke leefomgeving. Dit betekent concreet: vroegtijdig en actief betrekken van inwoners, organisaties en ondernemers bij beleidsvorming, plannen en besluiten die hen raken. Ook vraagt de wet om maatwerk, waarbij beleid beter aansluit op de kenmerken en behoeften van een specifiek gebied. Niet meer werken vanuit afzonderlijke beleidssectoren maar vanuit samenhang en in nauwe samenwerking met de samenleving. Het begrip gebiedsgericht werken komt hierbij vaak in beeld. Gebiedsgericht werken is een algemene aanpak om beleid beter te laten aansluiten bij de leefwereld van inwoners, rekening houdend met ruimte voor lokale verschillen en initiatieven. Voor gebiedsgericht werken bestaat (nog) geen blauwdruk of vast model. Voor onze organisatie betekent het dat er goed nagedacht moet worden over wat bij ons past. Hoe organiseert de gemeente de verbinding met dorpen, wijken en buurtschappen? En hoe zorgt het voor balans tussen gemeentelijke regie en lokale initiatieven? De Omgevingswet is een belangrijke aanleiding om met gebiedsgericht werken aan de slag te gaan.

NIS2 Cyberbeveiligingsrichtlijn

Sinds 2020 is er in Europees verband gewerkt aan de richtlijn NIS2, de Network and Information Security directive. Deze richtlijn moet ervoor zorgen dat Europese organisaties meer werk maken van digitale weerbaarheid. De richtlijn wordt vertaald naar nationale wetgeving, die medio 2026 in werking zal treden. Dit is de Cyberbeveiligingswet.

Met de invoering van de Cyberbeveiligingswet komen er strengere eisen op het gebied van informatiebeveiliging. Gemeenten worden verplicht te werken aan het beheersen van cyberrisico's, moeten passende bedrijfscontinuïteitsmaatregelen nemen en moeten toe gaan zien op de zogenaamde ketenveiligheid (met andere woorden toetsen dat ook onze partners veilig zijn). Deze processen dienen periodiek op effectiviteit te worden beoordeeld.

Daarnaast komt er een rapportageplicht bij een landelijke toezichthouder voor grote incidenten, zoals die er ook is bij de privacywetgeving. Indien nodig kan de toezichthouder een gemeente aan inspectie onderwerpen, om te toetsen of aan genoemde eisen wordt voldaan.

Ontwikkelingen datagedreven werken

Binnen gemeente Aalten is een duidelijke koers ingezet om datagedreven werken structureel te versterken en te verankeren binnen processen, besluitvorming en samenwerking. Naast de regionale samenwerking via DatalabGO, is er de behoefte om zelf datavraagstukken voor onze gemeente op te kunnen pakken. De vraagstukken die binnen DatalabGO worden opgepakt, betreffen vooral strategische data-analyses en onderzoek die in de meeste gevallen in samenwerking met andere partners worden uitgevoerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van zowel openbare als ingekochte data. Intern is er ook behoefte aan meer tactische en operationele analyses op onze eigen data. Denk bijvoorbeeld aan het onderbouwen van beleidskeuzes bij ruimtelijke ordening of het tijdig signaleren van hulpvragen in het sociaal domein om snel bij te kunnen sturen in de uitvoering. Hoewel datagedreven werken lange tijd als waardevolle aanvulling werd gezien, vormt het inmiddels een structurele randvoorwaarde voor toekomstgericht en maatschappelijk verantwoord beleid.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.1 Herijking Dienstverleningsvisie

Omschrijving (toelichting)

De nieuwe visie op dienstverlening is geïmplementeerd binnen de organisatie.

Portefeuillehouder

- A.B. Stapelkamp

Acties

- De visie is vertaald naar duidelijke servicenormen en werkafspraken rondom onze dienstverlening.

Naam

De visie is vertaald naar duidelijke servicenormen en werkafspraken rondom onze dienstverlening.

Portefeuillehouder

- A.B. Stapelkamp

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.2 Gebiedsgericht werken

Omschrijving (toelichting)

De mogelijkheden rondom gebiedsgericht werken binnen onze organisatie worden nader onderzocht.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

Acties

- Er is een pilot van start gegaan waarin onderzocht wordt welke invulling van gebiedsgericht werken bij de gemeente Aalten past.

Naam

Er is een pilot van start gegaan waarin onderzocht wordt welke invulling van gebiedsgericht werken bij de gemeente Aalten past.

Portefeuillehouder

- H.J. Groters

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

1.3 Beheer en onderhoud installaties

Omschrijving (toelichting)

Op dit moment zijn er te veel en te diverse partijen die onze locaties beheren en onderhouden. Daarom in 2026 een aanbesteding voor Werktuigbouwkundige en Elektrotechnische installaties uitzetten om zo te komen tot een efficiëncyslag.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

Acties

- In kaart brengen van huidige installaties en een partij benaderen voor de begeleiding van de naar verwachting Europese aanbesteding. Gereed september 2026, ingang contract januari 2027.

Naam

In kaart brengen van huidige installaties en een partij benaderen voor de begeleiding van de naar verwachting Europese aanbesteding. Gereed september 2026, ingang contract januari 2027.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.4 Renovatie 't Slaa 5-7****Omschrijving (toelichting)**

De dubbele woning aan 't Slaa 5-7 in Aalten wordt geschikt gemaakt voor minimaal 2 statushouders gezinnen welke al aan de gemeente Aalten zijn toegewezen.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

Acties

- Voorbereidende werkzaamheden zijn gestart in het derde kwartaal 2025. De uitvoering van de werkzaamheden staan gepland in het tweede kwartaal 2026. Prognose voor oplevering staat op het vierde kwartaal 2026.

Naam

Voorbereidende werkzaamheden zijn gestart in het derde kwartaal 2025. De uitvoering van de werkzaamheden staan gepland in het tweede kwartaal 2026. Prognose voor oplevering staat op het vierde kwartaal 2026.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.5 NIS2 Cyberbeveiligingsrichtlijn****Omschrijving (toelichting)**

Vanaf 2026 worden bestuurders (en management) via training toegerust op het gebied van cyberweerbaarheid en de eisen van de Cyberbeveiligingswet, zodat zij op een goede manier de verantwoordelijkheid kunnen nemen die van hen wordt gevraagd.

Portefeuillehouder

- A.B. Stapelkamp

Acties

- Door middel van één of enkele workshops worden bestuurders en managers toegerust om een beter beeld te krijgen van NIS2 en de Nederlandse Cyberbeveiligingswet.

Naam

Door middel van één of enkele workshops worden bestuurders en managers toegerust om een beter beeld te krijgen van NIS2 en de Nederlandse Cyberbeveiligingswet.

Portefeuillehouder

- A.B. Stapelkamp

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.6 NIS2 Cyberbeveiligingsrichtlijn****Omschrijving (toelichting)**

Vanaf 2026 wordt cyberweerbaarheid meer opgepakt in lijn met de risicogerichte aanpak van NIS2.

Portefeuillehouder

- A.B. Stapelkamp

Acties

- Er wordt in beeld gebracht met welke risico's onze gemeente te maken heeft op het gebied van cyberweerbaarheid. Bij de belangrijkste risico's wordt vastgelegd welke maatregelen passend zijn om het risico te beheersen. De vereiste processen, inclusief

Naam

Er wordt in beeld gebracht met welke risico's onze gemeente te maken heeft op het gebied van cyberveerbaarheid. Bij de belangrijkste risico's wordt vastgelegd welke maatregelen passend zijn om het risico te beheersen. De vereiste processen, inclusief

Portefeuillehouder

- A.B. Stapelkamp

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.7 Datagedreven werken****Omschrijving (toelichting)**

Het versterken van de technische informatievoorziening voor het datagedreven werken

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

Acties

- Het realiseren van een toekomstbestendige data-infrastructuur waaronder de inrichting van een robuust datawarehouse. Hierdoor kan de gemeente Aalten op een zorgvuldige en efficiënte manier een basis leggen beschikken over betrouwbare stuurinformatie

Naam

Het realiseren van een toekomstbestendige data-infrastructuur waaronder de inrichting van een robuust datawarehouse. Hierdoor kan de gemeente Aalten op een zorgvuldige en efficiënte manier een basis leggen beschikken over betrouwbare stuurinformatie

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?**1.8 Datagedreven werken****Omschrijving (toelichting)**

Organisatorische samenwerking van en binnen gemeente Aalten rond informatie gestuurd werken binnen de gemeente Aalten.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

Acties

- Het maken van organisatorische afspraken en inrichten van processen ter vullen van data en het bouwen van de eerste data dashboards.

Naam

Het maken van organisatorische afspraken en inrichten van processen ter vullen van data en het bouwen van de eerste data dashboards.

Portefeuillehouder

- H. van Lochem

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven

De toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2025 en 2026 en volgende jaren is opgenomen in de bijlagen van dit boekwerk in het overzicht van baten en lasten per programma

Overzicht middelen per taakveld

Dit programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Programma 3 Bedrijfsvoering	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Burgerzaken	-688	-816	-960	-982	-943	-785
Beheer overige gebouwen en gronden	-677	-565	-528	-528	-528	-528
Overhead	-299	-165	-127	-130	-130	-130
Treasury	-985	-588	-571	-574	-573	-570
OZB woningen	-3.862	-3.996	-4.024	-4.024	-4.024	-4.024
OZB niet-woningen	-1.823	-1.870	-1.894	-1.894	-1.894	-1.894
Belastingen overig	-142	-101	-55	-55	-55	-55
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-62.901	-64.827	-66.681	-65.824	-64.208	-64.489
Overige baten en lasten	-157	0	0	-848	-2.607	-2.220
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-4.593	-8.716	-1.703	-689	-344	-344
Resultaat van de rekening van baten & lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-76.127	-81.644	-76.543	-75.548	-75.306	-75.039
Lasten						
Burgerzaken	1.015	1.088	1.495	1.536	1.492	1.438
Beheer overige gebouwen en gronden	1.271	2.605	1.664	1.638	1.575	1.392
Overhead	12.050	11.810	12.205	12.314	12.195	12.189
Treasury	300	134	283	386	474	579
OZB woningen	349	266	289	289	289	289
OZB niet-woningen	160	159	179	179	179	179
Belastingen overig	114	114	113	113	113	113
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	5	5	6	6	6	6
Overige baten en lasten	-120	2.468	1.223	1.163	952	862
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	12	0	0	0	0
Mutaties reserves	7.040	1.328	1.560	630	704	698
Resultaat van de rekening van baten & lasten	3.232	0	0	0	0	0
Totaal lasten	25.416	19.988	19.017	18.254	17.979	17.745
Totaal programma 3 Bedrijfsvoering	-50.711	-61.656	-57.526	-57.294	-57.327	-57.294

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

Duurzaam en vitaal woon-werkverkeer

Op grond van de cao Gemeenten is de werkgever verplicht met ingang van 1 januari 2026 lokaal een regeling vast te stellen voor een vergoeding van reiskosten woon-werkverkeer. De cao bevat géén uitgewerkte regeling. Een regeling waarin reiskosten kunnen worden uitgeruild via het IKB (zoals nu in de gemeente Aalten), is niet toereikend. Daarnaast verplicht het Besluit CO2-reductie werk gebonden personenmobiliteit werkgevers actie te ondernemen met betrekking tot de verduurzaming van het woon-werkverkeer en het zakelijke verkeer.

Het voornemen is een marktconforme regeling woon-werkverkeer te treffen, die medewerkers een hogere vergoeding geeft naarmate duurzamer én vitaler wordt gereisd. Daarnaast wordt een verbetering van de fietsregeling onderzocht. Dit sluit aan bij de uitkomsten van de mobiliteitsscan die in 2023 uitgevoerd is door het regionale initiatief GAON. En draagt bij aan het vitaliteitsbeleid. Hiervoor is een raming van structureel € 200.000 opgenomen.

Krapte op de arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt is in het afgelopen jaar verder toegenomen en gaat ook in de komende jaren nadrukkelijk gevoeld worden. Hoewel we veel vacatures nog goed kunnen invullen, merken we in toenemende mate dat dit bij bepaalde vakgebieden niet meer lukt of langer duurt. Door de grote uitstroom wegens pensioneringen in de gemeentelijke sector neemt de spanning op de arbeidsmarkt alleen maar verder toe. Dit leidt onherroepelijk tot een verdere stijging van de loonkosten door opwaartse druk op de algemene loonontwikkeling in de cao, door druk op de salarisonderhandelingen bij de invulling van vacatures, door individueel rechtspositioneel maatwerk en door kosten van externe inhuur of andere tijdelijke oplossingen. Daarnaast hebben we rekening te houden met afspraken in de cao Gemeenten over beperking van de externe inhuur en met de hernieuwde handhaving door de Belastingdienst op schijnzelfstandigheid.

De krappe arbeidsmarkt leidt verder tot risico's met betrekking tot de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners en de gemeenteraad en de tijdige oplevering van producten. Dit is met name het geval als we concessies moeten doen met betrekking tot de kwaliteit bij de invulling van vacatures en als vacatures langer open staan of niet ingevuld kunnen worden.

Om ervoor te zorgen dat we als werkgever voldoende aantrekkelijk zijn in deze krappe arbeidsmarkt hebben we onze salarissen afgelopen jaar herijkt door middel van een organisatie brede functiewaarderingsronde. De nieuwe vergoedingsregeling woon-werkverkeer draagt ook positief bij aan onze arbeidsmarktpositie. Verder blijven we werken aan modern werkgeverschap door verdere stappen in flexibiliteit, gezonde arbeidsomstandigheden, vitaliteit, duurzaamheid, ontwikkelingsmogelijkheden en betrokkenheid. Waar mogelijk zetten we daarbij in op verduurzaming van de arbeidsvoorwaarden en aansluiting bij de global goals

Strategische personeelsplanning

In de komende vijf jaren verlaat ongeveer 20% van de medewerkers de organisatie wegens (vervroegde) pensionering. Deze voorziene uitstroom willen we tijdig en proactief opvangen om de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening te garanderen. Hierbij kijken we niet alleen naar één op één vervanging in formatie, maar ook naar de ontwikkelingen in procesoptimalisatie, kunstmatige intelligentie, digitalisering en robotisering. Door middel van een dynamische strategische personeelsplanning houden we deze ontwikkelingen goed in beeld.

In het kader van de planning/fasering van de uitstroom zijn we regelmatig in gesprek met de medewerkers over het in lijn brengen van de individuele wensen en de plannen van de organisatie. We kijken op basis van individueel maatwerk actief naar de mogelijkheden van eerdere pensionering of juist het (eventueel in deeltijd) langer doorwerken na de AOW-datum.

Uitgangspunt is dat we zorgdragen voor een goed instroomproces (onboarding) zodat nieuwe medewerkers goed en adequaat worden ingewerkt zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening. Bij enkele specifieke functies ontkomen we niet aan tijdelijk dubbele loonkosten, zodat de vertrekkende medewerker de opvolger kan inwerken. Zoals in het afgelopen jaar ook is toegepast bij de Griffie.

De ontwikkeling van een goed instroomproces (onboarding) heeft in het afgelopen jaar vertraging ondervonden door problemen in de dienstverlening van onze externe salarisverwerker. We hebben inmiddels voor een andere externe salarisverwerker gekozen en gaan ervan uit dat we de onboarding in 2026 kunnen implementeren.

Daarnaast zien we dat de uitstroom naar een andere werkgever toeneemt door de krapte op de arbeidsmarkt. De ontwikkeling van deze uitstroom is moeilijk te voorspellen.

Opleidingsbeleid

De krapte op de arbeidsmarkt is in het afgelopen jaar verder toegenomen en gaat ook in de komende jaren nadrukkelijk gevoeld worden. Hoewel we veel vacatures nog goed kunnen invullen, merken we in toenemende mate dat dit bij bepaalde vakgebieden niet meer lukt of langer duurt.

Door de grote uitstroom wegens pensioneringen in de gemeentelijke sector neemt de spanning op de arbeidsmarkt alleen maar verder toe. Dit leidt onherroepelijk tot een verdere stijging van de loonkosten door opwaartse druk op de algemene loonontwikkeling in de cao, door druk op de salarisonderhandelingen bij de invulling van vacatures, door individueel rechtspositioneel maatwerk en door kosten van externe inhuur of andere tijdelijke oplossingen.

Daarnaast leidt de krappe arbeidsmarkt tot risico's met betrekking tot de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners en de gemeenteraad en de tijdige oplevering van producten. Dit is met name het geval als we concessies moeten doen met betrekking tot de kwaliteit bij de invulling van vacatures en als vacatures langer open staan of niet ingevuld kunnen worden.

Door een organisatie brede functiewaarderingsronde willen we ervoor zorgen dat onze primaire arbeidsvoorwaarden actueel en voldoende concurrerend zijn. Daarnaast werken we in het project hybride werken aan modern werkgeverschap door voorstellen te ontwikkelen voor verdere stappen in flexibiliteit, gezonde arbeidsomstandigheden, vitaliteit, duurzaamheid, ontwikkelingsmogelijkheden en betrokkenheid. Waar mogelijk zetten we daarbij in op verduurzaming van de arbeidsvoorwaarden en aansluiting bij de global goals.

Stagebeleid

We streven naar veel stagemogelijkheden binnen de organisatie, zodat we jongeren kunnen helpen aan een goede stageplaats en kennis kunnen laten maken met het boeiende gemeentelijke takenpakket. Het gaat daarbij om reguliere stages, maar ook om afstudeeropdrachten, maatschappelijke stages, werkervaringsplaatsen etc. Veel stagiaires kunnen aansluitend nog enige tijd vakantiewerk binnen onze organisatie verrichten.

We gaan ervan uit dat we een deel van onze toekomstige vacatures kunnen invullen door oud-stagiaires.

De beoogde intensivering van de stagemogelijkheden leggen we in 2026 in overleg met de ondernemingsraad vast in het nieuwe stagebeleid. Uitgangspunt is een verdubbeling van het aantal stageplaatsen van gemiddeld één per team in de periode 2022–2024 naar steeds tenminste twee stagiaires per team (tegelijk in elk semester en voortdurend).

Ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid

In de afgelopen jaren lag het ziekteverzuim binnen de organisatie op een te hoog niveau, duidelijk boven het gemiddelde in gemeenten in dezelfde inwonerklassse. Hoewel dit voor een deel wordt verklaard door enkele bijzondere ziektebeelden en door tekortkomingen in de dienstverlening van de Arbodienst is actie nodig. We hebben daarom een actieplan vermindering ziekteverzuim vastgesteld, dat inmiddels de eerste resultaten laat zien: we hebben een nieuwe Arbodienst en een vernieuwd verzuimprotocol. Dit actieplan wordt in 2026 verder uitgevoerd en moet ertoe leiden dat we weer terugkeren naar de situatie die we lang hebben gekend waarin het ziekteverzuimpercentage in onze organisatie lager was dan het gemiddelde in gemeenten in dezelfde inwonerklassse.

Uit de periode met een laag ziekteverzuim dateert de keuze van de gemeente Aalten voor het eigen risico-dragerschap voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte medewerkers (WGA). Die naar de toenmalige omstandigheden begrijpelijke keuze heeft in de afgelopen jaren tot de nodige kosten voor WGA-uitkeringen geleid. Deze kosten worden tot nu toe opgevangen binnen de methodiek van het schommelfonds (reserve formatie en organisatie), maar dat is op termijn niet houdbaar. Vanaf de begroting 2026 willen we dit specifieke risico opnemen in de Risicoparagraaf.

Zodra het ziekteverzuim weer enkele jaren lager is dan het gemiddelde in gemeenten in dezelfde inwoner-klasse, zullen wij de keuze voor het eigen risicodragerschap voor de WGA heroverwegen. Dat zou op termijn kunnen leiden tot een terugkeer naar het publieke bestel (beëindiging eigen risicodragerschap) of een herverzekering van het risico bij een private verzekeraar.

Integriteit

In de afgelopen jaren hebben we het beleid met betrekking tot de bestuurlijke en ambtelijke integriteit geactualiseerd en de diverse integriteitsregelingen opnieuw vastgesteld. Aan de hand van een meerjarig implementatieprogramma voeren we jaarlijks diverse bewustwordingsactiviteiten uit, onder andere met betrekking tot de melding van nevenfuncties, de melding van financiële belangen en de geschenkenregeling. We vragen van nieuwe medewerkers een verklaring omtrent het gedrag en het afleggen van de eed of belofte tijdens een ceremoniële bijeenkomst.

Inkoop

Ook in 2026 blijft de samenwerking met de Achterhoekse gemeenten een feit. Er wordt geprobeerd om zoveel mogelijk gezamenlijk aan te besteden. Gezamenlijk projecten op dit moment zijn onder andere de inkoop 'Huishoudelijke ondersteuning' en de nieuwe inkoopvoorwaarden conform de VNG. In 2026 nemen we Sustainable Development Goals en ook Social Return On Investment mee binnen de aanbestedingen.

Overige onderwerpen

Over verdere ontwikkelingen rondom onder andere dienstverlening, IT-ontwikkelingen en informatieveiligheid en privacy wordt verwezen naar de ontwikkelingen zoals genoemd in Programma 3 Bedrijfsvoering.

Verder zijn voor 2026 de volgende budgetten in deze begroting opgenomen:

Onderwerp	2026	2025
Accountant	€ 103.000	€ 88.000
Raad	€ 77.000	€ 61.000
Rekenkamer	€ 16.000	€ 16.000

Uurtarief ten behoeve van doorberekeningen

Voor het doorberekenen van diverse werkzaamheden wordt gewerkt met een uniform uurtarief. Er is een berekening gemaakt op basis van totale loon- en overheadkosten voor het tarief per uur. Dit resulteert in een tarief voor 2026 van € 89. In 2025 was het uurtarief € 86.

Dit uurtarief wordt gebruikt voor onder meer het bepalen van de legestarieven en voor de toerekening van de kosten aan riolering en afvalverwerking.

Onderbouwing uurtarief 2026	Kosten	Uren	Uurtarief
Loonkosten	€ 19,3 miljoen	335.000	€ 58
Overhead	€ 10,4 miljoen	335.000	€ 31
Uurtarief			€ 89

Verplichte beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	2026	2025
1 Formatie	fte per 1.000 inwoners	7,47	7,36
2 Bezetting	fte per 1.000 inwoners	7,47	7,36
3 Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 902,53	€ 814,89
4 Externe inhuur	% van totale loonsom	1,57%	2,69%
5 Overhead	% van totale lasten	12,77%	12,93%

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft een overzicht van die risico's, waarvoor geen of onvoldoende dekking is gegeven via een verzekering een reserve of een voorziening. Reguliere geringe risico's worden niet opgenomen, daarvoor is de begroting. Van de niet of onvoldoende gedekte risico's wordt via kans en geschatte schade de benodigde weerstandscapaciteit gepresenteerd.

Die benodigde capaciteit wordt vergeleken met de aanwezige weerstandscapaciteit. De ratio (in welke vorm dan ook) wordt weerstandsvermogen genoemd. De paragraaf moet daarbij ook aangeven wat het beleid is gericht op de dekking van risico's, het voorkomen en het oplossen hiervan.

De paragraaf weerstandsvermogen geeft dus inzicht in:

- De mate waarin de gemeente belangrijke financiële risico's loopt;
- De financiële buffer (weerstandscapaciteit) die zij daarvoor achter de hand heeft.

De risico's boven de € 250.000 staan in deze paragraaf. Daaronder zijn ze zeker ook van belang, maar moeten in de reguliere P&C cyclus worden opgevangen.

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit worden de risico's met een financieel negatief gevolg als onderstaand meegerekend:

1. Risico's met een structureel gevolg worden niet afzonderlijk verhoogd met een opslagfactor;
2. Er wordt een zekerheidspercentage (kans dat het zich voordoet) van 90% gekozen;
3. De uitkomst van de benodigde totale weerstandscapaciteit wordt vermenigvuldigd met 1.

De weerstandscapaciteit wordt afgezonderd van de algemene reserve, maar blijft wel onderdeel daarvan. Binnen de vastgestelde bandbreedte van 1 miljoen wijzigt deze niet.

Voor een beoordeling van het weerstandsvermogen worden in deze paragraaf de bedoelde risico's geconfronteerd met de aanwezige weerstandscapaciteit.

1. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet voorziene lasten te dekken, zonder dat de begroting (toewijzen van middelen) en het beleid (geformuleerde doelstellingen) aangepast moet worden. Het gaat om elementen waarmee tegenvallers bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve, reserve zonder bestemming, reserve grondexploitatie, onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen, onder structurele weerstandscapaciteit worden de middelen verstaan die permanent inzetbaar zijn om tegenvallers op te vangen.

Bepaling van de weerstandscapaciteit		
Incidentele weerstandscapaciteit		
Rekeningresultaat	Het positieve resultaat	484
Vrij aanwendbare algemene reserve	De algemene reserve is de reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven en die een financiële bufferfunctie heeft. Deze reserve bestaat uit de algemene reserve en de reserve risico. Op dit moment is er nog niets bestemd.	20.109
Bestemmingsreserves	Deze reserves zijn beklemd maar kunnen in geval van hoge nood wel ingezet worden.	9.118
Stille reserve-effecten	De stille reserve in deze financiële vaste activa wordt niet meegenomen in de berekening, omdat de verhandelbaarheid van deze aandelen (Alliander, Vitens, BNG en ROVA) zeer beperkt is.	0
Stille reserve activa	Deze stille reserve bestaat uit de bezittingen waarvan de waarde bij verkoop hoger is dan de boekwaarde. Op basis van ervaring zetten we een derde deel in.	1.210
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		30.921
Structurele weerstandscapaciteit		
Onbenutte belastingcapaciteit	Hieronder wordt voor de OZB de ruimte opgenomen die er is tussen onze eigen tarieven en de normtarieven voor de zogenaamde artikel 12 gemeenten. De overige belastingen/heffingen zijn kostendekkend of van geringe betekenis.	5.057
Rentebaten algemene reserve vrij besteedbaar	Aangezien geen rente meer toegevoegd wordt aan de reserves is inzet niet mogelijk.	0
Onvoorzien (structureel)		350
Totaal structurele weerstandscapaciteit		5.407
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		36.328

2. Risico's

Het hebben van risico's is inherent aan het uitoefenen van een organisatie zoals een gemeente. Het is echter van belang deze risico's te kennen en hier goede maatregelen voor te treffen (verzekeren) dan wel risico's te wegen bij het aangaan ervan of hier tijdig op in te spelen. Een overzicht van de risico's wordt steeds geactualiseerd. De basis daarvoor zijn de teams en de medewerkers. Alle risico's worden beschreven en gekwantificeerd in een groslijst.

De grootste risico's, boven de € 250.000 worden afzonderlijk genoemd in deze nota.

Bij een zekerheidsniveau van 90% is de aan te houden reserve voor de gemeente Aalten volgens de nieuwe berekening € 4,45 miljoen. Dit houdt in dat, als de gemeente Aalten dit bedrag als reserve op haar balans aanhoudt, zij in 90 van de 100 jaar voldoende risicoreserves heeft om de schades op te vangen. In de begroting zijn de meest actuele risico's opgenomen.

Risico's boven de € 250.000	Mogelijk gevolg	
Budgettaire tekorten bij (verbonden) partijen waar door de gemeente uitbestede gemeentelijke taken zijn neergelegd	Politieke druk om financiële steun te bieden of mee te moeten in een bij meerderheid genomen Regio-besluit	250
Integriteit/intimidatie/grensoverschrijdende problemen	Gevolgschades	250
Virusaanvallen op ICT-gebied, hacks, thuiswerken, datalekken	Dataverlies en herstelkosten Mogelijke afkoopsom Gevolgschades	2.00 0
Natuur en flora, klimaat, rampen	Weersinvloeden, droogte bomen, exoten en dergelijke ook overige calamiteiten boven de verzekerde waarde	250
Bodemsanering	Drugsafval, Slakken en PFAS	250
Nieuwkomers, taakstelling uit Spreidingswet	Tekort opvang Extra aanwijzingen Rijk Extra vraag onderwijs, leerlingenvervoer en zorgbehoefte	250
Wachtgeld wethouders: bij stoppen 1 of meerdere wethouders ongeacht reden	Voor zittende wethouders mag volgens het BBV geen voorziening meer bestaan	700
Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid personeel	Eigen risicodragers WGA/gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid	500
Totaal van de ingeschatte risico's boven de € 250.000		4.450

Het terugbrengen van de reserves naar dit niveau is niet wenselijk, aangezien er niet voorzienbare toekomstige ontwikkelingen zijn die mogelijk leiden tot additionele risico's in de toekomst. Een aanvullende buffer is daarom gewenst. Deze noodzakelijke buffer is op basis van ervaring opgenomen voor een percentage van het begrotingstotaal. Dit komt neer op een buffer van € 8 miljoen.

3. Weerstandsvermogen

Het vermogen van een gemeente om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van deze gemeente in gevaar komt. Dit wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van onze gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Ratio weerstandsvermogen 2026 =		<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>		<u>Benodigde weerstandscapaciteit</u>	
Weerstandscapaciteit, incidenteel				30.921	
Weerstandscapaciteit, structureel				5.407	
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit				36.328	
Gekwantificeerde risico's				4.450	
Totale benodigde weerstandscapaciteit				4.450	
Saldo/overschot				31.878	
Ratio onder andere gehanteerd door provincie				8,16	
>2	Uitstekend	1,0 - 1,4	voldoende	0,6 - 0,8	Onvoldoende
1,4 - 2,0	Ruim voldoende	0,8 - 1,0	Matig	< 0,6	Ruim Onvoldoende

De uitkomst van de ratio (8,16) is uitstekend en wat hoger dan de jaarrekening 2024 (6,76). Dit komt met name door een verlaging van de gekwantificeerde risico's. Hierbij moet opgemerkt worden dat deze ratio altijd een momentopname betreft. De ratio lijkt en is mooi, maar de solvabiliteit van de gemeente houdt nog niet over, zie ook onderstaand. In de nota wordt dan ook gesteld dat hier de komende jaren aandacht voor moet zijn en blijven. We streven naar een getal boven de 50% voor de solvabiliteit.

Verplichte kengetallen

Onderstaande kengetallen helpen bij het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van een gemeente. Deze kengetallen geven aan hoe we er als gemeente voor staan. De categorieën zijn gebaseerd op de norm van de provincie (groen is voldoende, oranje matig en rood onvoldoende).

Verplicht voorgeschreven kengetallen	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
1a. Netto schuldquote (NS)	24,30%	41,10%	52,90%	58,20%	58,00%	57,60%
1b. NS gecorrigeerd voor alle leningen	12,80%	30,50%	41,80%	46,90%	46,90%	46,40%
2. Solvabiliteitsratio	44,20%	34,10%	30,40%	28,80%	27,20%	26,10%
3. Structurele exploitatieruimte	-2,40%	-0,60%	1,10%	-0,40%	-2,30%	-1,90%
4. Grondexploitatie	0,70%	1,70%	0,60%	0,40%	-0,90%	-0,90%
5. Belastingcapaciteit	68,30%	70,50%	76,40%	76,40%	76,40%	76,40%
6. Liquiditeit	1,14	0,51	0,5	0,5	0,51	0,58

Norm provincie Gelderland

Norm provincie Gelderland	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. Netto schuldquote (NS)	tot 90%	tussen 90% tot 135%	hoger dan 135%
1b. NS gecorrigeerd voor alle leningen	tot 90%	tussen 90% tot 135%	hoger dan 135%
2. Solvabiliteitsratio	hoger dan 50%	tussen 20% tot 50%	kleiner dan 20%
3. Structurele exploitatieruimte	begroting en meer-jaren hoger dan 0%	begroting of meerjaren hoger dan 0%	begroting en meer-jaren kleiner dan 0%
4. Grondexploitatie	tot 20%	tussen 20% tot 35%	hoger dan 35%
5. Belastingcapaciteit	tot 95%	tussen 95% tot 105%	hoger dan 105%

Toelichting verplichte kengetallen

De solvabiliteitsratio geeft weer in hoeverre gemeentelijke bezittingen met eigen middelen betaald/gefinancierd zijn. Die ratio neemt steeds verder af, als gevolg van de tekorten in 2026, 2027 en 2028. Kanttekening bij de kengetallen is dat het altijd momentopnames zijn en blijven.

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

In de paragraaf lokale heffingen wordt ingegaan op de ontwikkelingen van de verschillende belastingen en heffingen en de consequenties voor onze inwoners en ondernemers. Daarbij wordt aandacht besteed aan de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Verder wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekking van een heffing. Voor de lokale heffingen zijn de onderwerpen zoals die genoemd zijn bij het vaststellen van de kaders van de begroting 2026, als uitgangspunt genomen. Voor de OZB is een opbrengstverhoging van 2,1% geraamd. De overige leges en rechten worden eveneens met 2,1% verhoogd. Dit percentage is conform de index uit de meicirculaire 2025.

Uitzondering hierop zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, waarvoor 100% kostendekkendheid wordt aangehouden. De hondenbelasting wordt vanaf 2026 niet meer geheven.

Wettelijke bepalingen

In de Gemeentewet staan de lokale heffingen die een gemeente mag heffen opgesomd. Deze heffingen worden verdeeld in algemene belastingen en rechten. De algemene belastingen zijn: onroerendezaakbelasting, reclamebelasting, forensenbelasting en toeristenbelasting. De opbrengsten van deze belastingen zijn door een gemeente vrij te besteden. De rechten zijn: afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse leges en overige rechten voor dienstverlening op verzoek. De tarieven van deze rechten moeten zodanig worden vastgesteld dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Op grond van het BBV is een gemeente daarom verplicht een kostenonderbouwing op te nemen waaruit de maximale kostendekkendheid van 100% blijkt.

Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen

bedragen x € 1.000		
Overzicht belastingen en heffingen	2026	2025
Onroerendezaakbelasting (OZB)	5.910	5.789
Afvalstoffenheffing	2.196	1.977
Rioolheffing	2.484	2.115
Hondenbelasting	0	55
Reclamebelasting	55	55
Forensenbelasting	112	109
Toeristenbelasting	173	169
Marktgeld	22	21
Secretarieleges	1.234	715
Bouwleges	208	103
Begraafrechten	328	321
Totaal	12.722	11.429

Ontwikkeling van de lokale heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB zorgt voor de hoogste belastingopbrengst en wordt gesplitst in een eigenaarsdeel (woningen en niet-woningen) en een gebruikersdeel (niet-woningen). De grondslag van de aanslag is de vastgestelde WOZ-waarde van de onroerende zaak. Voor het belastingjaar 2026 geldt een WOZ-waarde naar waarde peildatum 1 januari 2025. Voor deze begroting zijn alle mutaties van dit moment en een gemiddelde waardeontwikkeling van woningen van 10,4% meegenomen. Voor het nieuwe tijdvak bedraagt de gemiddelde waarde van een woning ongeveer € 377.425 (2025 € 341.870). De OZB-opbrengst wordt met 2,1% verhoogd. De voorgestelde tarieven zijn:

Tarieven onroerendezaakbelasting (OZB)	2026	2025
Woningen		
- eigenaarsdeel	0,0873%	0,0952%
Niet – woningen		
- eigenaarsdeel	0,2042%	0,2044%
- gebruikersdeel	0,1525%	0,1527%

De gemiddelde waardestijging van een woning bedraagt 10,4% en is in de berekening van de tarieven verwerkt. De tarieven voor de niet-woningen worden aangepast aan een gemiddelde waardestijging van 2%. In de raadsvergadering van december 2025 wordt de verordening OZB vastgesteld. Op dat moment zijn de definitieve WOZ-waarden bekend. Als daartoe aanleiding is, worden de tarieven bijgesteld.

Afvalstoffenheffing

Een gemeente heeft de wettelijke plicht tot het inzamelen van (huishoudelijk) afval bij huishoudens en mag de kosten daarvan verhalen op de burger. In de gemeente Aalten wordt het omgekeerd inzamelen toegepast. Naast het vastrecht, wordt alleen een afrekening verzonden voor het aantal aanbiedingen of ledigingen van restafval. Het gemiddelde aantal aanbiedingen van een huisvuilzak of ledigingen van een restafvalcontainer is 12 huisvuilzakken of 5 ledigingen per jaar.

De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval zijn gestegen en daarbij zijn door nieuwe landelijke afspraken met Verpact de vergoeding voor de inzameling van PM gedaald. Net als de vergoeding voor het inzamelen van textiel.

Door een veranderde financieringssysteem bij ROVA is de gemeente Aalten vanaf 2023 tot en met 2025 jaarlijks gecompenseerd op de kosten. Dit is met ingang van 2026 komen te vervallen. Dit leidt naast de jaarlijkse indexering tot extra stijging van de kosten.

Tarieven afvalstoffenheffing (in €)	2026	2025
Vastrecht per huishouden	141,00	129,00
Per aanbieding van een huisvuilzak 40 liter	2,68	2,45
Per lediging van een restcontainer 140 liter	9,29	8,50
Per lediging van een restcontainer 240 liter	15,96	14,60

Rioolheffing

De riool- en waterzorgheffing wordt geheven voor de kosten van het onderhoud van de riolering maar ook voor de kosten van afvoer van afvloeiend regenwater en overtollig grondwater. Daarnaast wordt gewerkt aan een riolerings- en watersysteem dat beter bestand is tegen klimaatverandering.

Voor 2026 worden de tarieven met 19% verhoogd. In het water-, riolerings- en klimaatprogramma (WRKP) welke is vastgesteld op 27 mei 2025 is een stijging van 10% van het tarief opgenomen waarbij de jaarlijkse indexatie nog aan toe wordt gevoegd. Door hogere exploitatielasten en lagere opbrengst rioolheffing in 2024 is de stand van de voorziening op 31 december 2024 lager dan verwacht. Dit betekent dat de voorziening rioolheffing onvoldoende is om de stijgende kosten op te vangen. Hierdoor ontstaat er een totale stijging van het tarief met 19%.

De aanslagen worden berekend op basis van het werkelijke waterverbruik en worden via de waternota van Vitens geheven en geïnd.

Tarieven rioolheffing (in €)	2026	2025
Tot 2.500 m³, per m³ afvalwater	1,82	1,53
Van 2.500 m³ tot 5.000 m³, per m³	1,39	1,17
Boven 5.000 m³, per 1.000 m³	91,93	77,25
Per m² verharde oppervlakte	0,69	0,58

Reclamebelasting

De gemeente int reclamebelasting bij ondernemers in de winkelgebieden in Aalten en Dinxperlo. De opbrengst wordt ter beschikking gesteld aan de ondernemersfondsen in beide kernen en zij organiseren daarmee allerlei activiteiten in die gebieden.

Tarief reclamebelasting (in €)	2026	2025
Gebied Aalten, vast bedrag per object	509,00	499,00
Gebied Dinxperlo, vast bedrag per object	406,00	398,00

Toeristenbelasting en forensenbelasting

Voor de toeristenbelasting 2026 voeren we een tariefverhoging van 2,1% door. Daarmee komt het tarief per persoon per overnachting € 1,58. Afsproken is dat het tarief pas bij een veelvoud € 0,05 wordt verhoogd, daarom blijft het tarief 2026 op € 1,55 staan.

Dit werkt ook door in het forfaitaire tarief en in de eerste trede van de forensenbelasting.

In 2026 evalueren we de verordeningen toeristenbelasting en forensenheffing. We kijken naar budget neutrale mogelijkheden om de verordeningen eenvoudiger en beter handhaafbaar te maken. Hierbij zetten we in op minder administratieve lastendruk voor bedrijven en gemeente. We kijken hierbij naar mogelijkheden voor regionale afstemming. Om die reden is er voor 2027 nog geen tariefberekening mogelijk.

Tarief toeristenbelasting (in €)	2026	2025
Tarief per persoon per overnachting	1,55	1,55
Forfaitair tarief	225,00	225,00

Tarieven forensenbelasting (in €)	2026	2025
Waarde object		
€ 30.000,00 of minder	225	225
€ 30.001,00 t/m € 60.000,00	241	237
€ 60.001,00 t/m € 120.000,00	324	318
€ 120.001,00 t/m € 180.000,00	402	394
€ 180.001,00 t/m € 240.000,00	487	477
€ 240.001,00 t/m € 300.000,00	578	567
€ 300.001,00 t/m € 360.000,00	654	641
€ 360.001,00 en meer	823	807

Hondenbelasting en overige leges/tarieven

In 2022 is besloten om de hondenbelasting in vier jaar gefaseerd af te schaffen. Daarom wordt vanaf 2026 geen hondenbelasting meer geheven.

Secretarieleges

Door het verstrekken van reisdocumenten voor Nederlanders woonachtig in het buitenland zijn de secretarie-leges in 2026 fors gestegen. Dit komt doordat dit in de begroting 2025 nog niet voorzien was. Dit verklaart het verschil ten opzichte van 2025.

Overige leges/tarieven

De tarieven van de overige leges worden met 2,1% verhoogd. Uitzondering daarop zijn de tarieven die gebaseerd zijn op het gemeentelijk uurtarief en/of een wettelijk (maximum)tarief.

Lasten- en batenoverzicht van de kostendekkende tarieven

De tarieven voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges dienen zodanig te worden vastgesteld dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Hieronder hebben we dat inzichtelijk gemaakt.

bedragen x € 1.000

Afvalstoffenheffing		Bedrag	Dekking	Rioolheffing		Bedrag	Dekking
Lasten afvalstoffenheffing		1.272		Lasten riolering		1.579	
Overhead		535		Overhead		643	
BTW		404		BTW		262	
Onttrekking voorziening		0		Onttrekking voorziening		0	
Totale kosten		2.211		Totale kosten		2.484	
Opbrengst afvalstoffenheffing		2.211		Opbrengst rioolheffing		2.484	
Totale opbrengsten		2.211		Totale opbrengsten		2.484	
Dekking			100%	Dekking			100%

Lijkbezorgingsrechten		Bedrag	Dekking	Marktgeld		Bedrag	Dekking
Lasten begraafplaats		295		Lasten markt		51	
Overhead		114		Overhead		15	
Totale kosten		409		Totale kosten		66	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten (inclusief luidrechten)		328		Opbrengst marktgeld		22	
Totale opbrengsten		328		Totale opbrengsten		22	
Dekking			79%	Dekking			29%

bedragen x € 1.000

Hoofdstuk	Onderwerp	Toe te rekenen	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Titel 1 Algemene dienstverlening						
	1 Burgerlijke stand	55	25	80	25	31%
	2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteit	567	232	799	298	37%
	3 Rijbewijzen	205	80	285	166	58%
	4 Verstrekking uit de Basisregistratie personen (BRP)	6	3	9	5	56%
5 t/m 17	Diversen	139	6	145	11	8%
	Subtotaal titel 1	972	346	1.318	505	38%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning						
	3 Omgevingsvergunning	409	120	529	358	68%
	7 Bestemmingsplannen	18	0	18	13	72%
1,2,4,5,6,8	Diversen	0	0	0	0	
	Subtotaal titel 2	427	120	547	371	68%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn						
	2 Organiseren evenementen of markten	121	65	186	15	8%
5A	Algemene verordening Ondergrondse infrastructuur	102	12	114	95	83%
	Subtotaal titel 3	223	77	300	110	37%
Eindtotaal		1.622	543	2.165	986	46%

Bij het vaststellen van de legestarieven is maximaal 100% kostendekkendheid toegestaan. Er mag geen winst worden gemaakt. Kruissubsidiëring in de legesverordening is binnen de titel wel toegestaan. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te houden.

Ontwikkeling van de woonlasten

Onderstaande tabel geeft de omvang van de lokale woonlasten voor een gemiddeld (meerpersoons) huishouden weer en bestaat uit onroerendezaakbelasting (alleen voor de eigenaar), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde van een woning van € 377.425. Bij de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van het vastrecht en 12 aanbiedingen van een huisvuilzak en voor de berekening van de rioolheffing gaan we uit van 3 personen (waterverbruik 120 m³).

Woonlasten per huishouden (in €)	Wijziging			
	2026	2025	Eigenaar	Huurder
Gemiddelde OZB-aanslag	329,5	322,75	2,10%	N.v.t.
Afvalstoffenheffing	173,16	158,4	9,30%	9,30%
Rioolheffing	218,4	183,6	19,00%	19,00%
Totale woonlasten	721,06	664,75	8,50%	14,50%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor burgers met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing (gemaximeerd aantal aanbiedingen/ledigingen) en rioolheffing (maximaal gemiddeld waterverbruik). Of men in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen; dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto-inkomsten. Daarnaast vindt er een vermogenstoets plaats. In de begroting wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van circa € 65.000 aan kwijt te schelden lokale heffingen.

Paragraaf Financiering

Algemeen

De paragraaf Financiering in de begroting behandelt de beleidsplannen voor het komende jaar en de paragraaf Financiering in het jaarverslag gaat in op de resultaten van de beleidsuitvoering. De financiering is geregeld in het treasurystatuut dat iedere vier jaar door de raad wordt vastgesteld. In 2025 is het treasurystatuut opnieuw geactualiseerd. Dit statuut vormt de basis voor het treasurybeheer. Voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van groot belang. Deze informatie wordt gebruikt voor het opstellen van een liquiditeitsplanning. Op basis van deze planning wordt geld aangetrokken of tijdelijk weggezet. Een belangrijke factor bij het uitvoeren van de treasuryfunctie is de renteverwachting op de geld- en kapitaalmarkt. Hiervoor wordt gekeken naar informatie van de grote Nederlandse banken waaronder de BNG maar ook het Centraal Planbureau en de Europese Centrale Bank (ECB).

Vanaf de zomer 2024 werd er een gestage daling van de kapitaalmarktrente ingezet. Begin 2025 was er een korte opleving door een combinatie van geopolitieke spanningen, economische onzekerheden en grote investeringsplannen van overheden. Vanaf maart 2025 zien we weer een daling van de kapitaalmarktrente als gevolg van verdere renteverlagingen van de ECB door afnemende inflatie en tegenvallende economische groei in de gehele Eurozone.

De kapitaalmarktrente ligt medio 2025 net tegen de 3% aan. Deze rente wordt sterk beïnvloed door factoren als economische groei, inflatie en monetair beleid. De verwachting is dat deze factoren in de nabije toekomst een verlagend effect kunnen hebben op de lange rente. Maar het is omgeven door veel onzekerheden. Daarom hebben we voor 2026 voorlopig 3% aangehouden voor de rente op lange geldleningen. Het belangrijkste rentetarief van de ECB staat halverwege 2025 op 2% en de verwachting is dat de ECB de rente dit jaar nog verder gaat verlagen wat op termijn weer effect kan hebben op de kapitaalmarktrente.

De deelfuncties van treasury zijn: kasbeheer, risicobeheer en gemeentefinanciering.

1. Kasbeheer

Het kasbeheer behelst het geldstromenbeheer en het saldo- en liquiditeitenbeheer. Belangrijk is dat we aan de betalingsverplichtingen kunnen blijven voldoen. Met de BNG Bank heeft de gemeente een doorlopende financieringsovereenkomst afgesloten. Daarin is onder meer de kortkredietverlening geregeld. Deze overeenkomst is een belangrijk sturingsinstrument. In verband met een mogelijke wijziging van de basisrente in de toekomst is vanaf 2021 een terugvalbepaling aan deze overeenkomst toegevoegd. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk uitgevoerd bij één bank, de BNG Bank.

2. Risicobeheer

Dit onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van de organisatie en is het kernonderdeel van de paragraaf Financiering. De belangrijkste risico's zijn renterisico, koersrisico en kredietrisico, waarbij de wet Fido een aantal indicatoren gedefinieerd heeft waarbinnen overheden moeten opereren.

Kasgeldlimiet

Het renterisico op kortlopende financiering (looptijd korter dan één jaar) wordt ingeperkt door de kasgeldlimiet. Met name voor kortlopende financiering kan het renterisico groot zijn. Wijzigingen op de korte rente hebben direct invloed op de rentelasten. De totale omvang van de vlottende schuld is gebonden aan een maximum van 8,5% van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Dit is de kasgeldlimiet. De aangetrokken vlottende schuld mag deze limiet in principe niet overschrijden. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet toch overschrijdt, dient de toezichthouder op de hoogte te worden gesteld en moet een plan worden ingediend om weer aan de limiet te voldoen.

De verwachting is dat de kasgeldlimiet in 2026 niet wordt overschreden.

bedragen x € 1.000

Berekening Kasgeldlimiet	
1. Begrotingstotaal 2026 (inclusief mutaties reserves)	94.581
2. Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	8,50%
3. Kasgeldlimiet (1x2)	8.039

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt het risico van rentewijziging bij herfinanciering van de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar) te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij renteherziening en herfinanciering. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

De renterisiconorm beoogt het risico van rentewijziging bij herfinanciering van de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar) te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij renteherziening en herfinanciering. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

bedragen x € 1.000

Variabelen renterisiconorm		2026
1. Renteherzieningen		0
2. Aflossingen		4.828
3. Renterisico (1+2)		4.828
4. Renterisiconorm		18.916
5a = (4>3) Ruimte onder de renterisiconorm		14.088

Berekening renterisiconorm		2026
4a Begrotingstotaal (inclusief mutaties reserves)		94.581
4b Percentage regeling		20%
4. Renterisiconorm: (4a x 4b/100)		18.916

Uit voorgaand overzicht blijkt dat verwacht wordt, dat het renterisico op de vaste schuld ruim binnen de wettelijk vastgestelde kaders blijft.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

bedragen x € 1.000

Renteschema	
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	765
De externe rentebaten (idem)	-182
Saldo rentelasten en rentebaten	583
Rente die wordt doorberekend aan facilitaire grondexploitaties	0
Rente die wordt toegerekend aan taakvelden via projectfinanciering	0
Rentebaat van doorverstrekte leningen	0
	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	583
	583
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) 0,84%	0
Renteresultaat op het taakveld treasury	

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente Aalten zijn nagenoeg nihil. Met de invoering van het schatkistbankieren, mag de gemeente overtollige middelen alleen in de schatkist aanhouden. Hetzij in rekening courant hetzij via deposito's. Over de middelen die de gemeente in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente. Deze rente ligt over het algemeen iets lager dan de rente op de geld- en kapitaalmarkt. Daar staat tegenover dat ook geen beleggingsrisico meer wordt gelopen.

Kredietrisicobeheer

Voor wat betreft het kredietrisicobeheer (of debiteurenrisicobeheer) worden niet of nauwelijks problemen verwacht. Daar waar nodig zijn voorzieningen getroffen. Regelmatig wordt de hoogte van de voorziening beoordeeld en indien nodig aangepast.

3. Gemeentefinanciering

De financieringspositie van de gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte wordt voor een groot deel bepaald door het verloop van de geplande investeringen en de aflossing op leningen. Er wordt naar gestreefd de benodigde leningen tegen zo gunstig mogelijke condities aan te trekken. Daartoe wordt bij het afsluiten van leningen rekening gehouden met de bestaande liquiditeitsplanning, de rentevisie en de renterisiconorm.

In 2026 wordt op bestaande vaste geldleningen € 4,8 miljoen afgelost. Voor nieuwe investeringen is ongeveer € 5 miljoen nodig. In totaal dus een behoefte aan extra geld van ongeveer € 10 miljoen. Dit is in onderstaand overzicht verwerkt. De tarieven voor lang geld zijn momenteel redelijk stabiel maar naar verwachting gaan die in de toekomst licht dalen. Voorsnog gaan we uit van een tarief van 3,0% voor lang geld. Indien mogelijk wordt zo lang mogelijk met (goedkoper) kort geld gefinancierd. Dat wil zeggen via kasgeld en krediet in rekening courant.

bedragen x € 1.000

Mutaties leningenportefeuille		
	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2026	29.965	1,99
Nieuwe leningen (conversie)	0	0
Nieuwe leningen (financieringsbehoefte)	10.000	3
Reguliere aflossingen	-4.828	0
Vervroegde aflossingen (conversie)	0	0
Stand per 31 december 2026	35.137	2,13

Ongeveer € 5 miljoen van de totaalschuld per 31 december 2025 betreft het aandeel verstrekte hypotheekleningen. Hiervoor wordt een rentevergoeding ontvangen. Per saldo heeft de gemeente circa € 25 miljoen aan vaste schuld per 1 januari 2026.

Schatkistbankieren

Alle decentrale overheden zijn verplicht (wet Fido) om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. De drempel voor het verplicht schatkistbankieren is vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal inclusief mutaties op de reserves. Dit deel mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor Aalten is de drempel voor 2026 berekend op € 1,88 miljoen. Over de middelen die worden aangehouden in de schatkist wordt normaal gesproken rente vergoed. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan.

Door de jaren heen maken wij relatief gezien weinig gebruik van de schatkist. Dit is de laatste jaren wel wat meer geworden. Dit komt met name door forse rijksbijdragen voor onder meer Oekraïne-opvang die niet direct hoeven te worden ingezet. De financieringsbehoefte wordt zo goed mogelijk afgestemd op de te verwachten investeringen en aflossingen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Een deel van de gemeentelijke taken richt zich op het onderhoud van de openbare ruimte en kapitaalgoederen. Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is goed beheer noodzakelijk. Gelet op de omvang van de te beheren kapitaalgoederen legt deze een beslag op budgettaire middelen. Het is daarom van groot belang om de omvang van de te beheren objecten in de openbare ruimte en de huidige kwaliteit volledig in beeld te hebben. Het beleid voor het uitvoeren van onderhoudsactiviteiten aan gemeentelijke kapitaalgoederen is in diverse beleidsplannen vastgelegd. Op basis van de looptijd moeten een aantal beleidsplannen opnieuw worden opgesteld. Aangezien er tot op heden nog wel mee gewerkt kan worden, is gekozen om te bekijken in welke vorm deze beleidstukken mee worden genomen in de nieuwe omgevingsvisie. Hieronder wordt er per taakveld op ingegaan.

Openbare ruimte

Openbare ruimte

De voortdurende ontwikkeling en zorg die is gericht op het waarborgen van de kwaliteit van de openbare ruimte waarmee de belanghebbenden tevreden zijn en zich betrokken weten, zodanig dat ook de leefbaarheid en de economische vitaliteit wordt gediend. De komende jaren wordt veel aandacht besteed om het onderhoud van de openbare ruimte integraal aan te pakken waarbij aandacht is voor de klimaatdoelstellingen die zijn opgenomen in de klimaatadaptatie strategie. Ook krijgt duurzaamheid en biodiversiteit bij verschillende projecten de nodige aandacht. Voor zowel klimaat als duurzaamheid is beleid opgesteld welke geïmplementeerd moet worden voor het onderhoud van de openbare ruimte

> Onderhoud wegen

Voor het onderhoud van de wegen is in 2009 een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wegen vastgesteld. In 2025 is gestart met het opstellen van een nieuw MJOP. De verwachting is dat deze eind 2025 wordt voorgelegd aan de Raad. Het groot onderhoud van de wegen wordt uitgevoerd op basis van jaarlijks geactualiseerde onderhoudsschema's die uitgewerkt en/of bijgesteld worden na visuele inspecties. In deze onderhoudsschema's zijn de wegen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, opgenomen die voor de komende vijf jaar op de planning staan. De kosten voor groot onderhoud bedragen voor 2026 € 391.000 en worden gedekt door een onttrekking aan de reserve onderhoud wegen. Deze reserve wordt jaarlijks met een bedrag van € 406.000 gevoed. Het groot onderhoud is ondergebracht in een moederbestek en daarbij is ervoor gekozen om deze in gedeelten uit te voeren. Uit inventarisatierondes van de wegen blijkt dat er geen noemenswaardige afwijkingen zijn ten opzichte van de actuele onderhoudsplannen. Er kunnen zich incidenten voordoen die direct worden opgelost. Deze staan los van de reguliere onderhoudsplannen. Investerings worden geactiveerd en op grond van de economische levensduur afgeschreven. Ook staan in 2026 weer verschillende infrastructurele werken gepland zie hiervoor in de bijlagen het investeringschema.

> Onderhoud bruggen en duikers

Om het onderhoud en de instandhouding van onze bruggen en duikers te waarborgen, is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Jaarlijks worden alle bruggen en duikers geïnventariseerd en gecontroleerd. Op basis hiervan wordt het reguliere onderhoud uitgevoerd. De lasten hiervoor zijn in 2026 € 56.000. Voor het onderhoud van bruggen en duikers zal in 2026 het meerjarenonderhoudsplan worden geüpdatet.

> Openbare verlichting

Op 28 mei 2024 is het nieuwe beleidsplan 'Licht in de gemeente Aalten' 2024 t/m 2032 vastgesteld. Aan dit nieuwe beleid is ook het beheerplan gekoppeld met daarin de investeringen. De verouderde lichtmasten worden vervangen door lichtmasten met ledverlichting. Ook worden de technisch afgeschreven lichtmasten vervangen. Voor het onderhoud van de openbare verlichting is een bedrag van € 75.000 structureel beschikbaar. De jaarlijkse kapitaallasten (afschrijving en rente) bedragen € 73.000.

> Openbaar groen

Gekoppeld aan het groenbeleidsplan is er een groenbeheersplan waarop het jaarlijks onderhoud van het openbaar groen is gebaseerd. Door het onderhoud op basis van dit plan uit te voeren kan het gestelde onderhoudsniveau nog steeds worden gehandhaafd. Echter het groenbeleidsplan is verouderd waardoor er een update moet komen van het groenbeleidsplan. Door de klimaatverandering treedt er vaker droogte op waar veel bomen last van ondervinden. Hierdoor neemt de sterfte toe en moet er meer onderhoud gepleegd worden. Verder kijken we hoe we ons openbaar groen zo kunnen inrichten dat het voldoet aan het biodiversiteitsplan. In 2026 wordt een nieuwe kapverordening vastgesteld waarin rekening wordt gehouden met de klimaatverandering. Ook is er een nieuw bestek voor het onderhoud van de bermen en sloten. Voor het onderhoud van het openbaar groen is structureel een bedrag van € 347.000 beschikbaar.

> Speelvoorzieningen

In 2014 is de speelnota Spelenderwijs Ontmoeten vastgesteld. De speelterreinen voldoen aan de nota Spelenderwijs Ontmoeten. Voor nu plegen we alleen regulier onderhoud en vervangen we toestellen als deze niet hersteld kunnen worden. Daarnaast worden de speeltoestellen jaarlijks gekeurd. De speelnota Spelenderwijs ontmoeten uit 2012 is verouderd waardoor er in 2025 een begin wordt gemaakt met het opstellen van een beleidsvisie beweegvriendelijke leefomgeving waarbij inwoners worden gefaciliteerd, gestimuleerd en uitgedaagd om te bewegen, spelen, sporten en te ontmoeten. Deze zal in 2026 worden voorgelegd voor besluitvorming. Voor het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen is structureel een bedrag van € 49.000 beschikbaar.

> Riolering

Het Water, Riolerings- en Klimaat Programma WRKP is in mei 2025 door de raad vastgesteld. In dit water- riolerings- en klimaatprogramma (WRKP) wordt weer gegeven hoe water en riolering de komende jaren wordt ingezet om onze gemeente leefbaar te houden met de daarbij behorende budgetten. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de vastgestelde klimaatadaptatie strategie welke in 2023 is vastgesteld.

De investeringen in de riolering worden geactiveerd, de lasten voor afschrijving, rente en het onderhoud worden via de riooltarieven verhaald op de burgers. Mogelijke overschotten of tekorten worden jaarlijks met de voorziening Riolering geëgaliseerd. Waar mogelijk worden reconstructies van wegen en vervanging van riolering gecombineerd.

Gebouwenbeheer

De gemeente heeft een aantal gebouwen in eigendom, beheer en onderhoud. Om waardevermindering van de gebouwen te voorkomen, is een goede staat van onderhoud noodzakelijk. Bij het beheer en onderhoud wordt onderscheid gemaakt tussen het beheer en onderhoud van het gebouw, alles wat aard- en nagelvast is (technisch onderhoud) en het beheer en onderhoud door de gebruiker (water, gas, elektra, telefonie, schoonmaak en dergelijke). Jaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd en de onderhoudsschema's hierop aangepast. De meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) zijn gekoppeld aan de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen. De reserve wordt op dit moment jaarlijks met een gelijk bedrag ad € 164.000 gevoed, zodat de lasten gelijkmatig in de exploitatie zijn opgenomen. Grote, vaak wisselende onderhoudskosten worden aan deze reserve onttrokken. Voor het reguliere, kleinere onderhoud is structureel budget in de begroting opgenomen. In 2026 gaat de gemeente een aanbesteding uitzetten voor de Werktuigbouwkundige en Elektrotechnische installaties. Op dit moment zijn er te veel en te diverse partijen die onze locaties beheren en onderhouden.

Hiermee kunnen de installaties efficiënter worden beheerd en onderhouden.

Gemeentelijke gebouwen, niet voor de gemeentelijke dienst bestemd

Zowel het groot als het klein onderhoud van deze gebouwen komt voor rekening van de gemeente. Het groot onderhoud is in beeld gebracht door middel van een MJOP. De nieuwe MJOP zijn in het eerste kwartaal van 2025 opgeleverd. Daaropvolgend worden ook de verduurzamingsmaatregelen opgenomen en uitgewerkt. De verwachting is dat dit in het vierde kwartaal 2025 wordt opgeleverd. De hieruit voortvloeiende onderhoudskosten worden na oplevering van de MJOP inclusief verduurzamingsmaatregelen aan de raad voorgelegd.

Om deze kosten te dekken, is een reserve gevormd die jaarlijks met een gelijk bedrag wordt gevoed. Daarnaast is voor het reguliere jaarlijkse onderhoud een budget in de exploitatie opgenomen. Met de vaststelling van het onderhouds- verduurzamingsplan is voldoende onderbouwing aanwezig om de gebouwen adequaat te onderhouden, verduurzamen en in stand te houden.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van beleidstaken zoals ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. De resultaten, maar vooral de financiële risico's, zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Daarom is transparantie van grondbeleid van groot belang.

Met de intredingwerking van de Nota Grondbeleid 2024-2028, is een actievere houding aangenomen. De Nota Vastgoed 2014 hield rekening met de gevolgen van de toenmalige economische crisis. De situatie toen leidde tot het besluit om een met name faciliterend grondbeleid te voeren, wegens het weinig financiële risico dat deze vorm van grondbeleid met zich meebrengt voor de gemeente.

Sindsdien is de situatie erg veranderd. Zo zijn de stikstofproblematiek, de woningnood, de energiecrisis en de energietransitie belangrijke thema's binnen het ruimtelijk domein. De wens bestaat vanuit het rijk om woningen bij te bouwen, maar de regels omtrent stikstof verkleinen de mogelijkheden hiervoor. De gemeente is hierin verantwoordelijk om in de behoeften van haar eigen inwoners te voorzien. Ook op het gebied van bedrijvigheid ziet de gemeente de vraag groeien naar meer bedrijfslocaties in de gemeente Aalten.

Op 28 februari 2023 is de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 vastgesteld. In de woonagenda zijn voor de periode 2023 tot en met 2030 de woonambities en-doelen vastgelegd. Om mede ter uitvoering van de woonagenda slagvaardig te kunnen handelen, heeft de raad in september 2023 om een permanent aankoopkrediet ten behoeve van (strategische) aankopen van € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld. Indien er een aankoop plaatsvindt, zal na het informeren van de raad het krediet worden aangevuld. Op deze wijze kan er nooit meer dan € 2,5 miljoen besteed worden zonder de instemming van de gemeenteraad.

Risico's grondexploitatie

Op grond van de begrotingsvoorschriften worden de risico's jaarlijks ingeschat en wordt waar nodig per complex een voorziening ten laste van het resultaat getroffen. Voor de gronden onderscheiden we een drietal categorieën:

1. Gronden en terreinen niet in exploitatie
2. Faciliterend grondbeleid
3. Bouwgrond in exploitatie (BIE).

1. Gronden en terreinen niet in exploitatie

Tot deze categorie worden onder meer Bedrijventerrein Het Broek (uitbreiding Cattier) en De Wegwijzer gerekend. Er zijn diverse ontwikkelingen ten aanzien van deze onderdelen. Daarnaast behoren tot deze categorie gronden die voorlopig niet worden ontwikkeld en die in een eerder stadium zijn geschrapt binnen bestaande complexen.

De boekwaarde op 31 december 2024 van deze categorie bedraagt € 2 miljoen.

Bedrijventerrein Het Broek (uitbreiding Cattier)

In 2019 is Bedrijventerrein Het Broek (uitbreiding Cattier) door de gemeente aangekocht. Dit terrein is verkocht aan Kaemingk BV, die op de locatie een bedrijfshal wil realiseren. Hiervoor is het nodig dat het bestemmingsplan wordt aangepast. Met Kaemingk en diverse omwonenden is hierover gesproken. Het plan heeft, mede door de beoogde landschappelijke inpassing, draagvlak in de omgeving. Het bestemmingsplan hiervoor is op 19 april 2022 door uw raad vastgesteld. Tegen dit besluit is beroep aangetekend bij de Raad van State. Dit beroep is op het moment van schrijven nog niet inhoudelijk behandeld.

De Wegwijzer

Voor deze locatie is in 2022 een ontwikkelcompetitie opgestart. Als resultaat van deze ontwikkelcompetitie gaat Klaassen Groep BV vijftien woningen realiseren in het plangebied. Het bestemmingsplan voor deze locatie is onherroepelijk in werking getreden en de vergunning voor de bouw van de woningen is verleend. Verwachte oplevering in 2026.

2. Faciliterend grondbeleid

Tot deze categorie behoren de gronden die in eigendom zijn van derden. Bij de ontwikkeling daarvan treedt de gemeente faciliterend op. De door de gemeente gemaakte kosten worden op de private partij verhaald. Afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst. In beginsel verloopt dit budgettair neutraal. Bij de complexen vallend onder deze categorie wordt er in principe van uitgegaan dat de door de gemeente gemaakte kosten minus opbrengsten uiteindelijk minimaal gecompenseerd worden door de met de ontwikkelaars overeengekomen exploitatiebijdragen.

De initiatiefnemers Klomps Bouwbedrijf B.V. en Klaassen Groep B.V. hebben de intentie om samen met de gemeente Aalten tot ontwikkeling te komen van locatie 't Beggelder in Dinxperlo. Er ligt een plan voor ca. 250 woningen. In 2026 zal de verdere uitwerking naar aanleiding van het stedenbouwkundigplan en beeld-kwaliteitsplan plaatsvinden.

3. Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Deze categorie valt onder de voorraden op de balans. In 2024 is het project Westrand Aalten door uw raad vastgesteld en overgeheveld van de categorie 'Gronden en terreinen niet in exploitatie' naar de voorraden. Een deel van de gronden die behoren bij de Westrand Aalten zijn in 2024 verkocht, het restant volgt in 2028. Eind 2024 zijn er nog een viertal grondcomplexen in exploitatie. Dit zijn de gronden in eigendom van de gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een begroting heeft vastgesteld. Het betreft zowel woningbouw als bedrijventerreinen. Inmiddels heeft de raad in april 2025 ook de exploitatie voor Lintelo vastgesteld. Volgens de laatste hercalculaties van 2024 en de raming voor het nieuwe complex Lintelo worden daarvan de volgende resultaten verwacht:

bedragen x € 1.000		
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	Uitkomst	Resultaat
Kern de Heurne herziening 2021		66 Positief
't Warmelinck		17 Positief
Kraaienboom		3 Negatief
IJzerlo		147 Positief
Lintelo		51 Positief

Van alle bouwgrond in exploitatie zijn per ultimo 2024 de bestaande financiële risico's in beeld gebracht. Daar waar een negatief financieel resultaat is berekend, is een voorziening getroffen. De totale voorziening bedraagt per 31 december 2024 € 3.000.

Overige ontwikkelingen

In de Haart wordt momenteel onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van woningbouw op het oude sport-veld aan de Liefersdijk. Ook aan de Eerste Broekdijk te Aalten worden momenteel voorbereidingen getroffen voor het overdragen van de eigendomsgronden ten behoeve van woningbouw door de woningcorporatie De Woonplaats.

Naast woningbouw wordt er ook gewerkt aan het plan voor de uitbreiding bedrijventerrein Aalten. Naar verwachting zal de grondexploitatie hiervan openen zodra de ruimtelijke procedure is doorlopen. Strategische aankopen kunnen mogelijk in 2026 plaatsvinden uit het strategische permanente aankoopkrediet.

Conclusie

De bedrijfsvoering en financiële administratie van de grondexploitaties is adequaat. De processen met betrekking tot het grondenbeheer zijn beschreven en de taken en bevoegdheden tussen Openbare Ruimte en Informatiebeheer zijn organisatorisch voldoende afgebakend. Per ultimo 2024 zijn van alle complexen met een kostprijsopzet de kostprijscalculaties geactualiseerd en de complexen met alle overige gronden beoordeeld, geanalyseerd en, voor zover mogelijk, geactualiseerd. Hiermee is een juist en volledig inzicht verkregen in de bestaande boekwaarde van de complexen en de toekomstige resultaten. In de door de raad vastgestelde Nota Grondbeleid 2024-2028 vindt het grondbeleid het formele kader.

Paragraaf Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk)

In deze paragraaf komen de organisaties aan de orde die een publiek belang uitvoeren en waarin Aalten een financieel en een bestuurlijk belang heeft. Dat laatste door zeggenschap bij besluitvorming door stemrecht.

Gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk)

Per publiekrechtelijke regeling is de ratio van het weerstandsvermogen opgenomen. Om te beoordelen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd wordt naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0.

Ratio weerstandsvermogen			
>2	Uitstekend	0,8 – 1,0	Matig
1,4 – 2,0	Ruim voldoende	0,6 – 0,8	Onvoldoende
1,0 – 1,4	Voldoende	< 0,6	Ruim Onvoldoende

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA), Doetinchem Gelderland (Programma 1)

Doelstelling en openbaar belang	De ODA behandelt voor de partners de aanvragen voor vergunningen in het kader van het omgevingsrecht (milieudeel), toetst meldingen, houdt toezicht op en handhaaft op basis van de Omgevingswet. Daarnaast adviseert de ODA gemeenten en provincie (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke ontwikkel- of uitvoeringsprojecten.
Partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.
Actualiteit	De begroting 2026 is, na verwerking van de ingediende zienswijze, gebaseerd op een geüpdatete (geïndexeerde) versie van de vastgestelde begroting 2025, aangevuld met noodzakelijke aanpassingen zoals de kosten voor nieuwe huisvesting en de stijgende reiskosten. Dit betekent wel dat we een aantal ontwikkelingen en werkzaamheden zoals oorspronkelijk voorgesteld niet kunnen worden doorgezet of leiden tot een naheffing over het jaar 2026. De ODA is de afgelopen jaren gegroeid door extra taken die erbij gekomen zijn omtrent de Omgevingswet wat leidt tot meer adviesvragen voor bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, energiecontroles of extra activiteiten voor ondermijning. De groei is vooral gegaan naar extra taken en daarmee is de capaciteit voor de oorspronkelijke taken nauwelijks toegenomen, deze zijn echter wel steeds gespecialiseerder en complexer geworden. Voor de versterking van de uitvoering van het Voorbereiding Toezicht en Handhaving (VTH) is er door het Rijk een programma met zes pijlers ontwikkeld waarbij robuustheidscriteria zijn vastgesteld waaraan de omgevingsdiensten voor 1 april 2026 aan moeten voldoen.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2025	300	1.146	667	Sluitend	1,1
2026	118	1.508	721	Sluitend	1

GGD Noord- en Oost-Gelderland (NOG), Warnsveld (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	De GGD NOG beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van 22 gemeenten die bij GGD NOG zijn aangesloten.
Partijen	De GGD bestaat uit 22 gemeenten uit het noorden en oosten van Gelderland.
Actualiteit	Het algemeen bestuur GGD NOG heeft een Bestuur agenda voor de periode 2023 – 2027 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten waaronder het vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen; mentale gezondheid; gezonde leefstijl en een gezonde fysieke en sociale leefomgeving. Vanuit het perspectief van de publieke veiligheid en gezondheid werkt de GGD samen met de VNOG aan een visie op een sterke publieke dienstverlening in de regio. De verandering in risico's veiligheid en gezondheid maken dat voorbereiding op een grootschalige en langdurige crisisaanpak nodig is. Daarnaast zijn er rond Jeugdgezondheidszorg meerdere factoren die de druk op de huidige opzet in de regio NOG verhogen. Toepassing van de indexeringsystematiek leidt tot een indexeringspercentage voor 2026 van 4,57%. In 2026 vervallen de extra incidentele middelen die gemeenten over de jaren 2021 t/m 2025 beschikbaar hebben gesteld voor het programma GGD NOG Robuust. Het programma heeft de GGD op een achttal punten versterkt; in 2026 wordt dit programma afgerond.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2025	2.158	2.977	621	Sluitend	0,98
2026	2.050	7.984	644	Sluitend	1,04

Laborijn, Doetinchem (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	Laborijn ontwikkelt zich door als sociaal ontwikkelbedrijf. Langs de pijlers inkomenszekerheid en mensontwikkeling biedt zij inwoners de juiste ondersteuning naar de best passende (duurzame) plek. De opdracht aan Laborijn is sterk ingegeven vanuit een wettelijk kader (uitvoeren van de Participatiewet, Wet Sociale Werkvoorziening en de Wet inburgering). Er is een toename van het aantal inwoners dat een beroep doet op de dienstverlening van Laborijn met daarbij ook een toename in complexiteit van de vraag en problematiek.
Partijen	Gemeenten Aalten, Doetinchem en Montferland.
Actualiteit	De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het opstellen van de begroting zijn vastgelegd in de kadernota 2026-2029. In 2026 wordt maximaal ingezet om de bijdrage van de gemeenten in de (totale) uitvoeringskosten gelijk te houden ten opzichte van het huidige kader en het jaar 2027 te beperken tot indexatie. De uitvoeringslasten zullen in 2028 op het werkelijke niveau worden doorbelast omdat de reserves in 2027 zijn verbruikt. Daarnaast is in de begroting 2026 een actualisatie gemaakt van de nieuwbouw. Het definitief ontwerp is afgerond, de vergunningen zijn ontvangen en de financiën liggen op schema. De komende jaren staat de doorontwikkeling van Laborijn als toekomstbestendig sociaal werk ontwikkelbedrijf centraal. Naast deze financiële ontwikkelingen

Bedragen x € 1.000

	ziet Laborijn voldoende kansen en mogelijkheden om inwoners en werkgevers op een goede wijze te ondersteunen. Onze bijdrage voor 2026 komt uit op € 2.7 miljoen. De BUIG-budgetten zijn afhankelijk van de verdeelsystematiek en de landelijke ontwikkelingen van het aantal bijstandsgerechtigden en kunnen daardoor sterk fluctueren. De doelstelling is om met de uitgaven bijstand en langdurige loonkostensubsidies binnen het door het rijk gestelde BUIG budget te blijven. In deze begroting is rekening gehouden met een nihil resultaat op de BUIG.					
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand	
2025		10.286	22.307	2.769	Sluitend	1,01
2026		10.528	14.915	2.709	Sluitend	0,97

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG), Apeldoorn (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	Iedere gemeente moet deel uitmaken van één van de 25 veiligheidsregio's. De taken van een veiligheidsregio liggen op het gebied van de voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten door de brandweer, de GHOR (geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen), de politie en gemeente.
Partijen	De VNOG bestaat uit 22 gemeenten uit het noorden en oosten van Gelderland.
Actualiteit	De begroting 2026 betreft een beleidsarme begroting en is gebaseerd op de kadernota 2026-2029. Afgezien van de reguliere loon- en prijsindex en enige autonome ontwikkelingen stijgt de gemeentelijke bijdrage niet. De VNOG ziet drie belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting. Er is groeiende onzekerheid in de wereld op allerlei vlakken zoals grondstofprijzen, sterk stijgende energiekosten, cybercriminaliteit en klimaatveranderingen etc., welke effecten hebben op de taken van de VNOG. Daarnaast staat het thema 'weerbare en veerkrachtige samenleving' hoog op de agenda. Verder dreigt het Rijk de rijksbijdrage aan de veiligheidsregio's met ingang van 2026 structureel te korten met 10%, welke voorlopig gedekt kunnen worden. VNOG monitort deze ontwikkelingen, participeert in overleggen en denkt hierin mee ne legt waar nodig zaken voor. Vanaf 2027 stijgen de kapitaallasten als gevolg van investeringen.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2025	15.667	68.571	1.771	Sluitend	0,76
2026	17.135	86.573	1.830	Sluitend	1,2

Regio Achterhoek, Doetinchem (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	Acht gemeenten in de Achterhoek werken samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen ten behoeve van regionale ontwikkeling en belangenbehartiging.
Partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Actualiteit	Het samenwerkingsverband is echter breder dan alleen de Achterhoekse gemeenten en bestaat ook uit ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland en heeft de roepnaam Achterhoek ambassadeurs. De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met het rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Om meerjarig een structureel sluitende begroting te kunnen realiseren is de opgave voor 2026 een kostenbesparing van 10%. Deze besparing is verwerkt in de begroting 2026. De bijdrage per inwoner voor 2026 betreft € 8,24.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2025	6.095	17.759	219	Sluitend	1,2
2026	5.648	10.186	226	Sluitend	0,8

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL), Doetinchem (Programma 3)

Doelstelling en openbaar belang	Gemeenten en provincie werken samen in het ECAL, dat is ontstaan uit de samenvoeging van het Achterhoeks Archief en het Staring Instituut.
	Het Erfgoedcentrum voert de wettelijke archieftaken conform Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksfunctie uit.
Partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Actualiteit	In de beleidsperiode tot en met 2029 zal nog nauwelijks digitaal archief formeel door de gemeenten worden overgedragen. Daarom heeft het bestuur besloten de bijdragen van de acht WGR-gemeenten ook voor de begroting 2026 te baseren op het aantal meters

Bedragen x € 1.000

aan het Erfgoedcentrum overgedragen en over te dragen archief tot en met 2026. De hoogte van deze bijdragen waren in principe voor vier jaar vastgezet (2023-2026). Vanwege de stijging van met name huisvesting/energiekosten heeft het DB doen besluiten de meterprijs vanaf begrotingsjaar 2025 te verhogen. Voor de begroting 2026 is gekeken naar huidige en te verwachten kostenstijging en naar kostenbesparende maatregelen. Op basis hiervan zal de meterprijs voor 2026 ongewijzigd blijven ten opzichte van de begroting 2025.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2025	108	439	185	Voordelig 27	Niet bekend
2026	346	352	185	Voordelig 10	Niet bekend

Vennootschappen en coöperaties (privaatrechtelijk)

Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij, Doetinchem (Programma 1)

Doelstelling en openbaar belang	Het ontwikkelen van duurzaamheidsinitiatieven en energieprojecten voor burgers, bedrijven en instellingen in de Achterhoek en daarbij het geven van ondersteuning aan de ontwikkeling van energiebesparing en de ontwikkeling van duurzame energie in de Achterhoek, het verrichten van beheersactiviteiten, het geven van adviezen en het verlenen van diensten aan andere vennootschappen en ondernemingen. Agem gaat voor Betaalbare energiezekerheid voor iedereen in de Achterhoek. Uiterlijk in 2050 hebben alle inwoners een comfortabele en energiezuinige woon- / en werkomgeving. Vanuit verschillende expertises werkt Agem samen als één team aan deze missie. Agem inspireert, verbindt, deelt kennis en brengt mensen in beweging.
Partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Financieel	De gemeente Aalten stond borg voor de nakoming van de verplichtingen van AGE B.V. uit hoofde van de financieringsovereenkomst die zij had gesloten met de BNG Bank. Op voorstel van AGE B.V. is in 2024 besloten te stoppen met de BNG-garantstelling en over te gaan op een uniforme werkwijze voor alle gemeenten. De borgstelling is dus verdwenen. Om in de financieringsbehoefte te blijven voorzien is de bijdrage van de gemeente in het werkkapitaal van AGE B.V. nu opgenomen als kortlopende vordering.

Leisurelands B.V., Arnhem (Programma 1)

Doelstelling en openbaar belang	Bedrijfsmatig en duurzaam aanbieden van vrijetijdsbesteding voor een breed publiek. Dit doen door middel van grondgebonden recreatievoorzieningen met groen als decor. Daartoe voor zichzelf en anderen grondgebonden exploitaties doen. Daarmee direct en indirect een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en vrijetijdsbesteding in de regio waar zij actief is.
Partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Per april 2023 hebben voornoemde Achterhoekse gemeenten de gemeente Berkelland gemachtigd om mede namens hen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op te treden.
Financieel	Aalten heeft 955 aandelen voor nominaal € 1 per stuk.

ROVA, Zwolle (Programma 1)

Doelstelling en openbaar belang	ROVA is de afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie van 23 gemeenten. ROVA zet zich in voor een schonere en duurzame leefomgeving.
Partijen	ROVA werkt voor 23 aandeelhoudende gemeenten.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 106.000. Werkelijk ontvangen in 2024 € 146.000 en in 2025 € 113.000.

BNG Bank, Den Haag (Programma 3)

Doelstelling en openbaar belang	Deze bank is van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG is een betrokken partner voor een duurzamer Nederland en stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
Partijen	De Nederlandse Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
Financieel	Begroot is een structurele jaarlijkse dividendopbrengst van € 37.000. Werkelijk ontvangen in 2024 € 42.000 en in 2025 € 48.000.

NV Alliander, Arnhem (Programma 3)

Doelstelling en openbaar belang	Netwerkbedrijf Alliander is verantwoordelijk voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland. Kernactiviteiten zijn het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. Deze taken zijn wettelijk bepaald gezien het belang van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam: zij hebben gezamenlijk driekwart van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 70 andere gemeentelijke aandeelhouders.
Financieel	Begroot is een structurele jaarlijkse dividendopbrengst van € 269.000. Werkelijk ontvangen in 2023 € 236.000 en in 2024 € 498.000. Vanwege alle investeringen die Alliander op zich af ziet komen, is er in 2021 door de aandeelhouders 600 miljoen euro bijeengebracht. De Aaltense bijdrage hierin bedraagt € 1,7 miljoen dat in de vorm van een aandeelhouderslening in 2021 is verstrekt.

Vitens, Utrecht (Programma 3)

Doelstelling en openbaar belang	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland en levert drinkwater aan circa zes miljoen klanten. De verantwoordelijkheid van Vitens is een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	97 aandeelhouders bestaande uit gemeenten en provincies.
Financieel	De afgelopen jaren heeft Vitens geen dividend uitgekeerd en is het resultaat volledig toegevoegd aan het eigen vermogen. Daarom wordt er geen dividendopbrengst in de begroting 2026 opgenomen.

Overige verbonden partijen

Overige verbonden partijen

EUREGIO, Gronau (D) (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	De EUREGIO is actief in de opbouw en versterking van de structuren en de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied.
Partijen	De in 1958 opgerichte EUREGIO omvat in totaal 128 gemeenten, (Land-)Kreise en waterschappen.
Financieel	Per inwoner is in 2025, net als in de jaren daarvoor € 0,29 bijgedragen (€ 7.900). Dit tarief wordt elk jaar vastgesteld in de ledenvergadering, voor 2026 is dat nog niet bekend.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Den Haag (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	De gemeente is lid van de vereniging die als doel heeft de leden collectief en individueel bij te staan bij het vervullen van hun bestuurstaken. Ook vertegenwoordigt de vereniging de gemeentelijke werkgevers (College voor Arbeidszaken) in de onderhandelingen met werknemersorganisaties over arbeidsvoorwaarden.
Partijen	De Nederlandse gemeenten.
Financieel	De contributie voor 2026 bedraagt € 53.000. Naast de contributie wordt er een bijdrage gedaan voor ambities voor beleidsinzet en inzet op het gebied van GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering). Deze bijdrage bedraagt € 127.000 voor 2026.

Paragraaf Wet Open Overheid

Wet Open Overheid

Wet Open Overheid: Overheidsinformatie

Inzicht in het handelen van onze gemeente is alleen mogelijk als onze informatiehuishouding op orde is. In dit opzicht is de invoering van de Wet Open Overheid (WOO) een belangrijke ontwikkeling. De transparantie van het overheidshandelen heeft met de inwerkingtreding van deze wet, op 1 mei 2022, een extra impuls gekregen. De WOO vervangt de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob), maar omvat meer informatiestromen en noemt elf categorieën waarin de overheid verplicht is documenten actief te publiceren.

Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een onderdeel van de wet. Hoofdonderdelen van de WOO zijn passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatie-huishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat we op verzoek openbaar maken (denk aan de oude WOB-verzoeken). De actieve openbaarmaking verplicht ons om in fases elf informatiecategorieën openbaar te maken. Wij volgen deze landelijke fasering. Tegelijkertijd wordt intern verder gewerkt aan de ontwikkeling van de verschillende onderdelen van de WOO.

Daarmee volgen we de wettelijke fasering voor het actief openbaar maken van de in artikel 3.3 WOO genoemde categorieën. Deze categorieën worden gefaseerd ingevoerd, waarbij de WOO uiteindelijk rond 2028 in zijn volledige omvang van kracht wordt.

De ontwikkeling van de WOO is een groeipad, die meer inhoud dan een pure wetsimplementatie of een informatiekundige operatie. Het is een organisatie brede verandering, waarbij veel op de organisatie afkomt. Voor het publiceren is het voorwaardelijk dat alle documenten in al hun breedte zichtbaar zijn. Dit betekent ook dat de informatievoorziening op orde moet zijn op alle onderdelen. De gemeente is aangesloten bij de WOO-index. De WOO-index is de centrale plek waar informatie van alle bestuursorganen vindbaar en doorzoekbaar is.

In de WOO-index moeten documenten die vallen onder een of meer informatiecategorieën vindbaar en doorzoekbaar zijn. Om dat mogelijk te maken noteren overheidsorganisaties de url's van internetlocaties waar zij documenten openbaar maken in de WOO-index

Duidelijk is dat er voorlopig geen landelijk platform komt voor WOO-publicaties, zoals eerder aangekondigd. Daarom wordt intern gekeken naar een oplossing voor het integraal publiceren van WOO-informatie via de website gemeente@aalten.nl.

Bijlagen

Geprognosticeerde balans

Om de ontwikkeling van de belangrijkste activa en passiva inzichtelijk te maken, wordt in de begroting een meerjarige geprognosticeerde balans voorgeschreven. Deze meerjarige geprognosticeerde balans geeft inzicht om een oordeel te vormen over de gezondheid van de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingsrichting ervan. De balans per 31 december 2024 is op basis van werkelijke cijfers.

bedragen x € 1.000						
Activa	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
(im) Materiële vaste activa	50.385	60.063	70.034	73.305	71.575	68.581
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	1.157	2.416	2.416	2.416	2.416	2.416
Financiële vaste activa: Leningen	10.476	10.147	10.021	9.898	9.774	9.657
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	306	306	306	306	306	306
Totaal Vaste Activa	62.324	72.932	82.777	85.925	84.071	80.960
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	1.455	1.653	581	338	-803	-773
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	3.592	2.100	3.000	3.000	3.000	3.000
Liquide middelen	1.382	500	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	12.249	8.500	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal Vlottende Activa	18.678	12.753	14.581	14.338	13.197	13.227
Totaal Activa	81.002	85.685	97.358	100.263	97.268	94.187
Passiva	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Eigen vermogen	35.837	29.227	29.568	28.861	26.414	24.548
Voorzieningen	5.135	4.770	4.620	4.470	4.320	4.170
Vaste schuld	24.895	29.965	35.137	38.843	39.281	41.321
Totaal Vaste Passiva	65.867	63.962	69.325	72.174	70.015	70.039
Vlottende schuld	4.132	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Overlopende passiva	11.003	17.723	24.033	24.089	23.253	20.148
Totaal Vlottende Passiva	15.135	21.723	28.033	28.089	27.253	24.148
Totaal Passiva	81.002	85.685	97.358	100.263	97.268	94.187

Overzicht meerjarig EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie van de gemeente.

Omschrijving	T-1 2024	T 2025	T+1 2026
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves . (zie BBV, artikel 17c)	-6.610	341	-707
2 Mutatie (im)materiële vaste activa . .	9.678	9.971	3.271
3 Mutatie voorzieningen . .	-365	-150	-150
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie) . .	198	-1.072	-243
5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede . de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	16.851	8.708	3.885

Overzicht van baten en lasten per programma

Overzicht

Onderstaand zijn de werkelijke cijfers 2024, raming na wijziging 2025 en raming 2026-2029 uitgesplitst per programma en met de bijbehorende toelichtingen opgenomen.

Het begrotingssaldo is verwerkt in Taakveld 0; Overige baten en lasten.

Het rekeningresultaat is verwerkt in Taakveld 0; Resultaat van de rekening van baten en lasten.

bedragen x € 1.000

Totaal baten en lasten	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal Baten	-98.959	-107.446	-94.581	-92.548	-93.509	-91.960
Totaal Lasten	98.959	107.446	94.581	92.548	93.509	91.960
	0	0	0	0	0	0

Programma 1 Ruimte

Programma 1 Ruimte	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Verkeer en vervoer	-183	-102	-105	-105	-105	-105
Parkeren	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Openbaar vervoer	-1	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	-4	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.420	-25	-34	-34	-1.284	-9
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-35	-38	-38	-38	-38	-38
Economische promotie	-321	-312	-318	-318	-318	-318
Sportaccommodaties	-355	-321	-326	-240	-240	-240
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-72	-69	-71	-71	-71	-71
Riolering	-2.212	-2.528	-2.510	-2.570	-2.589	-2.590
Afval	-2.106	-2.364	-2.488	-2.488	-2.488	-2.488
Milieubeheer	-967	-5.068	-504	-504	-504	-504
Begraafplaatsen en crematoria	-279	-327	-334	-334	-334	-334
Ruimte en leefomgeving	-326	-745	-139	-139	-59	-59
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-800	-1.145	-1.406	-417	-254	-230
Wonen en bouwen	-873	-549	-267	-267	-267	-267
Totaal baten	-10.955	-13.594	-8.541	-7.526	-8.552	-7.254
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.924	4.934	4.079	4.099	4.245	4.243
Parkeren	23	54	40	40	39	39
Openbaar vervoer	5	19	20	20	20	20
Economische ontwikkeling	63	101	68	68	68	68
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.001	25	31	31	1.281	6
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	52	75	73	72	74	74
Economische promotie	216	231	246	236	236	236
Sportaccommodaties	1.824	2.054	1.893	1.880	1.867	1.866
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.696	2.313	2.416	2.383	2.320	2.320
Riolering	1.681	1.884	1.946	2.006	2.025	2.026
Afval	1.780	1.905	2.015	2.015	2.015	2.015
Milieubeheer	2.388	6.262	1.603	1.603	1.603	1.603
Begraafplaatsen en crematoria	269	293	292	302	284	284
Ruimte en leefomgeving	1.478	2.483	1.073	1.069	1.064	1.064
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	611	898	1.375	386	223	199
Wonen en bouwen	1.419	3.886	1.052	996	995	995
Totaal lasten	18.430	27.417	18.222	17.206	18.359	17.058
Totaal programma 1 Ruimte	7.475	13.823	9.681	9.680	9.807	9.804

Toelichting programma 1

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2025 en 2026 en volgende jaren.

Verkeer en vervoer

Voor een aantal projecten is de planning doorgeschoven waardoor de werkzaamheden later worden uitgevoerd. Hierdoor ontstaan ten opzichte van 2025 lagere kapitaallasten.

Voor de reconstructie Aaltenseweg Europastraat is voor het verwijderen van “slakken” in 2025 eenmalig een bedrag opgenomen van € 600.000.

Het onderhoud voor de bruggen en groot onderhoud voor de wegen is voor een deel doorgeschoven van 2024 naar 2025 waarbij het onderhoud voor de wegen wordt gedekt uit de bestemmingsreserve wegen. Dit verloopt daarmee budgettair neutraal.

Daarnaast is er in 2025 een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 44.000 voor een verkeersveiligheidsaudit Winterswijksestraat en trillinghinder de Riete 30 de Heurne.

De energielasten voor de openbare verlichting zijn onder andere door het vervangen naar ledverlichting met een bedrag van € 30.000 naar beneden bijgesteld.

Parkeren

In 2025 is er een budget van € 15.000 beschikbaar gesteld voor een parkeeronderzoek in het centrum van Aalten.

Openbaar vervoer

Geen afwijkingen.

Economische ontwikkeling

Voor aanvullende acties en/of onderzoeken voor de (huidige) bedrijventerreinen is het budget van € 45.000 doorgeschoven van 2024 naar 2025.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Ieder jaar bij het opstellen van de jaarrekening wordt voor de bouwgronden met betrekking tot bedrijventerreinen in exploitatie een her calculatie uitgevoerd en vastgesteld. Deze geactualiseerde cijfers zijn in deze begroting meegenomen. Fluctuaties in de jaren worden veroorzaakt door de verwachte realisatie van de verkopen en de te maken kosten (inclusief overhead) in de komende jaren.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Geen afwijkingen.

Economische promotie

Geen afwijkingen.

Sportaccommodaties

Voor het jaar 2025 is budget beschikbaar gesteld om grootschalig onderhoud uit te voeren aan de Eurohal in Dinxperlo. In afwachting van de meerjarenonderhoudsplannen en de maatwerkadviezen voor het verduurzamen wordt dit groot onderhoud bij nader inzien niet meer in 2025 uitgevoerd worden. Bij de Najaarsnota 2025 wordt dit bedrag teruggestort in de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Voor het project toekomstvisie zwembaden is een bedrag van € 27.000 doorgeschoven van 2024 naar 2025 en voor onderzoek naar PFAS Het blauwe meer is in 2025 € 20.000 beschikbaar gesteld.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Het budget voor de gemeentetuin à € 40.000 is van 2024 doorgeschoven naar 2025. Net als het budget van € 47.000 voor de plattelandsontwikkeling, € 80.000 voor het opstellen van het bomenplan en € 20.000 voor de vervanging van speeltoestellen.

In 2025 is er een bedrag van € 35.000 beschikbaar gesteld voor inrichtingsplan vergroening centrum Aalten.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Riolering

De totale kosten voor riolering verlopen budgettair neutraal. Eventuele tekorten en overschotten worden verrekend met de voorziening riolering. Zie ook de paragraaf Lokale heffingen.

Afval

Het saldo van de baten en lasten blijft jaarlijks gelijk in verband met een kostendekkend tarief. Het tarief is met 9,3% verhoogd in 2026. Voor de tarieven afvalstoffenheffing verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen. De lasten voor afval bestaan voornamelijk uit de kosten voor ROVA.

Milieubeheer

In 2024 is gebruikt gemaakt van de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Hiermee is de uitvoeringskracht met betrekking het klimaat- en energiebeleid vergroot. Het resterende bedrag is overgeheveld naar 2025. Voor de langere termijn wordt er een wettelijke regeling opgesteld waardoor er vanaf 2026 tot en met 2029 wederom budget beschikbaar wordt gesteld

In 2024 is er budget overgeheveld naar 2025 voor het project transitievisie warmte en de subsidieregeling verduurzaming van de woning. Per saldo gaat het om een bedrag van € 274.000.

In 2025 is er een budget van € 79.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van het soortenmanagement-plan (SMP).

Op basis van de gebruikelijke indexaties en realisatie van de afgelopen jaren heeft de ODA de begroting 2026 opgesteld. Deze is aangevuld met noodzakelijke aanpassingen zoals de kosten voor nieuwe huisvesting en de stijgende reiskosten. Dit betekent een stijging van de bijdrage van € 54.000. Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Begraafplaatsen en crematoria

Geen afwijkingen.

Ruimte en leefomgeving

In 2024 is er budget overgeheveld naar 2025 voor de uitvoering visie centrumplan Dinxperlo. In 2025 is er een budget van € 355.000 beschikbaar.

In 2024 is er een bedrag van € 237.000 doorgeschoven naar 2025 voor het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Ook voor verder onderzoek naar mogelijke woningbouwlocaties in de gemeente Aalten is een bedrag van € 20.000 doorgeschoven van 2024 naar 2025.

Doordat het aantal ruimtelijke projecten blijft toenemen zijn de legesopbrengsten omgevingsvergunning voor 2026 met € 80.000 verhoogd.

In 2025 is er een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van de omgevingsprogramma warmte.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)

Ieder jaar bij het opstellen van de jaarrekening wordt voor de bouwgronden in exploitatie een hercalculatie uitgevoerd en vastgesteld. Deze geactualiseerde cijfers zijn in deze begroting meegenomen. Fluctuaties in de jaren worden veroorzaakt door de verwachte realisatie van de verkopen en de te maken kosten (inclusief overhead) in de komende jaren.

Wonen en bouwen

In de Najaarsnota 2024 is er een bedrag van € 2,6 miljoen overgeheveld naar 2025 om in te zetten voor de huisvesting van aandacht groepen.

Het budget voor het project Halve Moane van € 25.000 is in 2024 doorgeschoven naar 2025 net als het budget van € 50.000 voor het project Stimuleren gezonde levensstijl waarbij uitvoering wordt gegeven aan twee focusgebieden met betrekking tot woonzorgzones/inclusieve wijken en het stimuleren van een gezonde levensstijl.

Voor het opstellen van een volkshuisvestelijk programma ter vervanging van de woonvisie is in 2026 een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld.

In 2025 zijn er meer omgevingsvergunningen verleend dan verwacht waardoor er extra opbrengsten zijn binnengekomen. Een deel daarvan is ingezet voor inhuur van personeel.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Programma 2 Sociaal Domein

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Bestuur	-36	-48	-49	-49	-49	-49
Crisisbeheersing en brandweer	-8	-2	-2	-2	-2	-2
Openbare orde en veiligheid	-12	-20	-21	-21	-21	-21
Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-24	-36	-38	-38	-38	-38
Onderwijsbeleid en leerling zaken	-605	-378	-312	-312	-312	-312
Sportbeleid en activering	-245	-254	-217	-48	-48	-48
Cultuurpresentatie, -productie en - participatie	-172	-32	0	0	0	0
Musea	0	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	-60	-34	-13	-13	-13	-13
Media	-115	-88	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.900	-4.161	-1.894	-1.771	-1.771	-1.589
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-98	0	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-23	-24	-24	-24	-24
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-50	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-5.646	-6.633	-6.523	-6.719	-6.897	-7.095
WSW en beschut werk	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	-8	0	0	0	0	0
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1	0	0	0	0	0
Huishoudelijke hulp (Wmo)	-280	-276	-282	-477	-477	-477
Begeleiding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg begeleiding	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0
PGB Wmo	0	0	0	0	0	0
PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0
Beschermd wonen (Wmo)	-338	0	0	0	0	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0
Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0	0	0	0
Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	0	0
Volksgezondheid	-329	-173	-122	0	0	0
Totaal baten	-11.877	-12.208	-9.497	-9.474	-9.652	-9.668

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten						
Bestuur	2.750	3.102	2.345	2.338	2.338	2.338
Crisisbeheersing en brandweer	1.950	2.053	2.065	2.200	2.211	2.210
Openbare orde en veiligheid	929	1.147	1.303	1.287	1.284	1.293
Openbaar basisonderwijs	8	8	9	9	9	9
Onderwijshuisvesting	979	1.312	1.050	1.046	1.022	1.006
Onderwijsbeleid en leerling zaken	1.651	1.349	1.327	1.327	1.327	1.327
Sportbeleid en activering	548	611	482	310	310	310
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	417	297	281	281	281	281
Musea	345	373	380	379	368	367
Cultureel erfgoed	136	146	131	133	131	131
Media	683	806	736	617	617	617
Samenkracht en burgerparticipatie	5.234	6.720	4.466	4.366	4.366	4.366
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.140	270	63	63	63	63
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	255	260	260	260	260
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	733	711	711	711	711
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	67	18	18	18	18
Inkomensregelingen	10.159	11.077	11.076	11.437	11.921	12.279
WSW en beschut werk	7.218	6.499	6.452	6.203	5.794	5.393
Arbeidsparticipatie	521	617	655	667	680	694
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.120	988	990	990	990	990
Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.898	3.883	4.461	4.461	4.461	4.461
Begeleiding (Wmo)	3.509	3.124	3.280	3.280	3.280	3.280
Dagbesteding (Wmo)	10	27	28	28	28	28
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	3	5	5	5	5	5
Jeugdzorg begeleiding	2.692	0	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	203	0	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	67	0	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Pleegzorg	230	0	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	2.069	0	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.414	0	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	451	0	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	949	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal	0	610	5.795	5.795	5.795	5.795
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	4.885	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	395	4.285	4.285	4.285	4.285
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	3.806	5	5	5	5
Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	98	100	100	100	100
PGB Wmo	0	522	532	532	532	532
PGB Jeugd	0	46	47	47	47	47
Beschermd wonen (Wmo)	53	356	16	16	16	16
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	11	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	256	370	377	377	377	377
Jeugdreclassering	79	33	34	34	34	34
Coördinatie en beleid Wmo	0	969	1.039	1.039	1.039	1.039
Coördinatie en beleid Jeugd	0	861	952	952	952	952
Volksgezondheid	1.431	1.621	1.586	1.490	1.514	1.538
Totaal lasten	55.113	60.041	57.342	57.088	57.171	57.157

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal programma 2 Sociaal Domein	43.236	47.833	47.845	47.614	47.519	47.489

Toelichting programma 2

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2025 en 2026 en volgende jaren.

Bestuur

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen zijn er in 2026 hogere lasten.

Daarnaast zorgden de projecten 'overdracht archieven naar het Erfgoedcentrum' van € 40.000 en het project 'versterking informatievoorziening' van € 30.000 voor een hoger budget in 2025.

Voor zowel de Leader-projecten als de Regiodeal zijn de budgetten beschikbaar gesteld ten laste van de Algemene reserve. Het restant van deze beschikbaar gestelde budgetten worden jaarlijks opnieuw doorgeschoven naar het volgende jaar. Hierdoor zijn de budgetten voor Leader à € 187.000 en Regiodeal à € 542.000 in de begrote cijfers van 2025 hoger.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Crisisbeheersing en brandweer

De gemeentelijke bijdrage voor de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) blijft jaarlijks stijgen vanwege loon- en prijsstijgingen en autonome ontwikkelingen. De gemeentelijke bijdrage in 2025 betrof

€ 1,82 miljoen en in 2026 stijgt deze bijdrage naar € 1,83 miljoen. In 2026 zijn ook de kosten à € 33.000 voor de facilitaire taken die VNOG uitvoert in de kazernes opgenomen. Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting van VNOG en worden per individuele gemeente afgerekend.

Daarnaast is in 2025 budget van € 25.000 beschikbaar voor het project Crossfire.

Openbare orde en veiligheid

In 2025 was incidenteel budget beschikbaar voor de implementatie van de Wet goed verhuurderschap van

€ 26.000, dit budget was doorgeschoven van 2024 naar 2025.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten.

Openbaar basisonderwijs

Het verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten.

Onderwijshuisvesting

In de lijn met afspraken die met de schoolbesturen en de stichting TWAO die in het verleden zijn gemaakt, heeft de raad in 2020 1 miljoen beschikbaar gesteld voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in de

Aaltense schoolgebouwen. Dit budget is alleen bestemd voor schoolgebouwen die niet worden bekostigd vanuit de reguliere zorgplicht die de gemeente wettelijk heeft ten aanzien van de schoolgebouwen. Het budget eind 2024 van € 217.000 is overgeheveld naar 2025. Eventueel restant van dit budget blijft beschikbaar voor volgende jaren.

In 2025 was € 20.000 beschikbaar voor de haalbaarheidsstudie voor de Schaersvoorde locatie Slingelaan, welke is gedekt uit de reserve onderwijshuisvesting. Daarnaast was in 2025 € 15.000 beschikbaar voor onderzoek naar de uitbreiding van Triangel Laag en de tijdelijke uitbreiding van de Groen van Prinstererschool. Dit bedrag is in de Najaarsnota 2024 doorgeschoven naar 2025.

Onderwijsbeleid en leerling zaken

In 2025 was er budget beschikbaar voor het Nationaal Programma Onderwijs (SiSa). Dit zorgt voor zowel hogere baten als lasten. Daarnaast is er in de voorjaarsnota 2025 vanaf 2026 structureel budget opgenomen € 40.000 om de kwalificatieplicht te blijven uitvoeren, welke wordt uitgevoerd door LerenWerkt.

Sportbeleid en activering

In 2025 was er budget beschikbaar voor Brede SPUK. Dit zorgt voor zowel hogere baten als lasten. Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Cultuurpresentatie, -productie, -participatie

In 2025 is budget van € 46.000 opgenomen voor de uitvoering van het programma Vrijheid. De projecten zijn inmiddels afgerond.

In 2026 is € 12.000 meer beschikbaar voor budgetsubsidies voor muziekonderwijs.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Musea

Geen afwijkingen.

Cultureel erfgoed

Geen afwijkingen.

Media

Het verschil wordt veroorzaakt doordat in 2025 nog middelen beschikbaar zijn vanuit het Rijk voor het versterken van de lokale bibliotheekvoorzieningen à € 88.000.

Daarnaast stijgt de subsidie voor de Basisbibliotheek Achterhoekse Poort met € 12.000 in 2026.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Samenkracht en burgerparticipatie

In 2025 is budget beschikbaar voor de huisvestingskosten van Figulus van € 50.000, voor het project Inclusie van € 40.000 en voor project Oudkomers van € 50.000. Verder was in 2025 budget beschikbaar voor het Noaberfonds van € 68.000 en budget voor de campagne 'mijn oud dag' van € 72.000. In 2026 is de rijksbijdrage voor de opvang van Oekraïne nog niet opgenomen. Dit bedrag wordt in 2026 aangevraagd bij het Ministerie van Asiel en Migratie.

Het verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten.

Toegang eerstelijnsvoorziening

In de Najaarsnota 2024 is budget à € 450.000 voor het project Eén toegang één loket dienstverlening sociaal domein doorgeschoven naar 2025.

De overige verschillen zijn toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten.

Toegang eerstelijnsvoorziening Wmo

Geen afwijkingen.

Toegang eerstelijnsvoorziening Jeugd

In 2025 was budget beschikbaar van € 40.000 voor de tijdelijke uitbreiding van het

Ondersteuningsteam Oost Achterhoek.

Toegang eerstelijnsvoorziening Integraal

Geen afwijkingen.

Inkomensregelingen

Het BUIG-budget wordt uit de begroting en meerjarenraming van Laborijn opgenomen. Dit geldt ook voor de andere inkomensregelingen die Laborijn voor Aalten en de directe salariskosten en overheadkosten.

De overige verschillen zijn toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten.

WSW en beschut werk

In dit taakveld valt het ontvangen budget vanuit de Integratie Uitkering Participatie voor de WSW en Beschut werk. Dit budget wordt vanaf 2026 één op één doorbetaald aan Laborijn. In 2025 werd nog niet het hele budget uit de Integratie Uitkering Participatie voor het onderdeel beschut werk doorbetaald. In 2025 betrof de bijdrage voor beschut werk € 35.000 en voor 2026 € 146.000.

Het verschil wordt veroorzaakt omdat het budget voor beschut werk in 2026 onder het verkeerde taakveld (arbeidsparticipatie) werd verantwoord. Dit is voor 2026 en verder gecorrigeerd. In de Najaarsnota 2025 wordt dit voor het jaar 2025 gecorrigeerd.

De ontvangst vanuit het Rijk wordt verantwoord op het taakveld 'Algemene uitkering en overige uitkeringen GF' welke verantwoord wordt in programma 3 Bedrijfsvoering. In de loop van de jaren laat het macrobudget vanuit het Rijk een daling zien als gevolg van een lager bedrag per SW-medewerker en een daling van het SW-bestand.

Arbeidsparticipatie

In de Meicirculaire 2025 hebben gemeenten een Rijksbijdrage ontvangen voor de sociale infrastructuur. Deze middelen worden één op één doorbetaald aan Laborijn en worden ingezet voor inwoners met een doelgroep indicatie. Dit is in de cijfers vanaf 2026 al verwerkt, maar het budget voor 2025 moet nog worden aangepast bij de Najaarsnota 2025. Dit zorgt voor een verschil van € 35.000 in 2026.

Daarnaast is het verschil toe te wijzen aan het re-integratie budget, wat zorgt voor hogere lasten in 2026 van € 17.000. Hiervoor wordt de begroting van Laborijn aangehouden.

Verder is het budget voor beschut werk in 2025 à € 35.000 onder het verkeerde taakveld verantwoord.

Deze wordt gecorrigeerd in de Najaarsnota 2025.

De overige verschillen zijn toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten.

Jeugd en Wmo

Met ingang van 2025 heeft het Rijk aangegeven dat met betrekking van het indienen van de Informatie voorziening voor derden (IV3) een herverdeling moet plaatsvinden op taakveld, zodat het CBS een beter landelijk vergelijk kan maken over de Nederlandse gemeenten.

Een deel wat in 2025 is begroot op de taakvelden voor jeugdzorgbestedingen op regionaal niveau dienen verantwoord te worden op lokaal niveau. Dit met als reden dat op regionaal niveau geboekt moet worden waarbij de gehele jeugdzorgregio betrokken is. Dit is voor 2026 en verder gecorrigeerd. De loongevoelige onderdelen zoals de zorgbudgetten zijn op basis van de loonvoet sector overheid geïndexeerd met 2,0%. De inkoop zorg is zoals regionaal afgestemd met 5,09% geïndexeerd. Dit percentage is gebaseerd op de overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) en het prijsindexcijfer particuliere consumptie (PPC).

Vanaf 2026 wordt gestart met de nieuwe inkoop voor de Huishoudelijke Ondersteuning. Voor deze nieuwe aanbesteding is een nieuw reëel tarief bepaald welke voldoet aan de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Reële Tarieven. De tarieven voor 2025 zijn vastgesteld waarin de laatste cao-wijzigingen niet zijn meegenomen, omdat de onderhandelingen nog bezig waren toen het tarief voor 2025 werd vastgesteld. Het onderzoeksbureau heeft het tarief voor 2025 berekend waarin deze loonstijgingen wel zijn meegenomen, deze loonstijging betreft 7,5%. Dit tarief is de basis om het tarief voor 2026 te berekenen. Het vastgestelde tarief van 2025 stijgt met 12,7% voor 2026. De indexatie is opgebouwd uit een gecombineerde index van 90% de kosten van personeel (OVA) en 10% van de materiële kosten (PPC).

Volksgezondheid

De gemeentelijke bijdrage voor 2026 aan de GGD stijgt als gevolg van loon- en prijsstijgingen met € 32.000 in 2026. Verder was in 2025 budget beschikbaar van € 9.000 voor de bijdrage voor het programma GGD Robuust. In 2025 was er budget beschikbaar voor Brede SPUK. Dit zorgt voor zowel hogere baten als lasten.

Het overige verschil is toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van de loonkosten.

Programma 3 Bedrijfsvoering

Programma 3 Bedrijfsvoering	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Burgerzaken	-688	-816	-960	-982	-943	-785
Beheer overige gebouwen en gronden	-677	-565	-528	-528	-528	-528
Overhead	-299	-165	-127	-130	-130	-130
Treasury	-985	-588	-571	-574	-573	-570
OZB woningen	-3.862	-3.996	-4.024	-4.024	-4.024	-4.024
OZB niet-woningen	-1.823	-1.870	-1.894	-1.894	-1.894	-1.894
Belastingen overig	-142	-101	-55	-55	-55	-55
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-62.901	-64.827	-66.681	-65.824	-64.208	-64.489
Overige baten en lasten	-157	0	0	-848	-2.607	-2.220
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-4.593	-8.716	-1.703	-689	-344	-344
Resultaat van de rekening van baten & lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-76.127	-81.644	-76.543	-75.548	-75.306	-75.039
Lasten						
Burgerzaken	1.015	1.088	1.495	1.536	1.492	1.438
Beheer overige gebouwen en gronden	1.271	2.605	1.664	1.638	1.575	1.392
Overhead	12.050	11.810	12.205	12.314	12.195	12.189
Treasury	300	134	283	386	474	579
OZB woningen	349	266	289	289	289	289
OZB niet-woningen	160	159	179	179	179	179
Belastingen overig	114	114	113	113	113	113
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	5	5	6	6	6	6
Overige baten en lasten	-120	2.468	1.223	1.163	952	862
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	12	0	0	0	0
Mutaties reserves	7.040	1.328	1.560	630	704	698
Resultaat van de rekening van baten & lasten	3.232	0	0	0	0	0
Totaal lasten	25.416	19.988	19.017	18.254	17.979	17.745
Totaal programma 3 Bedrijfsvoering	-50.711	-61.656	-57.526	-57.294	-57.327	-57.294

Toelichting programma 3

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2025 en 2026 en volgende jaren.

Burgerzaken

Tegenover de opbrengsten die ontvangen worden voor het verstrekken van reisdocumenten voor Nederlanders woonachtig in het buitenland worden ook kosten gemaakt. De kosten bestaan onder andere uit lonen, inhuur en ICT-systemen. In 2026 zijn deze extra loonkosten doorberekend aan het taakveld. In 2025 moet deze mutatie nog doorberekend worden aan het taakveld. Dit gebeurt in de Najaarsnota 2025.

Daarnaast neemt in algemene zin het aantal reisdocumenten in 2026 naar verwachting toe ten opzichte van 2025, wat zorgt voor zowel hogere baten als hogere lasten. Dit als gevolg van het verlengen van de duur van een reisdocument van 5 naar 10 jaar sinds 2014.

Per saldo zorgt dit op het taakveld voor een verschil van € 263.000.

Beheer overige gebouwen en gronden

Voor 2025 is er in de Voorjaarsnota 2025 incidenteel € 205.000 netto-opbrengst bij geraamd voor de verkoop van de woning aan de Bredevoortsestraatweg 110.

In 2025 is er voor aanpassing ten behoeve van het maatschappelijke deel van het pand van voormalig Schaersvoorde Dinxperlo budget beschikbaar gesteld van € 31.000. Ook wordt de boekwaarde van het maatschappelijke gedeelte van het pand afgewaardeerd met een bedrag van € 307.000.

Daarnaast worden de exploitatiekosten van de diverse Gemeentelijke Opvanglocaties Oekraïne (GOO) op dit taakveld verantwoord. Net als de overige Oekraïne budgetten worden de lasten met de algemene reserve verrekend. Dit verloopt daarmee budgettair neutraal.

Overhead

Op dit taakveld worden alle baten en lasten verantwoord die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces, zoals (interne) huisvesting, informatievoorziening, bestuur ondersteuning en facilitaire zaken. In de Najaarsnota 2024 is er voor de begeleiding informatiebeveiliging (€ 34.000), het opstellen van het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (€ 50.000) en de project digitaal en aansluiten E-depot (€ 20.000) budget doorgeschoven van 2024 naar 2025.

De overige verschillen zijn toe te rekenen aan de verschuiving van de doorbelasting van loonkosten. Daarnaast betreft het de mutaties 'ICT-samenwerking', 'Werkkostenregeling politieke ambtsdragers' en Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer cao zoals toegelicht in het totaal financieel overzicht. Voor de ICT-samenwerking wordt het budget met structureel € 146.000 verhoogd. Door een toename van het aantal accounts en daarmee ook apparatuur en toenemende licentiekosten is extra budget nodig.

Vanuit de VNG is het advies gekomen om in de administratie de loonsom voor de politieke ambtsdragers en de werknemers te splitsen. Hiermee wordt inzichtelijk hoe groot de vrije ruimte voor de politieke ambtsdragers respectievelijk de werknemers is. Op deze wijze komt de vrije ruimte van de werknemers aan hen toe en ontstaan vergelijkbare arbeidsmarktstandigheden als in de niet-publieke sectoren. Conform dit advies is het budget structureel met € 51.000 verhoogd.

Op grond van de cao-gemeenten is de werkgever verplicht met ingang van 1 januari 2026 lokaal een regeling vast te stellen voor een vergoeding van reiskosten woon-werkverkeer. De cao bevat géén uitgewerkte regeling. Het voornemen is een regeling woon-werkverkeer te treffen, die medewerkers een hogere vergoeding geeft naarmate duurzamer én vitaler wordt gereisd. Ook wordt een verbetering van de fietsregeling onderzocht. Dit sluit aan bij de uitkomsten van de mobiliteitsscan die in 2023 uitgevoerd is door het regionale initiatief GAON. En draagt bij aan het vitaliteitsbeleid.

Hiervoor is een raming van structureel € 200.000 opgenomen.

Treasury

De bijstelling voor de rente bestaat voornamelijk uit lagere lasten voor de langlopende leningen. Medio 2025 is de kapitaalmarktrente ongeveer 3%. Om die reden wordt in deze begroting met 3% rente rekening gehouden. Per saldo levert dit een rentevoordeel op van € 284.000 (2026), € 268.000 (2027), € 294.000 (2028) en € 215.000 (2029). Verdere toelichting over de rente is te vinden in de paragraaf financiering.

OZB-woningen en niet-woningen

De OZB-opbrengst wordt in 2026 verhoogd met 2,1%. Dit levert structureel € 123.000 per jaar op. De eigenaar van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde betaalt hierdoor € 6,75 per jaar meer OZB. In de paragraaf Lokale heffingen is dit nader toegelicht.

Belastingen overig

In 2022 is besloten om de hondenbelasting in vier jaar gefaseerd af te schaffen. Daarom wordt vanaf 2026 geen hondenbelasting meer geheven.

De tarieven van de overige leges worden met 2,1% verhoogd. Uitzondering daarop zijn de tarieven die gebaseerd zijn op het gemeentelijk uurtarief en/of een wettelijk (maximum)tarief. In de paragraaf Lokale heffingen is dit nader toegelicht.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De uitkomsten van de doorrekening van de Meicirculaire 2025 vormt de basis voor de berekening van de algemene uitkering voor 2026 en de jaren daarna. In 2026 loopt de algemene uitkering op met afgerond € 4,9 miljoen. Voor het jaar 2027 neemt de algemene uitkering toe met € 4 miljoen. In 2028 neemt het toe met € 2,4 miljoen en in 2029 met afgerond € 3,1 miljoen. In raadsmededeling 69-2025 Meicirculaire 2025 staat een gedetailleerde verklaring van de cijfers.

Overige baten en lasten

Aan de batenkant worden op dit taakveld de negatieve begrotingssaldo's gepresenteerd. Het begrote positieve saldo in 2026 staat aan de lastenkant. Onvoorzien maakt ook onderdeel uit van dit taakveld. In 2026 is deze bepaald op € 350.000.

Naast onvoorzien is er voor het Raadsprogramma 2022-2026 vanaf 2026 nog een structureel bedrag gereserveerd van € 216.000. Eventuele aanwending van dit budget volgt bij uitvoering van de acties zoals beschreven in het Uitvoeringsprogramma.

Vennootschapsbelasting

De afgelopen jaren is er geen vennootschapsbelasting betaald. De verwachting op dit moment is dat dit de komende jaren zo blijft. Om die reden is er voorlopig geen verschuldigde vennootschapsbelasting begroot.

Mutaties reserves

In het overzicht reserves en voorzieningen worden de reserve mutaties 2026 en volgende jaren toegelicht. Het grote verschil ten opzichte van 2025 komt voornamelijk door de toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserve, reserve risico's en de reserve overlopende posten.

Resultaat van de rekening van baten & lasten

Op dit taakveld wordt alleen het definitieve jaarrekeningresultaat gepresenteerd. In 2024 was dit een overschot van € 3.232.000.

Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden

Hieronder staan de werkelijke cijfers 2024, raming na wijziging 2025 en raming 2026-2029 uitgesplitst per taakveld conform het BBV.

Het begrotingssaldo is verwerkt in Taakveld 0; Overige baten en lasten.

Het rekeningresultaat is verwerkt in Taakveld 0; Resultaat van de rekening van baten en lasten.

bedragen x € 1.000

0. Bestuur en ondersteuning	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Baten						
Bestuur	-64	-47	-48	-48	-48	-48
Burgerzaken	-288	-398	-520	-607	-628	-628
Beheer overige gebouwen en gronden	-439	-540	-306	-298	-298	-298
Overhead	-387	-120	-164	-164	-164	-164
Treasury	-623	-812	-585	-583	-581	-578
OZB woningen	-3.576	-3.866	-3.941	-3.941	-3.941	-3.941
OZB niet-woningen	-1.739	-1.823	-1.855	-1.855	-1.855	-1.855
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	-182	-141	-110	-54	-54	-55
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-57.736	-60.516	-64.214	-60.587	-60.749	-60.868
Overige baten en lasten	0	-580	0	-1.894	-1.971	-1.826
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-9.799	-7.192	-791	-570	-681	-384
Resultaat van de rekening van baten & lasten	0	0	0	0	0	0
	-74.833	-76.035	-72.534	-70.601	-70.970	-70.645
Lasten						
Bestuur	2.006	3.252	2.408	2.354	2.308	2.290
Burgerzaken	754	872	1.003	1.061	1.110	1.110
Beheer overige gebouwen en gronden	657	1.140	1.019	1.031	1.073	1.011
Overhead	10.226	11.488	11.694	11.613	11.711	11.598
Treasury	315	84	332	503	621	764
OZB woningen	398	315	277	277	277	277
OZB niet-woningen	148	165	170	170	170	170
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	109	113	114	114	114	114
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	5	5	5	5	5	5
Overige baten en lasten	635	-78	1.205	577	686	614
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	11	12	12	12	12
Mutaties reserves	11.889	700	1.328	598	668	689
Resultaat van de rekening van baten & lasten	2.279	0	0	0	0	0
	29.421	18.067	19.567	18.315	18.755	18.654
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	-45.412	-57.968	-52.967	-52.286	-52.215	-51.991
1. Veiligheid						
Baten						
Crisisbeheersing en brandweer	-25	-2	-2	-2	-2	-2
Openbare orde en veiligheid	-188	-20	-20	-20	-20	-20
	-213	-22	-22	-22	-22	-22
Lasten						
Crisisbeheersing en brandweer	2.058	2.196	2.067	2.047	2.181	2.193
Openbare orde en veiligheid	662	875	1.073	1.072	1.067	1.067
	2.720	3.071	3.140	3.119	3.248	3.260
Totaal 1. Veiligheid	2.507	3.049	3.118	3.097	3.226	3.238
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
Baten						
Verkeer en vervoer	-209	-100	-102	-102	-102	-102
Parkeren	-8	-1	-1	-1	-1	-1
Openbaar vervoer	-213	0	0	0	0	0
	-430	-101	-103	-103	-103	-103
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.649	4.101	3.625	3.912	3.833	3.965
Parkeren	24	39	39	39	39	39

bedragen x € 1.000

Openbaar vervoer	517	19	19	19	19	19
	3.190	4.159	3.683	3.970	3.891	4.023

Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.760	4.058	3.580	3.867	3.788	3.920
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

3. Economie	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
-------------	-------------------	-----------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Baten

Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-242	0	-25	-25	-1.250	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-27	-37	-38	-38	-38	-38
Economische promotie	-282	-290	-312	-312	-312	-312
	-551	-327	-375	-375	-1.600	-350

Lasten

Economische ontwikkeling	47	96	48	48	48	48
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	242	0	25	25	1.250	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	63	73	75	76	75	77
Economische promotie	220	231	219	219	219	219
	572	400	367	368	1.592	344

Totaal 3. Economie	21	73	-8	-7	-8	-6
---------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

4. Onderwijs

Baten

Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-22	-35	-36	-36	-36	-36
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-603	-549	-338	-338	-338	-338
	-625	-584	-374	-374	-374	-374

Lasten

Openbaar basisonderwijs	13	8	8	8	8	8
Onderwijshuisvesting	913	1.327	1.093	1.085	1.081	1.057
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.598	1.639	1.329	1.329	1.329	1.329
	2.524	2.974	2.430	2.422	2.418	2.394

Totaal 4. Onderwijs	1.899	2.390	2.056	2.048	2.044	2.020
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

5. Sport, cultuur en recreatie

Baten

Sportbeleid en activering	-258	-252	-237	-210	-47	-47
Sportaccommodaties	-566	-318	-310	-224	-224	-224
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-67	-242	0	0	0	0
Musea	-12	-11	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	-33	-13	-13	-13	-13	-13
Media	-27	-202	-88	0	0	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-87	-91	-68	-68	-68	-68
	-1.050	-1.129	-716	-515	-352	-352

Lasten

Sportbeleid en activering	421	609	507	460	296	296
Sportaccommodaties	1.863	1.854	2.121	1.878	1.865	1.851
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	331	575	241	246	246	246
Musea	325	361	369	368	367	366
Cultureel erfgoed	132	136	123	127	129	127
Media	599	792	648	560	560	560
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.478	1.903	1.973	1.983	1.941	1.879
	5.149	6.230	5.982	5.622	5.404	5.325

Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	4.099	5.101	5.266	5.107	5.052	4.973
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

bedragen x € 1.000

6. Sociaal domein	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Baten						
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.038	-2.954	-1.213	-1.186	-1.102	-1.102
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-68	-67	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	-23	-23	-23	-23
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-4.949	-5.416	-6.633	-7.398	-8.155	-8.971
WSW en beschut werk	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-3	0	0	0	0	0
Huishoudelijke hulp (Wmo)	-249	-270	-276	-471	-471	-471
Begeleiding (Wmo)	-1	0	0	0	0	0
Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg begeleiding	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	0	0	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0
Jeughulp ambulant lokaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0
PGB Wmo	0	0	0	0	0	0
PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0
Beschermd wonen (Wmo)	-287	0	0	0	0	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0
Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0	0	0	0
Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	0	0
	-8.595	-8.707	-8.145	-9.078	-9.751	-10.567

6. Sociaal domein	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Lasten						
Samenkracht en burgerparticipatie	4.048	5.435	4.096	4.015	3.954	3.954
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.031	2.823	0	0	0	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	258	258	258	258
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	677	671	671	671
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	17	17	17	17
Inkomensregelingen	10.481	10.213	11.030	11.709	12.578	13.543
WSW en beschut werk	6.765	6.632	6.451	6.060	5.823	5.391
Arbeidsparticipatie	475	511	557	574	583	594
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.167	1.287	988	988	988	988

bedragen x € 1.000

Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.429	3.860	3.883	3.883	3.883	3.883
Begeleiding (Wmo)	3.030	3.351	3.124	3.124	3.124	3.124
Dagbesteding (Wmo)	18	27	27	27	27	27
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	4	5	5	5	5	5
Jeugdzorg begeleiding	2.403	3.078	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	226	256	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	81	116	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
Pleegzorg	247	231	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	2.309	2.598	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	1.898	1.842	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	187	296	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	873	994	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	610	610	610	610
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	4.885	4.885	4.885	4.885
Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	395	395	395	395
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	3.806	3.806	3.806	3.806
Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	98	98	98	98
PGB Wmo	0	0	522	522	522	522
PGB Jeugd	0	0	46	46	46	46
Beschermd wonen (Wmo)	43	96	31	31	31	31
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	304	354	370	370	370	370
Jeugdreclassering	39	32	33	33	33	33
Coördinatie en beleid Wmo	0	0	1.117	1.117	1.117	1.117
Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	1.117	1.117	1.117	1.117
	40.058	44.037	44.143	44.361	44.941	45.485

Totaal 6. Sociaal domein	31.463	35.330	35.998	35.283	35.190	34.918
---------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

7. Volksgezondheid en milieu	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Baten						
Volksgezondheid	-481	-186	-166	-117	0	0
Riolering	-2.017	-2.264	-2.338	-2.391	-2.425	-2.438
Afval	-2.008	-2.051	-2.357	-2.357	-2.357	-2.357
Milieubeheer	-723	-2.661	-610	-509	-509	-509
Begraafplaatsen en crematoria	-277	-320	-327	-327	-327	-327
	-5.506	-7.482	-5.798	-5.701	-5.618	-5.631
Lasten						
Volksgezondheid	1.354	1.385	1.491	1.456	1.361	1.384
Riolering	1.550	1.717	1.761	1.814	1.848	1.861
Afval	1.726	1.655	1.905	1.905	1.905	1.905
Milieubeheer	1.937	4.434	1.561	1.459	1.459	1.459
Begraafplaatsen en crematoria	265	292	289	292	301	284
	6.832	9.483	7.007	6.926	6.874	6.893

Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	1.326	2.001	1.209	1.225	1.256	1.262
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Baten						
Ruimte en leefomgeving	-456	-429	-58	-58	-58	-58
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-673	-29	-870	-681	-403	-153

bedragen x € 1.000

Wonen en bouwen	-846	-452	-162	-162	-162	-162
	-1.975	-910	-1.090	-901	-623	-373

Lasten

Ruimte en leefomgeving	1.483	2.401	1.042	1.042	1.042	1.042
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	570	17	858	668	391	141
Wonen en bouwen	1.259	4.458	938	857	857	856
	3.312	6.876	2.838	2.567	2.290	2.039

Totaal 8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	1.337	5.966	1.748	1.666	1.667	1.666
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Totaal baten en lasten	Werkelijk 2023	Raming na wijziging 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Totaal Baten	-93.778	-95.297	-89.157	-87.670	-89.413	-88.417
Totaal Lasten	93.778	95.297	89.157	87.670	89.413	88.417
	0	0	0	0	0	0

Investeringschema

bedragen x € 1.000

	Investerin g	Kapitaal lasten	Investerin g	Kapitaal lasten	Investerin g	Kapitaal lasten	Investerin g	Kapitaal lasten
	2026	2026	2027	2027	2028	2028	2029	2029
Aaltenseweg	3.979	228	0	260	0	258	0	256
Abel Tasmanstraat	0	0	0	0	110	3	0	4
Acaciastraat	0	0	254	8	0	10	0	10
Batavenstraat	432	14	0	18	0	18	0	17
Beggelderdijk	0	0	556	18	0	23	0	23
Bleekwal	355	11	0	14	0	14	0	14
Bredevoortsestraatweg	1.552	63	0	75	0	75	0	74
Burgemeester Schepersstraat	299	8	0	12	0	12	0	12
Burgemeester van Kluyvestraat	680	22	0	27	0	28	0	27
Dennenoord	0	0	293	9	0	11	0	11
Frankenstraat	411	24	0	28	0	27	0	27
Goudenregenplein	0	0	381	12	0	15	0	15
Helmkamp Meniststraat	0	0	742	24	0	31	0	30
Het Grotenhuis	516	17	0	21	0	21	0	21
Hoge Veld Aalten	1.597	52	0	65	0	65	0	64
Izermanstraat	0	0	0	0	0	0	96	2
Keminkswede	0	0	163	6	0	7	0	7
Kruittorenstraat	0	0	0	0	0	0	40	1
Ludgerstraat	307	12	0	14	0	14	0	14
Magnoliaplein	0	0	222	7	0	8	0	8
Margriestraat	0	0	0	0	422	14	0	17
Marijkestraat	0	0	0	0	618	20	0	25
Materieel	250	25	250	52	250	79	250	105
Meidoornstraat	0	0	384	12	0	16	0	15
Nijverheidsweg	0	0	448	15	0	18	0	18
Oosterkerkstraat	472	16	0	20	0	19	0	19
Openbare verlichting	560	19	560	42	47	48	47	49
Polstraat	40	1	0	1	0	1	0	1
Prunusstraat	0	0	243	8	0	10	0	10
Roelvinkstraat	1.323	44	0	54	0	54	0	54
Saksenstraat	421	13	0	17	0	17	0	17
Spinkatstraat	0	0	329	10	0	13	0	13
Staringstraat	0	0	393	12	0	15	0	15
Trompstraat	0	0	0	0	262	8	0	10
Tubantenstraat	0	0	1.066	34	0	42	0	42
Vondelstraat, Jacob Cats en Staringstraat	0	0	389	12	0	15	0	15
Totale investeringen	13.194	569	6.673	907	1.709	1.029	433	1.062

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze 'vrij' kan besteden.

bedragen x € 1.000

	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Algemene lokale heffingen	-5.485	-5.707	-5.676	-5.677	-5.677	-5.677
Algemene uitkering	-62.901	-64.827	-66.681	-65.824	-64.208	-64.489
Dividend	-686	-412	-412	-412	-412	-412
Saldo financieringsfunctie	1	-42	123	308	415	415
Totaal	-69.071	-70.988	-72.646	-71.605	-69.882	-70.163

bedragen x € 1.000

Dividenden	Werkelijk 2024	Raming na wijziging 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Alliander	-498	-269	-269	-269	-269	-269
BNG	-41	-37	-37	-37	-37	-37
ROVA	-147	-106	-106	-106	-106	-106
	-686	-412	-412	-412	-412	-412

Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

bedragen x € 1.000

	01.01.2026	Mutaties 2026	01.01.2027	Mutaties 2027	01.01.2028	Mutaties 2028	01.01.2029	Mutaties 2029	01.01.2030
Algemene reserve	14.709	1.434	16.143	-848	15.295	-2.607	12.688	-2.220	10.468
Reserve risico's	5.400	-950	4.450		4.450		4.450		4.450
Algemene reserve totaal	20.109	484	20.593	-848	19.745	-2.607	17.138	-2.220	14.918
Overige reserves:									
Wegenonderhoud	231	15	246	248	494	148	642	148	790
Onderhoud gem. gebouwen	919	34	953	-157	796	78	874	78	952
Huisvesting onderwijs	4.578	22	4.600	42	4.642	80	4.722	112	4.834
Reserve grond- exploitatie	567		567		567		567		567
Formatie en organisatie	1.802	-214	1.588	-192	1.396	54	1.450	16	1.466
Reserve inkoop zorg	1.021		1.021		1.021		1.021		1.021
Totaal overige reserves	9.118	-143	8.975	-59	8.916	360	9.276	354	9.630
Totaal reserves	29.227	341	29.568	-907	28.661	-2.247	26.414	-1.866	24.548

Toelichting reserves

Algemene reserve

De mutaties betreffen de verwachte begrotingssaldo's zoals weergegeven in het totaal financieel overzicht op pagina 7. In 2026 is daarnaast een mutatie als gevolg van de mutatie binnen de reserve risico's.

De algemene reserve neemt hierdoor in 2026 met € 950.000 toe.

Reserve risico's

Op basis van het geactualiseerde overzicht van de risico's is de aan te houden reserve voor de gemeente Aalten volgens de nieuwe berekening € 4,45 miljoen. Dit houdt in dat, als de gemeente Aalten dit bedrag als reserve op haar balans aanhoudt, zij in 90 van de 100 jaar voldoende risicoreserves heeft om de schades op te vangen. De oude stand van de reserve was € 5.400.000. Hiermee muteert de reserve met € 950.000. Dit bedrag gaat terug naar de algemene reserve.

Reserve wegenonderhoud

Het saldo van deze reserve is gerelateerd aan de onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt € 406.000 aan deze reserve toegevoegd en worden de werkelijke kosten voor het groot onderhoud op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) aan de reserve onttrokken.

Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het saldo van deze reserve is gerelateerd aan de onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt € 164.000 aan deze reserve toegevoegd en worden de werkelijke kosten voor het groot onderhoud op basis van het MJOP aan de reserve onttrokken.

Reserve huisvesting onderwijs

De toevoeging aan de reserve in 2026 is € 20.000 deze wordt jaarlijks met € 20.000 verhoogd. De toevoeging van deze reserve wordt gerelateerd aan de plannen die uit het Integraal Huisvestingsplan voortvloeien. In de begroting 2024 is besloten de jaarlijkse toevoeging met € 150.000 te verlagen om de kapitaallasten van de nieuwe investering Triangel laag, Dalweg 18 te dekken. Deze plannen zijn nog in ontwikkeling en daarom is er een stelpost voor deze kapitaallasten in de exploitatie opgenomen van € 150.000. Uit de reserve worden ook de kosten van de tijdelijke huisvesting CBS De Höve gedekt € 18.000 in 2026 en 2027.

Reserve grondexploitatie Slingeplas-'t Broock

In juli 2025 is het amendement aangenomen voor de nieuw te vormen bestemmingsreserve. Er is € 567.000 gereserveerd voor toekomstige realisatie van de gebiedsontwikkeling Slingeplas- 't Broock.

Reserve formatie en organisatie

Deze reserve heeft het karakter van een schommelfonds. De mutaties op de personeelsbudgetten verlopen via deze reserve.

Reserve Inkoop zorg

Deze reserve is ingesteld om mogelijke toekomstige tegenvallers binnen de kosten van in te kopen zorgtrajecten te dekken. Aan het eind van het boekjaar worden alle overschotten of tekorten op de zorg verrekend met deze reserve.

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

	01.01.2026	Mutaties 2026	01.01.2027	Mutaties 2027	01.01.2028	Mutaties 2028	01.01.2029	Mutatie s 2028	01.01.2030
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's									
APPA (Pensioenen Wethouders)	4.150	-150	4.000	-150	3.850	-150	3.700	-150	3.550
RVU (Regeling voor Vervroegde Uittreding)	139	0	139	0	139	0	139	0	139
Voorziening verlofsparen	481	0	481	0	481	0	481	0	481
Totaal	4.770	-150	4.620	-150	4.470	-150	4.320	-150	4.170
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is									
Afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Riool	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Voorzieningen	4.770	-150	4.620	-150	4.470	-150	4.320	-150	4.170

Toelichting voorzieningen

Voorziening APPA (pensioen wethouders)

Op grond van actuele berekeningen wordt de voorziening voor de pensioenverplichtingen van (gewezen) wethouders jaarlijks op peil gebracht. Uitgangspunt hierbij is het standaardtarief rekenrente dat De Nederlandsche Bank hanteert. Hiervoor wordt bij de wethouders een premie ingehouden.

Voorziening RVU (Regeling voor Vervroegde Uittreding)

Personeelsleden die hiervoor in aanmerking komen worden uit deze voorziening betaald.

Voorziening verlofsparen

Medewerkers kunnen deelnemen aan verlofsparen. Gespaarde uren mogen ze inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en deze uren verjaren niet. Aangezien hier sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en afbouw kennen, moet hiervoor een voorziening worden gevormd.

Voorziening afval

Conform het BBV moet er een voorziening gevormd worden voor de middelen die van derden verkregen zijn en waarvan de bestemming gebonden is. De kosten van afval verlopen budgettair neutraal en het overschot of tekort wordt verrekend met deze voorziening.

Voorziening riool

Conform het BBV moet er een voorziening gevormd worden voor de middelen die van derden verkregen zijn en waarvan de bestemming gebonden is. De kosten van riolering verlopen budgettair neutraal en het overschot of tekort wordt verrekend met deze voorziening.

Overzicht incidentele baten en lasten, structurele mutaties reserves en structureel begrotingssaldo

Vanuit het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten.

Op die manier wordt beoordeeld of en in hoeverre sprake is van een sluitende begroting.

Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de 'notitie structurele en incidentele baten en lasten' als uitgangspunt genomen.

In de verordening 212 hebben we bepaald dat alleen bedragen boven de € 50.000 worden toegelicht.

Onderstaand schema geeft inzicht in de incidentele posten uit de begroting 2026-2029.

bedragen x € 1.000

Omschrijving incidentele lasten	2026	2027	2028	2029
Programma 1 Ruimte				
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	52	58	35	35
Onderhoud wegen	391	158	258	258
Projecten Wonen en Bouwen	56	0	0	0
Programma 2 Sociaal Domein				
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	7	49	11	11
Onderwijshuisvesting	18	18	0	0
Brede Impuls Combinatiefuncties, ten behoeve van sportbeleid	169	0	0	0
Bibliotheek	100	0	0	0
Brede Spuk Samenkracht en participatie	99	0	0	0
Brede Spuk Volksgezondheid	122	0	0	0
Programma 3 Bedrijfsvoering				
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	71	215	39	39
Personeel en organisatie	214	192	0	0
Reserve Formatie en organisatie	0	0	54	16
Totaal incidentele lasten	1.299	690	397	359
Omschrijving incidentele baten	2026	2027	2028	2029
Programma 1 Ruimte				
Spuk uitkering sportaccommodaties	86	0	0	0
Programma 2 Sociaal Domein				
Brede Spuk Samenkracht en participatie	99	0	0	0
Brede Impuls Combinatiefuncties, sportbeleid	169	0	0	0
Brede Spuk Volksgezondheid	122	0	0	0
Programma 3 Bedrijfsvoering				
Algemene Uitkering: DU bibliotheek	100	0	0	0
Personeel en organisatie	0	0	54	16
Reserve Onderhoud wegen	391	158	258	258
Reserve Onderhoud gem. gebouwen	130	322	85	85
Reserve Onderwijshuisvesting	18	18	0	0
Reserve Formatie en organisatie	214	192	0	0
Totaal incidentele baten	1.329	690	397	359
Totaal incidentele baten en lasten	-30	0	0	0

bedragen x € 1.000

Conform BBV geven we ook inzicht in de structurele mutaties op de reserves

Reserve	2026	2027	2028	2029
Onderhoud wegen	406	406	406	406
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	164	164	164	164
Onderwijshuisvesting	40	60	80	112
Totaal structurele mutaties reserves	610	630	650	682

Daarnaast geven we een overzicht van het structureel begrotingssaldo.

Structureel begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten	94.581	92.548	93.509	91.960
-/- reserve mutaties	-1.560	-630	-704	-698
Begrotingssaldo	-484			

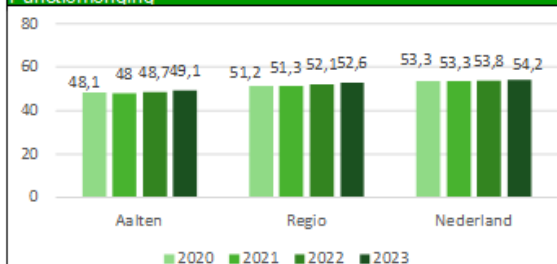
bedragen x € 1.000

Lasten exclusief reserves en begrotingssaldo	92.537	91.918	92.805	91.262
Totaal baten	94.581	92.548	93.509	91.960
-/- reserve mutaties	-1.703	-689	-344	-344
Begrotingssaldo		-848	-2.607	-2.220
Baten exclusief reserves en begrotingssaldo	92.878	91.011	90.558	89.396
Saldo van baten en lasten exclusief reserves en begrotingssaldo	341	-907	-2.247	-1.865
Toevoeging reserves	1.560	630	704	698
Onttrekking reserves	1.703	689	344	344
Saldo reserves	143	59	-360	-355
Geraamd resultaat	484	-848	-2.607	-2.220
Incidentele lasten	1.299	690	397	359
Incidentele baten	1.329	690	397	359
Saldo incidentele baten en lasten	-30	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	514	-848	-2.607	-2.220
	overschot	tekort	tekort	tekort

Overzicht verplichte BBV indicatoren waarstaatjegemeente.nl

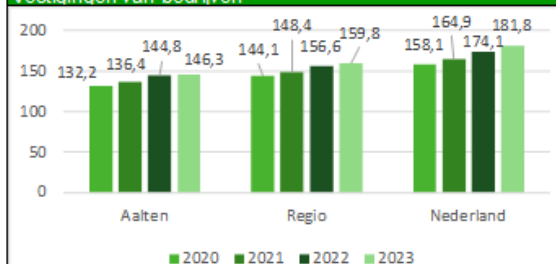
Programma 1 Ruimte

Functiemenging

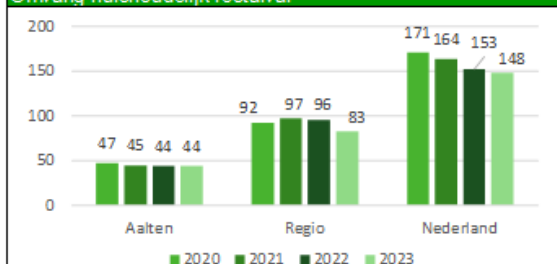
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. (Bron: LISA)

Vestigingen van bedrijven

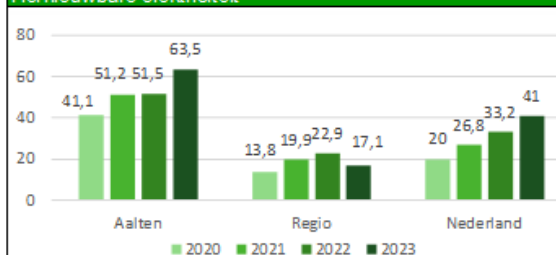
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. (Bron: LISA)

Omvang huishoudelijk restafval

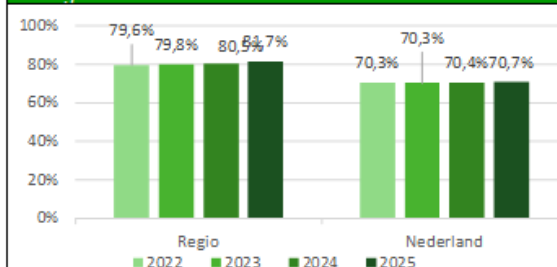
Het niet gescheiden ingezameld huishoudelijk restafval, aantal kilo per inwoner. (Bron: CBS)

Hernieuwbare elektriciteit

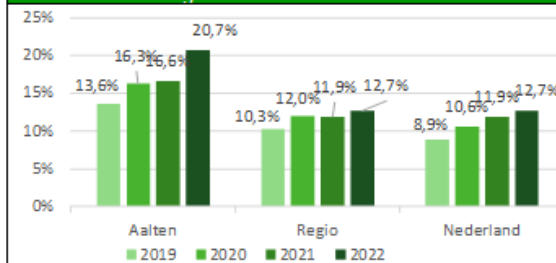
Het % hernieuwbare elektriciteit, opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa, ten opzichte van het totaal aan elektriciteit. (Bron: RWS)

Demografische druk

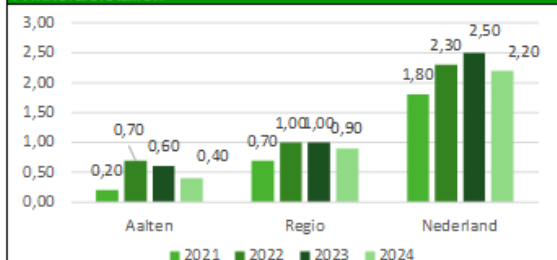
De som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in verhouding tot de personen van 20-65 jaar. (Bron: CBS)

Hernieuwbare energie

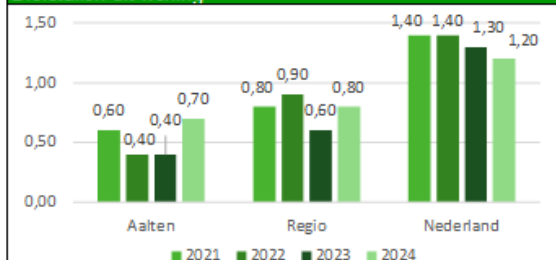
Dit is berekend door de hoeveelheid zelfopgewekte hernieuwbare energie te delen door het totale energiegebruik. Dat laatste is dan de optelsom van de energie die men uit het net betreft plus de energie die men zelfopwekt.

Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

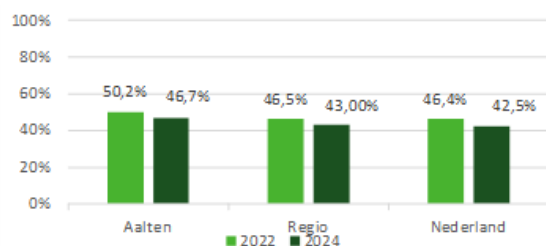
Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners

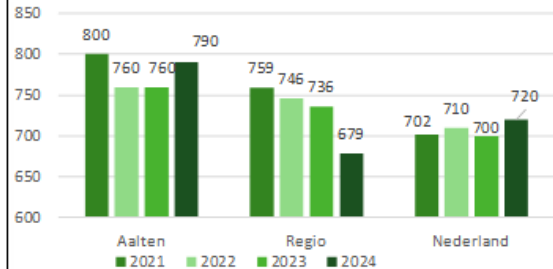
Programma 2 Sociaal Domein

Niet sporters

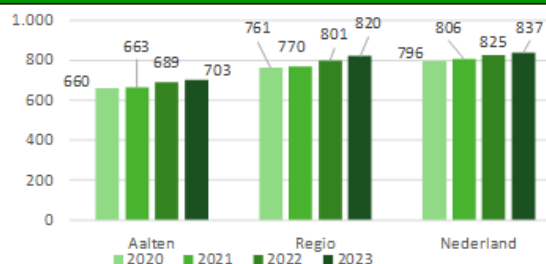
Het percentage inwoners ≥ 19 jaar dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners ≥ 19 jaar. (Bron: Gezondheidsenquête CBS en RIVM)

Maatwerkarrangementen WMO

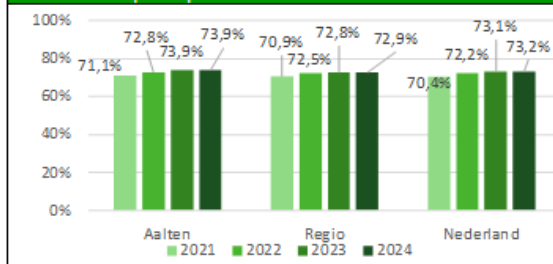
Het aantal personen met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. (Bron: CBS)

Banen

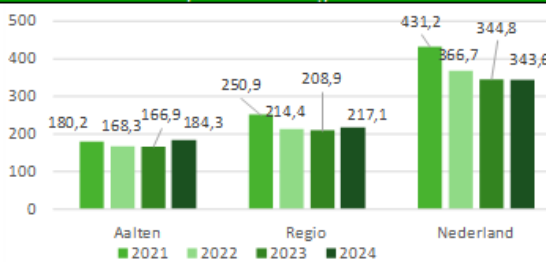
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. (Bron: LISA)

Netto arbeidsparticipatie

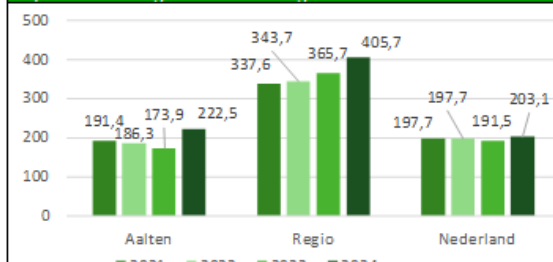
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. (Bron: CBS)

Personen met een bijstandsuitkering

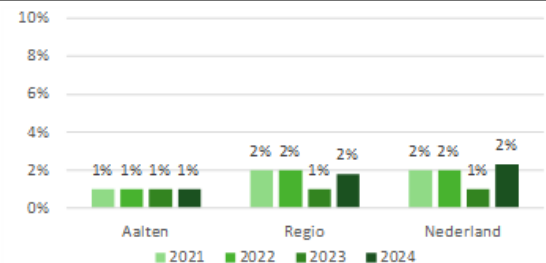
Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners. (Bron: CBS)

Lopende re-integratievoorzieningen

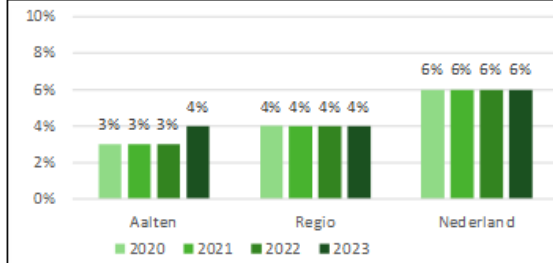
Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar. (Bron: CBS)

Werkloze jongeren

Het percentage werkloze jongeren 16-22 jaar. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

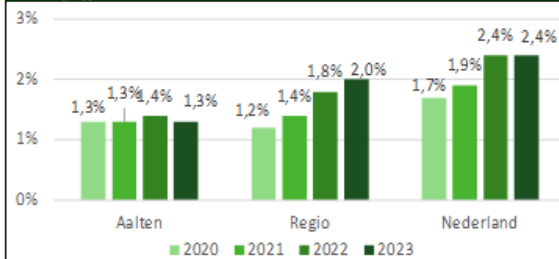
Kinderen in uitkeringsgezinnen

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

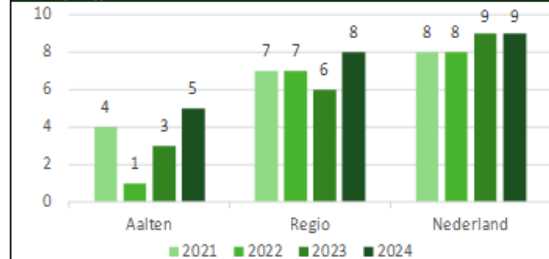
Programma 2 Sociaal Domein

Voortijdige schoolverlaters

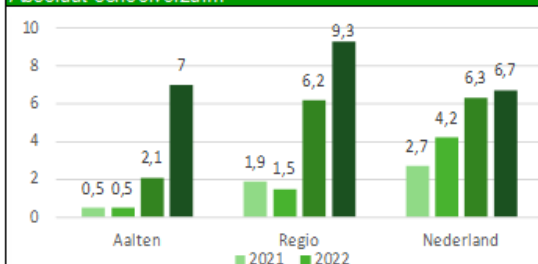
Het % van het totaal aantal leerlingen in de leeftijd 12-23 jaar dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. (Bron: DUO)

Verwijzingen Halt

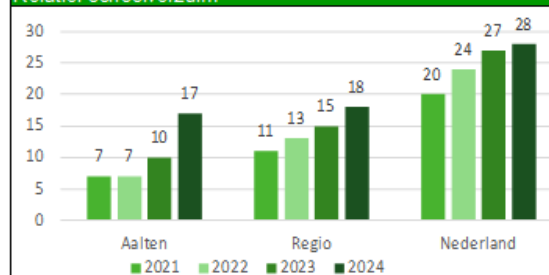
Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. De verwijzingen betreffen de verwijzingen van jongeren door: politie, een bijzondere opsporings-ambtenaar of via de officier van justitie. (Bron: Bureau Halt)

Absoluut schoolverzuim

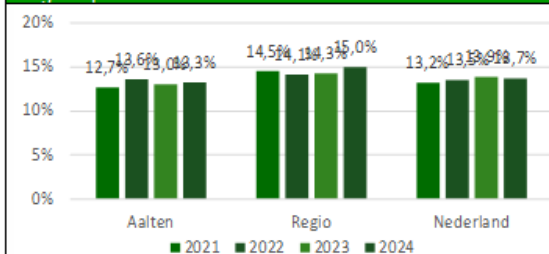
- Absoluut verzuim: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5-18 jaar. (Bron: Ingrado)

Relatief schoolverzuim

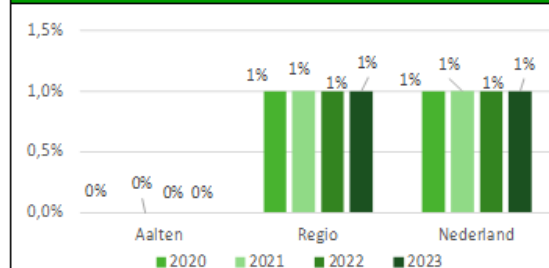
- Relatief verzuim: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5-18 jaar. (Bron: Ingrado)

Jeugdhulp

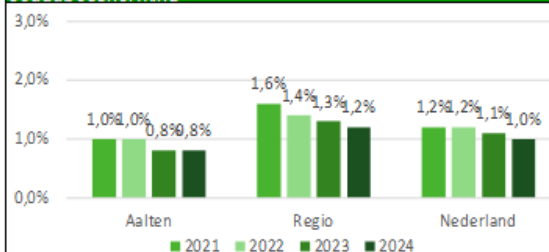
- Jeugdhulp: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Delicten

- Jongeren met een delict voor de rechter: Het percentage jongeren 12-21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

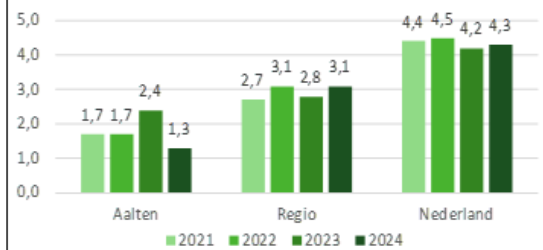
Jeugdbescherming

- Jeugdbescherming: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. (Bron: CBS)

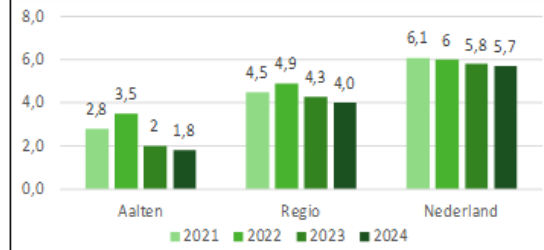
Programma 2 Sociaal Domein

Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld

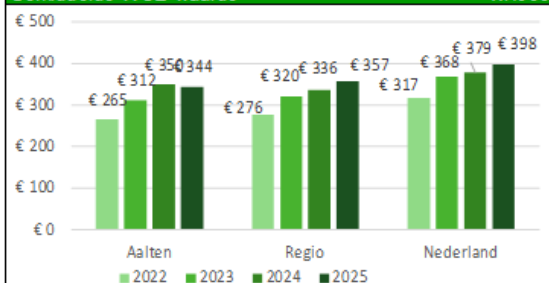
Vernielingen

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.

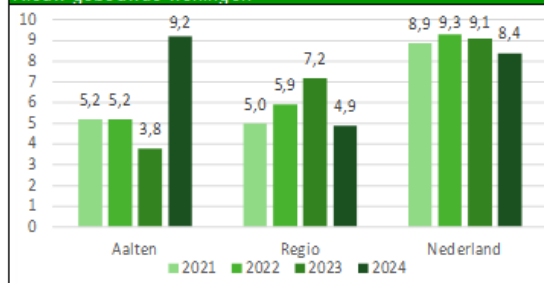
Programma 3 Bedrijfsvoering

Gemiddelde WOZ-waarde

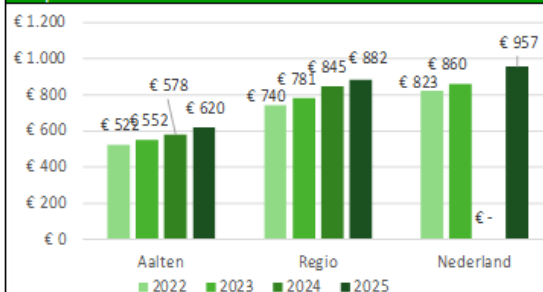
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. (Bron: CBS) Bedragen x €1.000 euro

Nieuw gebouwde woningen

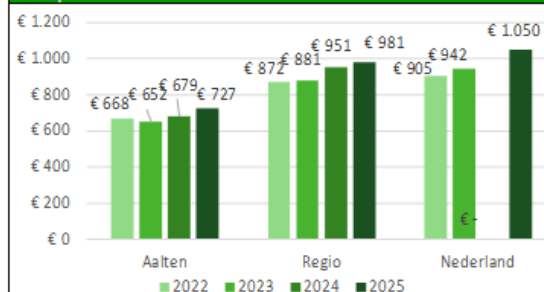
Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. (Bron: ABF)

Eénpersoonshuishoudens woonlasten

Het gemiddelde totaal in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. (Bron: COELO)

Meerpersoonshuishoudens woonlasten

Het gemiddelde totaal in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. (Bron: COELO)

